

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2014–2016

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Monika Švrčková

Tradice cestovního ruchu v Máchově kraji

Praha 2016

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES

2014-2016

DIPLOMA THESIS

Monika Švrčková

Tradition of tourism in the Mácha's region

Prague 2016

The Diploma Thesis Work Supervisor: Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Monika Švrčková

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Lukáši Novotnému, M.A., Dr. za jeho odborné vedení. Dále chci poděkovat ředitelce Městského kulturního střediska Doksy PhDr. Renatě Mauserové za poskytnutí materiálů k nastudování problematiky cestovního ruchu Máchova kraje.

Anotace

Cílem této práce je definovat specifika cestovního ruchu v Máchově kraji a charakterizovat subjekty působící v oblasti místního cestovního ruchu v souvislosti s obecnými teoretickými východisky. Jsou zde analyzovány aktuální problémy cestovního ruchu v Máchově kraji. V práci je poukázáno na vztahy mezi faktorem K. H. Máchy a cestovním ruchem a na perspektivy dalšího rozvoje cestovního ruchu v Máchově kraji. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy týkající se cestovního ruchu a agroturistiky. Dále práce charakterizuje Máchův kraj z geografického a historického hlediska a definuje předpoklady cestovního ruchu v tomto regionu, věnuje se také subjektům působícím v oblasti cestovního ruchu Máchova kraje. Praktická část analyzuje agroturistiku v Máchově kraji provozovanou rodinnými farmami a zemědělskými podniky. Na základě zjištěného stavu navrhuje vhodný projekt „Dvůr Zbýny“, provozující služby v agroturistice. Pro tento projekt jsou navrženy dva produkty. Návrhy jsou vypracovány s ohledem na zjištěné skutečnosti v jednotlivých SWOT analýzách.

Klíčová slova

Agroturistika, Doksy, K. H. Mácha, Máchův kraj, udržitelný cestovní ruch, venkovský cestovní ruch.

Annotation

The aim of this study is to define the specifics of tourism in the Mácha's region and to characterize the subjects involved in the local tourism in connection with general theoretical basis. There are analyzed actual problems of tourism in the Mácha's region. The paper also focuses on the relations between the factor of K. H. Mácha and tourism and prospects for further development of tourism in the Mácha's region. There are defined basic concepts of tourism and agrotourism in the theoretical part. The work also characterizes the Mácha's region from geographical and historical aspect and defines the conditions of tourism in this region, it also pursued the subjects in the field of tourism in the Mácha's region. The practical part analyzes the rural tourism in the Mácha's area operated by family farms and agricultural businesses. On the basis of this evaluation, we suggests suitable project called „Dvůr Zbyny“, offering services in agrotourism. For this project there are designed two products. The proposals are elaborated with respect to finding facts in individual SWOT analysis.

Keywords

Agrotourism, Doksy, K. H. Mácha, rural tourism, sustainable tourism, the Mácha's region.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
1.1 Pojem cestovní ruch	12
1.2 Typologie cestovního ruchu	13
1.3 Agroturistika.....	21
2 MÁCHŮV KRAJ	23
2.1 Geografická charakteristika území	24
2.2 Historie vzniku cestovního ruchu v Máchově kraji	25
2.3 Lokalizační předpoklady	30
2.4 Selektivní předpoklady	35
2.5 Realizační předpoklady	36
3 SUBJEKTY V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU	38
3.1 Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky	39
3.2 Svazek obcí Máchův kraj	41
3.3 Městský úřad Doksy, Městské kulturní středisko Doksy.....	42
3.4 Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero	45
3.5 Národní památkový ústav a Vlastivědné muzeum v České Lípě.....	48
3.6 Ostatní vlastníci nemovitých kulturních památek	49
3.7 Soukromé firmy v oblasti cestovního ruchu	50
PRAKTICKÁ ČÁST	52
4 AGROTURISTIKA V MÁCHOVĚ KRAJI	53
4.1 Specifika agroturistiky v Máchově kraji.....	54
4.2 Agroturistika na rodinné farmě.....	55
4.3 Agroturistika provozovaná zemědělskými podniky	58
5 NÁVRH PROJEKTU – „DVŮR ZBYNY“	60
5.1 Charakteristika projektu	61
5.2 Faktor „Mácha“	65
5.3 Financování projektu	66
5.4 SWOT analýza.....	70
5.5 Možnosti realizace.....	78

6	NÁVRH PRODUKTŮ - „DVŮR ZBYNY“	81
6.1	Navržený produkt I „V sedle za Máchou“	82
6.2	Navržený produkt II „Vyšlápněme za Máchou“	87
6.3	Faktor „Mácha“	91
6.4	SWOT analýza.....	92
6.5	Možnosti realizace.....	95
	ZÁVĚR	97
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	103
	SEZNAM ZKRATEK	109
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	110
	SEZNAM PŘÍLOH.....	111

ÚVOD

Diplomová práce je zaměřena na tradice cestovního ruchu v Máchově kraji. Cílem práce je definovat specifika cestovního ruchu v Máchově kraji a charakterizovat subjekty působící v oblasti cestovního ruchu. Jsou v ní analyzovány aktuální problémy cestovního ruchu v regionu, vztahy mezi faktory K. H. Máchy a cestovním ruchem a na základě analýzy je poukázáno na perspektivy dalšího rozvoje cestovního ruchu v Máchově kraji. Při zpracování byly použity historické, analytické a empirické metody.

Aktuálnost a výběr tématu pramení ze situace, v níž se cestovní ruch Máchova kraje nachází a z doporučení, jež poskytují strategické dokumenty rozvoje cestovního ruchu vypracované pro tuto oblast. Tímto dokumentem je Plán rozvoje udržitelného cestovního ruchu Máchova jezera spolufinancovaný Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj z roku 2010, z něhož jednoznačně vyplývá, že není možné rozvoj cestovního ruchu stavět pouze na nabídce Máchova jezera a jeho blízkého okolí. Jsou v něm vymezeny hlavní směry rozvoje pro období 10-15 let a navrženy cílům odpovídající okruhy aktivit. Strategickým cílem SC4 je *„vytvořit podmínky pro prodloužení sezóny a využití potenciálu celého území se zaměřením na rozvoj venkovské turistiky. Mezi aktivity naplňující tento cíl patří vytvoření nabídky na venkovskou turistiku ve vazbě na historickou tradici a řemeslné aktivity.“* (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2015-11-28, s. 20) Toto je směr, kterým je práce orientována a v souvislosti s ním hledá odpověď na výzkumné otázky.

Práce je rozčleněna na teoretická východiska, vycházející z relevantní odborné literatury k tématu a na praktickou část.

V teoretické části jsou v první kapitole definovány základní pojmy v cestovním ruchu a skutečnosti týkající se venkovského cestovního ruchu a agroturistiky. Druhá kapitola teoretické části práce se zaměřuje na geografické a historické charakteristiky Máchova kraje, včetně jeho zatím nejúspěšnějšího období mezi válkami, kdy lázeňské městečko Doksy u Máchova jezera bylo nazýváno Severočeskou riviérou. Třetí kapitola teoretické části se věnuje subjektům, které v oblasti Máchova kraje působí. Nejedná se o jejich

úplný výčet. Uvedené subjekty jsou ovšem stěžejní pro oblast Máchova kraje a pro rozsah této práce.

Praktická část je rozčleněna rovněž na tři kapitoly. Jsou v ní stanoveny dvě výzkumné otázky a dvě hypotézy. Její čtvrtá kapitola se zabývá Agroturistikou v Máchově kraji, zde jsou zpracována specifika agroturistiky Máchova kraje a uveden přehled nejvýznamnějších provozovatelů farem a zemědělských podniků v Máchově kraji, které mohou být turisty využity pro venkovskou turistiku a agroturistiku. Pátá kapitola seznamuje s Návrhem projektu „Dvůr Zbyny“. Jedná se o provozování rodinné farmy, která reaguje na současné potřeby a trendy agroturistiky v regionu s ohledem na analýzu konkurenčních zařízení. Jde o teoretický návrh, který vytváří nové centrum volnočasových aktivit a relaxace v Máchově kraji. Šestá kapitola navazuje dvěma návrhy produktů cestovního ruchu pro Dvůr Zbyny. Tyto produkty mohou fungovat provázaně pro dvě skupiny tržních segmentů – skupinu příznivců jezdeckého sportu a skupinu pěších turistů, kteří jezdit na koni neumějí, ale mohou pobývat ve Dvoře Zbyny současně a využít programu pro pěší. Sezónnost navržených dvou produktů je zřejmá. Dvůr Zbyny však navrhne obdobné produkty i pro zbylá roční období tak, aby mohl nabízet své služby celoročně, se zapojením prvků typických pro daná roční období. Vliv sezónnosti bude minimalizován možností využívání kryté jezdecké haly v areálu Dvora Zbyny a možností využití hotelového zařízení Hotelu Port (bazén, wellness služby, restaurace) a dalších subjektů nabízejících návštěvu (Kino Máj Doksy, Památník K. H. Máchy, Muzeum Čtyřlístek, historické objekty v okolí). Z důvodu snížení sezónnosti chce firma v budoucnu nabízet doplňkové služby zahrnující možnost myslivosti, rybaření, v zimních měsících projížďky na saních tažených koňmi a podobně.

Zrealizování návrhu by bylo v souladu s vizí Máchova jezera a Máchova kraje: *„Malebný region nabízející návštěvníkům romantiku a vzrušení. Region, který umí optimálně využívat svého přírodního a kulturně- historického bohatství pro svůj hospodářský rozvoj a současně poskytuje příjemné místo pro život místním obyvatelům.“* (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2015-11-28, s. 13)

TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V kapitole budou teoreticky vymezeny pojmy, týkající se zvoleného tématu práce a na něž navazují další kapitoly včetně zaměření v praktické části. Jsou jimi cestovní ruch, typologie cestovního ruchu a agroturistika.

Cestovní ruch je součástí životního stylu dnešní společnosti. Jeho zásluhou se dává do pohybu velké množství lidí na celém světě. Hlavním motivem tohoto lidského konání je záměrná změna prostředí, ve kterém lidé žijí svůj každodenní profesní a soukromý život. Tato změna pak umožní naplnit některá z přání a potřeb. Například jde o potřebu odpočinku, pohybu, poznávání, kulturních a estetických zážitků, sociálního kontaktu s lidmi a podobně. Účast na cestovním ruchu se stala také výrazem určitých postojů člověka a jedním z měřítek životní úrovně, součástí spotřeby ve vyspělých státech. Cestovní ruch je oblastí, kde vznikají podnikatelské příležitosti a je důležitým faktorem regionálního rozvoje, zaměstnanosti a má přímý vliv na životní úroveň místních obyvatel. (Indrová a kol., 2009, s. 7)

V mezinárodním měřítku je cestovní ruch silným ekonomickým fenoménem a řadí se mezi nejsilnější hospodářská odvětví, jakými jsou obchod s ropou nebo obchod s automobily. Zároveň je odvětvím, které má vazbu na služby z ostatních hospodářských sektorů. Původně se cestovní ruch soustřeďoval pouze do míst se specializovanou nabídkou přírodních atraktivit, jako jsou přímořské, jezerní a horské oblasti, nebo do tradičních kulturních center a lázeňských míst. Zde vznikla zkušenost, že prostřednictvím cestovního ruchu je možno dosáhnout ekonomického růstu, větší nabídky pracovních příležitostí celkového rozvoje regionu. (Hesková a kol., 2011, s. 3)

Potenciál cestovního ruchu může pozitivně ovlivnit také ekonomické oživení českého venkova. Venkovská turistika má oproti střediskům masového cestovního ruchu v našich podmínkách velkou šanci na úspěch vzhledem k trendům trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Ohleduplný vztah k přírodě je jedním ze základních kvalitativních předpokladů v nabídce produktu cestovního ruchu. (Stříbrná, 2005, s. 11)

1.1 Pojem cestovní ruch

„Světová organizace cestovního ruchu (UN World Tourism Organization, UNWTO) definuje cestovní ruch jako činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená (u domácího cestovního ruchu 6 měsíců, u mezinárodního cestovního ruchu 1 rok), přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě.“ (Hamarneh, 2014, s. 9)

Udržitelný cestovní ruch v regionu cestovního ruchu *„je rozvoj založený na takovém řízení všech zdrojů a aktivit cestovního ruchu, které vedou k uspokojení současných i budoucích ekonomických, sociálních a zážitkových potřeb návštěvníků a rezidentů se zachováním kulturní integrity, biodiverzity, procesů a vazeb v ekosystémech a rozvíjení systému životních hodnot návštěvníků i obyvatel regionu.“* (Houška, 2014, s. 7)

Environmentální vymezení udržitelného cestovního ruchu *„je taková koncepce rozvoje a plánování cestovního ruchu, jehož cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel.“* (Tamtéž, s. 7)

Cestovní ruch je ovlivňován světovou ekonomikou. V poválečném období se zformoval do významného jevu - světového fenoménu, který je možno charakterizovat dle dopadů do jednotlivých oblastí třemi rovinami.

Cestovní ruch jako fenomén světové ekonomiky – *„cestovní ruch je ovlivňován vývojem světové ekonomiky tempy růstu a rozložením hlavních zdrojových trhů. Vývoj cestovního ruchu je spojen s vývojem světové ekonomiky v podobě ekonomických přínosů.“* (Hamarneh, 2014, s. 13)

Cestovní ruch jako fenomén světové spotřeby – *„cestovní ruch je významnou součástí světové spotřeby díky funkcím, které v životě lidí plní.“* (Tamtéž, s. 13)

Cestovní ruch jako fenomén soužití mezi národy – *„cestovní ruch je prostředek k porozumění mezi návštěvníky destinace a rezidenty. Je prostředek k udržení dobrých*

vztahů mezi národy. Je prostředek k budování socio-kulturního pilíře udržitelného rozvoje.“ (Hamarneh, 2014, s. 13)

1.2 Typologie cestovního ruchu

„Účastník turismu je chápán jako osobnost se svými potřebami, které uspokojuje účastí na turismu, tedy spotřebou zboží a služeb nabízených na trhu turismu.“ (Palatková, 2011, s. 22)

Potřebné je tedy nejen zkoumání potřeb a přání účastníka cestovního ruchu, ale také jeho spotřebního chování. Toto zkoumání se týká potřeb primárních (motivačních) a sekundárních (realizačních). Na počátku rozhodovacího procesu stojí motivace. Je to moment, kdy chce jedinec uspokojit svoje potřeby. Analýza realizačních potřeb je pak zaměřena na průzkum spotřebního chování účastníků cestovního ruchu. (Palatková, 2011, s. 22) Pro získání podrobnějšího náhledu na konkrétní podoby cestovního ruchu je užitečné rozčlenit cestovní ruch podle určitých parametrů a charakteristik.

Protože účast obyvatel na cestovním ruchu má různé důvody, cíle a délku trvání, získal cestovní ruch rozmanitou škálu podob dle měnící se poptávky a měnících se technicko-technologických možnostech nabídky. Proto můžeme rozlišit **druhy** a **formy** cestovního ruchu. Posuzování cestovního ruchu z hlediska motivace rozřazuje cestovní ruch do druhů, formy cestovního ruchu pak vymezují příčiny ovlivňující cestovní ruch a týká se také důsledků. Druhy a formy jsou pak vzájemně propojeny a vytvářejí kombinace, jejichž cílem je spokojenost zákazníka, účastníka cestovního ruchu a spokojenost podnikatelského prostředí. (Hesková, s. 35)

Tyto charakteristiky v odborné literatuře vykazují různorodost označení, druhy a formy jsou označovány opačně nebo se hovoří o tzv. typech cestovního ruchu. Je například možné nahlížet pojem venkovský cestovní ruch a agroturistika z hlediska motivace účastníků na cestovním ruchu jako specifický druh rekreačního cestovního ruchu nebo jej zařadit mezi formy cestovního ruchu nahlížené z hlediska převažujícího místa pobytu (Hesková a kol., 2011, s. 30)

Druhy cestovního ruchu:

„O druzích cestovního ruchu hovoříme tehdy, když za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci jejich účastníků, tj. účel, pro který cestují a pobývají přechodně na cizím místě.“ (Hesková a kol., 2011, s. 19)

Rekreační cestovní ruch (recreation) je druhem cestovního ruchu zaměřený na obnovu fyzických i psychických sil ve vhodném přírodním prostředí kombinovaný s různými rekreačními aktivitami, jako jsou nenáročné sportovní činnosti, chataření, chalupaření apod. (Tamtéž, s. 20-22)

Sportovní cestovní ruch (sport tourism) probíhá taktéž ve vhodném přírodním prostředí, je však zaměřen na aktivnější vykonávání sportovních činností. Jde např. o turistiku pěší, horskou, vodní, jízdu na koni, cykloturistiku nebo mototuristiku. V letní sezóně může jít o koupání a plavání v přírodních vodních plochách a koupalištích, míčové hry, golf, tenis apod. V zimní sezóně pak jde o lyžování, sáňkování, bruslení.

Pasivní podoba sportovního cestovního ruchu představuje sledování sportovních utkání.

Dobrodružný cestovní ruch (adventure tourism) je motivován potřebou, či touhou objevovat neznámé, zažít něco neobvyklého s určitou mírou kontrolovaného rizika. Tyto motivy souvisejí s potřebou emocionálního a iracionálního zážitku člověka, jehož život je plně racionálně uspořádán, zorganizován. Jde o potřebu změnit alespoň na krátký čas každodenní zavedený způsob života. Může se jednat např. o noční putování, zdolávání vysoko položených míst, cestování do odlehlých končin světa, bungee jumping, kaňoning, rafting apod. (Tamtéž, s. 20-22)

Myslivecký cestovní ruch (hunting tourism) je vyhledáván účastníky se zájmem o lov zvěře a ptáků.

Rybářský cestovní ruch (fishning tourism) je spojen s možností chytání ryb na udici nebo s potápěním v řekách, jezerech, přehradách, rybnících a mořích. Organizátoři mysliveckého a rybářského cestovního ruchu jsou povinni respektovat platnou legislativu upravující podmínky myslivosti a rybářství. (Tamtéž, s. 20-22)

Kulturní cestovní ruch (cultural tourism) je motivován uspokojováním duchovních potřeb lidí, poznáváním kulturního dědictví, kultury a způsobu života rezidentů navštívených cílových míst. Může se jednat o návštěvu muzeí, galerií, výstav, kulturních pamětihodností, archeologických nalezišť, filmových, divadelních a hudebních festivalů apod. Tento druh cestovního ruchu může být kombinován s jinými druhy, např. s lázeňským, rekreačním apod. (Hesková a kol., 2011, s. 22-24)

Náboženský- poutní cestovní ruch (pilgrimage tourism) vychází z potřeb účastníků navštěvovat náboženské poutě na kultová poutní místa, kterým je přikládán zvláštní religiózní význam. Od kulturního cestovního ruchu se liší duchovními motivy a odmítáním účastníků označování turista, jedná se tedy o poutníky. (Tamtéž, s. 20-22)

Lázeňský cestovní ruch (spa tourism) je podmíněn existencí přírodních léčivých zdrojů a představuje zdravotně-preventivní a léčebné činnosti vedené odborným zdravotnickým personálem. Užívání přírodních zdrojů může být v kombinaci s medikamentózní léčbou, dietetickými režimy a psychofyzikální rehabilitací. Součástí lázeňské atmosféry je také společenský a kulturní život.

Zdravotní cestovní ruch (health tourism) odráží rostoucí uvědomění lidí preventivně ovlivňovat své zdraví. Trendem je péče o tělo a krásu, psychická rovnováha apod. (wellness, fitness, beauty). Produkty zdravotního cestovního ruchu jsou dnes součástí balíčků služeb lázní a hotelů v rekreačních střediscích.

Kongresový cestovní ruch (congress, convention tourism) slouží k organizování a konání kongresů, konferencí, symposií, seminářů, výstav a veletrhů, kde dochází k výměně vědeckých odborných poznatků zkušeností, jsou zde navazovány obchodní a diplomatické kontakty. Tento druh cestovního ruchu probíhá téměř výhradně ve velkých městech a týká se účastníků s nadprůměrnými příjmy. Patří mezi nejefektivnější druhy cestovního ruchu.

Obchodní cestovní ruch (business travel) představuje souhrn aktivit cestujících spojených s profesí, uskutečňujících se mimo místo trvalého bydliště. Obchodní i kongresový cestovní ruch jsou součástí profesionálně zaměřeného cestovního ruchu (profession tourism). (Tamtéž, s. 22-24)

Stimulační cestovní ruch (incentive tourism) označuje cestovní ruch, jehož cílem je motivace pracovníků k vyšším výkonům, podnícení jejich zájmu o výsledky pracovních procesů, má posilovat sociální soudržnost kolektivu apod. Kromě zaměstnanců firem se

mohou pobyty a cesty vztahovat také na zákazníky, obchodní partnery apod. Program bývá specificky zaměřen. (Hesková a kol., 2011, s. 22-24)

Jedná se o základní výčet, omezený na běžný výběr druhů cestovního ruchu. Vzhledem k dynamice vývoje cestovního ruchu vznikají nové trendy, v jejichž rámci lze v budoucnu očekávat rozšiřování nabídky. Může se jednat o tzv. **temný turismus** (dark tourism), jehož účastníci navštěvují místa tragických událostí. Mezi další trendy můžeme zařadit například **gastronomicky zaměřený cestovní ruch**, **vzdělávací cestovní ruch**, **asketický cestovní ruch** a také **vesmírný cestovní ruch**.

Formy cestovního ruchu:

„Formy cestovního ruchu umožňují blíže určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jeho účastníků. Toto poznání dovoluje lépe připravit produkt a nabízet ho na trhu cílové skupině účastníků cestovního ruchu.“ (Hesková a kol., 2011, s. 25)

Cestovní ruch dělíme podle následujících kritérií:

a) Podle geografického hlediska - na domácí, zahraniční a mezinárodní cestovní ruch.

Odvozenými formami pak jsou vnitřní, národní a regionální cestovní ruch.

Domácí cestovní ruch (internal tourism) znamená pohyb a pobyt domácího obyvatelstva v rámci vlastní země.

Zahraniční cestovní ruch označuje cestování a pobyt rezidentů v zahraničí. Dělíme jej na aktivní a pasivní cestovní ruch.

- **aktivní cestovní ruch** (inbound tourism) představuje příjezd zahraničních návštěvníků do cílové země, jejichž výdaje se v navštívené zemi projevují v aktivech bilance cestovního ruchu jako součásti platební bilance státu. Jde o příjezdový cestovní ruch (incoming),

- **pasivní cestovní ruch** (outbound tourism) představuje výjezd rezidentů do cílové země, jejichž výdaje v mateřské zemi tvoří pasiva bilance cestovního ruchu jako součást platební bilance státu. Jde o výjezdový cestovní ruch (outgoing).

Mezinárodní cestovní ruch (international tourism) představuje aktivní a pasivní aktivní a pasivní cestovní ruch několika států nebo regionů. Patří sem pojmy:

- **světový cestovní ruch** (tourism of the world) je souhrn aktivního a pasivního zahraničního cestovního ruchu všech zemí světa,

- **cestovní ruch světa** (global tourism) je souhrn domácího a zahraničního cestovního ruchu všech států světa.

Vnitřní cestovní ruch (domestic tourism) představuje domácí cestovní ruch a aktivní zahraniční cestovní ruch.

Národní cestovní ruch (national tourism) zahrnuje domácí cestovní ruch a pasivní zahraniční cestovní ruch. (Tamtéž, s. 25)

Regionální cestovní ruch je cestovní ruch regionů a států jako cestovních cílů (např. cestovní ruch Valašska nebo cestovní ruch Evropy apod.).

b) Podle způsobu organizování dělíme cestovní ruch na individuální a skupinový.

Individuální cestovní ruch (individual tourism) znamená samostatné cestování, přičemž si účastníci tvoří a využívají program samostatně. Jde o jednotlivce nebo o malé skupiny lidí. (Hesková a kol., 2011, s. 26-28)

Skupinový cestovní ruch (group tourism), též **organizovaný cestovní ruch** (organized tourism). Jeho účastníci se pohybují v organizovaných skupinách, je hlavním předmětem činnosti touroperátorů - profesionálních organizátorů cest.

Součástí organizovaného cestovního ruchu je **klubový cestovní ruch** (club tourism). Jedná se o formu cestovního ruchu, kdy účastníci užívají klubová zařízení, která mají exkluzivní charakter a jsou situována v atraktivních oblastech - u moře nebo na horách, mají ceny označované all inclusive, součástí jejich produktu bývají animační služby (např. Club Méditerranée).

c) Podle věku účastníků cestovního ruchu rozlišujeme cestovní ruch dětí, mládežnický, rodinný a seniorský.

Cestovní ruch dětí (children's tourism) do této kategorie řadíme děti do 15 let, které cestují a účastní se organizovaných pobytů v dětských táborech, na školách v přírodě apod. bez rodičů, s jejich souhlasem.

Mládežnický cestovní ruch (youth tourism) se týká mladých lidí ve věku 15-25 let, kteří sice již nejsou dětmi, ale nejsou ještě začleněni do určité sociálně-ekonomické skupiny. Počítá se s tím, že mládež preferuje kolektivní akce s možností sociálního kontaktu a vyhledává hlučnější zábavu, sport, adrenalinovou zábavu apod. Patří sem mimo jiné zahraniční výměnné pobyty s ubytováním v rodinách, jazykové kurzy, mezinárodní pracovní programy, zahraniční praxe apod. s v kombinaci s poznáváním navštívené země. (Tamtéž, s. 26-28)

Rodinný cestovní ruch se týká především mladých rodin – manželských párů ve věku 25-44 let s dětmi. Preferují klidnější životní styl, tzv. rodinné rekreace. Očekávají produkty s programy pro dospělé a děti, příjemnou atmosféru přinášející pohodu a odpočinek mimo místo trvalého bydliště.

Seniorský cestovní ruch (senior tourism) zahrnuje účastníky v poproduktivním věku. Pro ně je typický dostatek času, vyžadují specifický osobní přístup, speciální stravu, ohled na menší pohyblivost, klid, toleranci a zájem personálu. Preferují zejména poznávací zájezdy, lázeňské pobyty, lodní plavby, dlouhodobé pobyty v klimaticky příjemných místech. (Tamtéž, s. 26-28)

Samostatnou skupinu představují lidé mezi 40-50 lety věku, kteří jsou ještě ekonomicky činní, mají však již odrostlé děti, dostatek volného času a chuť cestovat. Tato skupina je významným segmentem na trhu cestovního ruchu. (Hesková a kol., 2011, s. 26-28)

d) Podle délky účasti na cestovním ruchu rozlišujeme cestovní ruch výletní, krátkodobý, víkendový a dlouhodobý.

Výletní cestovní ruch (exkursion/ trip) týká se pobytů kratších než jeden den bez přenocování. Může jít o obligatorní nebo fakultativní výlet, tedy samostatný nebo jako součást zájezdu.

Krátkodobý cestovní ruch (short-term tourism) nepřesahuje dvě až tři přenocování. Může mít různé motivy a bývá časově nasměrován na konec týdne, je pak označován jako **víkendový cestovní ruch** (weekend tourism).

Dlouhodobý cestovní ruch (long-term tourism) přesahuje tři přenocování.

e) Podle ročního období rozlišujeme **sezónní cestovní ruch** (seasonal tourism), **mimosezónní cestovní ruch** (off season tourism) a **celoroční cestovní ruch** (year-round tourism), přičemž **sezónností** rozumíme působení příznivých a méně příznivých faktorů, jejichž výsledkem je obsazenost ubytovacích a stravovacích kapacit a podobně. Takovými rozhodujícími faktory jsou především **přírodní faktory** jako roční období, klimatické a povětrnostní změny, úhrn srážek, sněhové podmínky, teplota vzduchu a vody a podobně. Vedle přírodních faktorů se v sezónnosti projevují také **sociální faktory**, například zvyklosti v organizaci ohledně vybírání dovolené nebo doba školních prázdnin. Z marketingových nástrojů je možné zmírnit dopady sezónnosti především působením cenové politiky a zvýhodněnou nabídkou balíčků služeb. (Tamtéž, s. 31-32)

f) Podle použitého dopravního prostředku hovoříme o motorizovaném, železničním leteckém a lodním cestovním ruchu.

Motorizovaný cestovní ruch (mototourism) týká se cestovního ruchu, jehož přeprava účastníků se realizuje prostřednictvím silniční dopravy. K charakteristikám takovéto formy cestovního ruchu patří především nezávislost, nízká míra organizovanosti, rychlost přemísťování a vysoký akční dosah. Jeho součástí je autokarový cestovní ruch, který má již hromadný charakter přemísťování a vyšší stupeň závislosti na skupině a jejím programu. Do této formy cestovního ruchu spadá také **karavanning** (caravanning), intenzivně se rozvíjející v minulém století, který řeší současně s dopravou na místo pobytu také ubytování na cestě do vzdálenějšího cílového místa i v místě pobytu. K materiálně-technické základně patří v tomto případě autokempingy.

Železniční cestovní ruch (railway tourism) je přeprava účastníků po železnici. Je zabezpečována rekreačními nebo mimořádnými vlaky. v rámci přepravy jsou poskytovány také stravovací služby v restauračních vozech. Do vlakové soupravy mohou být dle požadavků zařazeny tzv. salónní vozy s prvky luxusu. (Hesková a kol., 2011, s. 32-34)

Letecký cestovní ruch (air tourism) je nejrychlejším způsobem přepravy účastníků cestovního ruchu zabezpečovaná leteckými společnostmi, organizátorem může být cestovní kancelář. Realizuje se v kombinaci s pozemní dopravou. Malých letadel je možno využívat také k vyhlídkovým letům nad atraktivními oblastmi.

Lodní cestovní ruch (shipping tourism) je spojen s cestováním a pobytem na lodi, jde pak o říční či námořní dopravu. Plavidlo může být linkové nebo rekreační, oblíbená je též plavba na jachtách. Plavby mohou být jak krátké výletní, mezi přístavy na moři nebo po řekách, nebo jde o vícedenní plavby se zastávkami a prohlídkou atraktivních míst na trase. Může jít také o podmořskou turistiku, potápění a plavby ponorkou. (Tamtéž, s. 32-34)

V praxi se druhy i formy vzájemně kombinují, nemusejí se vyskytovat v čisté formě. Nejde o konečný vyčerpávající přehled, ale na základě měnících se potřeb účastníků a vznikajících nových technických možností dochází v těchto charakteristikách k novým trendům.

g) Podle převažujícího místa pobytu (urban tourism) je možno rozlišit městský, příměstský, venkovský, horský, vysokohorský a přímořský cestovní ruch. (Tamtéž, s. 29-30)

Jednotlivé charakteristiky těchto forem vyplývají z jejich pojmenování, přičemž pozornost vzhledem k tematickému zaměření této práce je věnována venkovskému cestovnímu ruchu, agroturistice a ekoagroturistice.

1.3 Agroturistika

Venkovský cestovní ruch (rural tourism) představuje označení pro soubor činností spojených s vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově. Jeho aktivity jsou součástí lidských potřeb týkajících se návratu k přírodě, ke kvalitnějšímu životnímu prostředí. Součástí nabídky služeb venkovského cestovního ruchu bývá domácí strava a vytvoření domácí atmosféry. (Hesková, s. 30-31)

Agroturistika (agrotourism) je součástí venkovského cestovního ruchu. Její aktivity lze charakterizovat přímým vztahem k práci v zemědělství. Je provozována na zemědělských farmách (dovolená na selském dvoře). Plní rekreační a zážitkovou funkci ve vztahu člověka s přírodou, zvířaty chovanými na farmě, sezónními pracemi v rostlinné výrobě a podobně. Je možno zapojit prvky lidové zábavy a tradic (dožínkové slavnosti, zabíjačka). Vhodné je též poznávání lidových řemesel (hrnčířství, příprava lidových pokrmů, konzervování a sušení ovoce). Do nabídky agroturistiky patří také sportovně rekreační aktivity jako například jízda na koni, myslivost, rybářství.

Specifickou odnoží agroturistiky je **ekoagroturistika** (eco-agritourism), která je zaměřena na pobyty na takových farmách, kde jsou dodržovány takové pěstební a chovatelské technologie hospodaření, které se důsledně vyhýbají používání syntetických chemikálií, hnojiv, hormonálních a morforegulačních prostředků, syntetických barviv a konzervantů. Produkty takovýchto farem podléhají kontrole a po splnění stanovených kvalitativních standardů, které odpovídají mezinárodním požadavkům, mohou být označovány ochrannou známkou bio. (Tamtéž, s. 31)

Provozování agroturistiky představuje splnění nároků týkajících se nejen ubytovacího a stravovacího zázemí hostů, ale také péči o jejich volný čas. Dobře organizované doprovodné programy, navázané na pamětihodnosti a zajímavosti v okolí, činí nabízený produkt atraktivním. Může jít také o návaznost na aktivity jiných podnikatelů v okolí a spolupráci s nimi. Typickým znakem pobytů a doprovodných programů v agroturistice je přímé spojení hostů se zemědělským prostředím farmy, kde jsou ubytováni, jejíž součástí se buď nakrátko stávají. Toto prostředí tvoří samotný objekt farmy, selského dvora, stájí a chlévů, které jsou v bezprostřední blízkosti, dále pole, louky, rybníky v majetku provozovatele farmy, popřípadě les, sad apod. K této charakteristice prostředí se váží zemědělské činnosti, které dotvářejí kolorit

a bezprostředně zabezpečují chod farmy a na nichž se mohou hosté, mají-li zájem přiměřenou měrou podílet. (Stříbrná, 2005, s. 29)

Konkrétně mohou aktivity hostů na farmě představovat širokou škálu činností, například pomoc při senoseči a žních. Velmi oblíbená činnost je pasení a krmení zvířat, úklid stájí a chlévů. Je třeba se však vyvarovat situace, kdy si hospodář udělá z hostů levnou pracovní sílu. Aktivita musí mít vždy jen lehký rekondiční a zábavný charakter, přičemž se nezapomíná na stanovené úlohy zúčastněných. Práce jsou pouze součástí denního programu hostů a jsou následně střídány aktivitami jinými. (Stříbrná, 2005, s. 29)

Velmi oblíbenou atraktivitou jsou vyjížďky na koních, pokud jimi hospodář disponuje. Tyto služby je možno zprostředkovat i jiným podnikatelským subjektem. Tato aktivita však předpokládá určitou předchozí průpravu s jistou mírou pokročilosti v jezdeckém výcviku a též přiměřenou zdravotní a tělesnou kondici. Službu lze doplnit projíždkami bryčkou či kočárem.

Venkovský cestovní ruch a agroturistika představují příklad environmentálního přístupu k cestovnímu ruchu, jeho aktivity tvoří vhodný prvek doplňující malebný a ráz krajiny a navazují na tradice hospodaření v krajině. Úspěšnost tohoto trendu potvrzuje dlouholetá tradice agroturistiky v zahraničí, zejména v sousedním Bavorsku. V Čechách byl rozvoj venkovské turistiky v minulosti pozastaven vlivem kolektivizace zemědělství. Stejným způsobem zanikaly i prvky lidové zábavy a venkovských tradic. Ty jsou však pro rozvoj agroturistiky nezbytným lákadlem a je třeba se k nim navracet, inspiraci je možné najít právě v Bavorsku. Dle Persson (1979, s. 221-223) se koná každoročně v Tölzu již od roku 1718 Leonardova jízda (Tölzer Leonardi - Fahrt) na počest patrona dobytka, polí a pastvin. Je smutné, že se jízdy zúčastňuje stále méně majestátních chladnokrevných koní, jejichž práci nahradily stroje. Zúčastňují se však více koně jezdeckí a dokonce poníci. Z okolí se sjíždějí koňská spřežení, ověšená květinami a vedená kočími ve slavnostních krojích. Průvod se vydává z městečka ke kapli svatého Leonarda. Jsou zde i trubači a heroldi, neparáděným děvčatům je přistavován žebřík při vstupu na vozy. Na místě vozy třikrát objedou kostel a dostávají požehnání od preláta. Ten žehná jim i koním. Průvod pak směřuje zpět na náměstí, kde každý podle chuti tančí, pije, jí vybrané pochoutky a užívá si vzájemné sounáležitosti s přírodou a mezi lidmi navzájem.

2 MÁCHŮV KRAJ

„Jasné jezero dřímá u středu květoucího dolu. Nejblíž se modro k břehu vine, dále zeleně zakvítá, vždy zeleněji prosvítá, až posléz v bledé jasno splyne. Bílé dvory u velkého kolu sem tam jezera broubí břeh. V jezeru bílých ptáků sbor, a malých člunků rychlý běh, až kde jezero v temno hor v modré se dálce níží. Lod'ky i bílé v břehu dvory - věž - město- bílých ptáků rod- pahorky okolo- temné hory- vše stopeno ve lůno vod, jak v zrcadle se zhlíží.“ (Mácha, 1986, s. 33)

K. H. Mácha do kraje vstoupil v doprovodu svého přítele Eduarda Hindla poprvé v srpnu 1932, jako jedenadvacetiletý student práv. Zde s Hindlem vykonali pěší pouť na trase Praha-Mělník- Kokořín- Houska- Doksy- Bezděz. Tehdy jistě netušil, že se nechává okouzlit pozoruhodnou krásou kraje, který v budoucnu ponese jeho jméno. Zaujat a inspirován byl skalními útvary v Kokořinském dole a magickou temnou silou zřícenin hradů. Hlavní nití jeho putování je však cesta na Housku, Bezděz a do Doks, k Velkému jezeru. (Mauserová, 2006, s. 61) Ve svých zápiscích označil K. H. Mácha devadesát míst jako *„Hrady spatřené“*. (Mácha, 1929, s. 311) Mezi nimi je zde pod číslem 9 zapsán již i Bezděz (tehdy velmi zchátralý), který byl jistě pochmurným místem a zapůsobil na něj dojmem nejmnocnějším.

Máchova nejslavnější lyricko-epická báseň *Máj* vznikala v okolí Doks a Máchova jezera, když mu kdosi v krčmě vyprávěl příběh o popravě člověka za těžký zločin otcovraždy. Zde v Podbezdězí našel Mácha svůj nejsilnější motiv děsu a hrůzy ze zmaru života. (Panáček a Wágner, 1990, s. 62-65) Nad tehdejší Velkým rybníkem (ve 20. letech 20. století přejmenovaný na Máchovo jezero) se tyčí mezi borovými vršky Jarmilina skála, kde se Jarmila setkávala se svým milým, než skokem do vody ukončila svůj život. (Mauserová, 2003, s. 56-62)

Krajina pískovcových skal a borových lesů, roklí ve kterých i parném létě vane starobylý chlad, jezerní vody a malebná krajina s absencí průmyslu přitahovala pozornost nejen poutníků, ale i lékařů. V období mezi válkami pobyt zde začal být hojně doporučován pacientům s dýchacími, srdečními, revmatickými i duševními

obtížemi. Za první republiky vešly Doksy ve známost jako Severočeské jezerní lázně. Od roku 1920 byl odstartován prudký rozvoj městečka a rozvoj cestovního ruchu, který však opět zastavila válka. (Mauserová, 2003, s. 56-62)

Pro svou romantickou krásu a množství přírodních a kulturně-historických objektů si zachovalo Doksko podnes svůj turistický rekreační charakter, ale meziválečná lázeňská proslulost se bohužel již nevrátila. (Tamtéž, s. 56-62)

2.1 Geografická charakteristika území

Máchův kraj je půvabné, romantické území v jihozápadní části Libereckého kraje, svým jižním okrajem pak zasahuje do kraje Středočeského. V roce 1961 byl vydán turistický průvodce autora Františka Patočky poprvé s názvem **Máchův kraj**. Autor zde vyčíslil rozlohu Máchova kraje na 1813 km² a vymezil její hranice. Na východě oblast sahá až k Českému Dubu, dále podél toku řeky Jizery přes Mnichovo Hradiště, Bakov nad Jizerou, Mladou Boleslav, až ke Krnsku. Jižní hranici tvoří Kokořínsko, jihozápadní říčka Liběchovka od Liběchova do Zakšína, západ je ohraničen Úštěkem a Verneřicemi. (Mauserová, 2006, s. 1)

Území popisované oblasti patří ke geomorfologické subprovincii České tabule, do oblasti Severočeské tabule, patří k celku Ralská pahorkatina, podcelek tvoří Dokeská pahorkatina, jež je tvořena Kokořínskem, Bezdězkou vrchovinou, Provodínskou pahorkatinou, Jestřebskou kotlinou a Úštěckou pahorkatinou. (Ludvík, 1985, s. 8)

Jádro Máchova kraje se nachází přibližně mezi Mělníkem, Bezdězem, Českou Lípou a Úštěkem. Jsou jím Doksy s Máchovým jezerem a Dubá, která je označována za vstupní bránu do krajinné oblasti Dubské Švýcarsko a Kokořínsko. (Mauserová, 2006, s. 1) Kokořínsko se svými divokými lesnatými a skalnatými údolími, typickými lidovými stavbami a širokými rozhledy do okolí, inspirovalo k tvorbě slavných literárních děl Karla Hynka Máchu. Krajíně dominují vrcholy dvou Bezděžů s blízkým Máchovým jezerem zvaným v dobách Máchových Velký rybník u Hiršperku, dnešních

Doks, jež se postupně staly oblíbeným turistickým cílem. (Ludvík, 1985, s. 7)

Bohumil Kinský ve své turistické brožuře Českolipsko, Severočeská Riviera nazývá oblast Severočeskou Rivierou a charakterizuje ji takto: „*Podivuhodný obraz vidíme severně, připomíná nám prostředí severoitalského Rigi. Vskutku snad nejkrásnější jezerní oblastí v Československu jest okolí Máchova jezera pod Bezdězem u Doks. Nádherná silueta Bezdězu zhlíží se ve vodní hladině Máchova jezera a Břežňského rybníku a tvoří obraz, jemuž není rovno.*“ (Kinský, 1933, s. 6)

Oblast náleží k české křídové pánvi, byla vytvořena druhohorními usazeninami, jež jsou pozůstatkem posledního moře u nás. Produktem jsou kaolinické kvádrové pískovce, které můžeme vidět v oblasti Kokořínska a v Provodínské pahorkatině. V krajině dominují také tělesa třetihorních vyvřelin. Tvoří je čedičové a znělcové horniny. (Ludvík, 1985, s. 11)

2.2 Historie vzniku cestovního ruchu v Máchově kraji

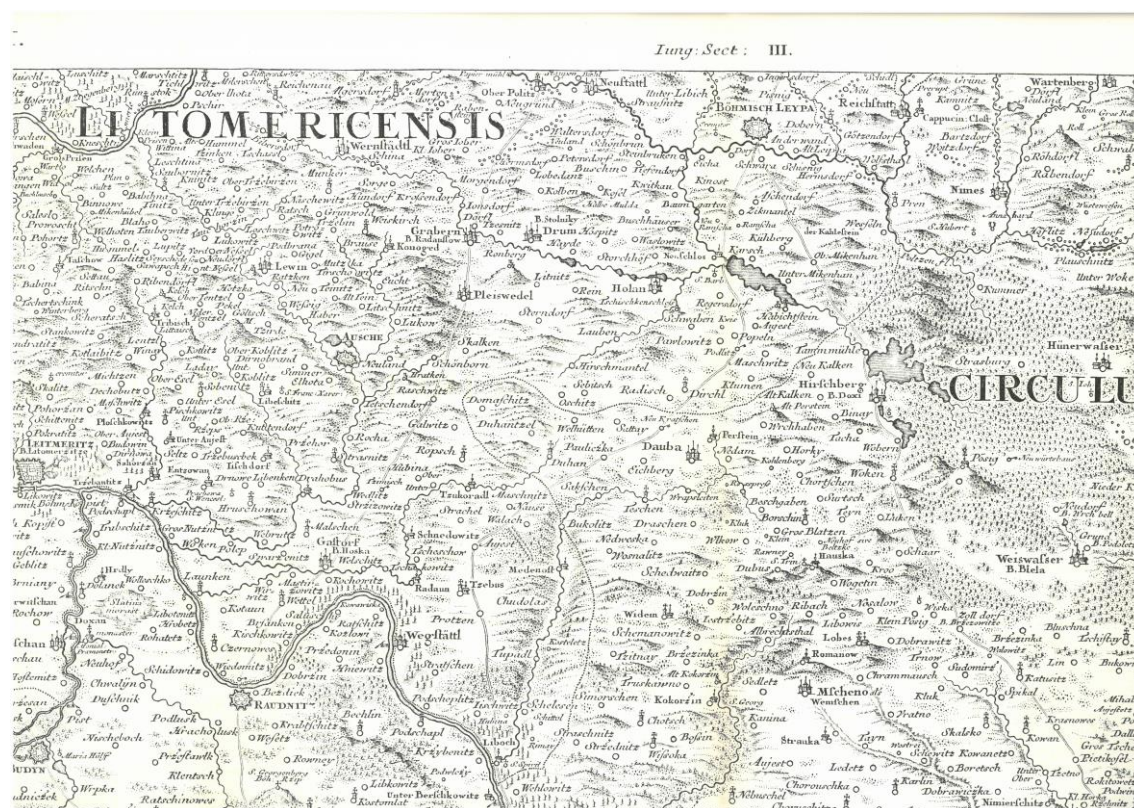
Dle Patočky (1961, s. 17) již po ústupu doby ledové, asi před 10 000 lety, se v tomto území objevují stopy paleolitického lovce zvěře, jejich sídliště byla odkryta u Lobče a u Stvolínků.

Ve 13. století byl sever českého království porostlý hustými hlubokými lesy, místy skrývajícimi zrádné močály. Právě tudy vedla obchodní cesta, spojující Prahu se Žitavou. Na ochranu kupeckých karavan byl v roce 1260 českým králem Přemyslem Otakarem II. postaven na vrcholu Bezdězu ochranný gotický hrad Bezděz, který se stal významnou dominantou Dokska. (Steinitz, 1922, s. 19) Původně pustý kraj se pomalu zalidňoval. Zakladateli Doks byli Němci Konrád a Hartvig z Kravař, kteří obdrželi půdu od Přemysla Otakara II. v okolí Bezdězu. První písemná zmínka o Doksech, německy zvaných Hirschberg, byla nalezena v listině krále Václava II. z roku 1293. Doksy nikdy nebyly obehnané hradbami, neboť se nacházely pod ochranou královského hradu Bezděz. Původ jména městečka lze najít v anglosaském „dox“, tj. temný, tedy podle charakteru tehdejší krajiny. Vedle německého názvu Hirschberg se používal název

Dokzy, Doxa apod. V 60. letech 14. století navštívil několikrát Podbezdězí Karel IV. V roce 1366 přenocoval také v Doksech na katolické faře a dal podnět k založení Velkého rybníka, dnešního Máchova jezera. Svědčí o tom záznam v kronice pražského kanovníka Beneše Krabice z Weitmile. (Mauserová a Richtmóc, 2003, s. 15)

České obyvatelstvo převládlo v oblasti v období husitských válek a až do 17. století a používala česká varianta názvu. Na konci 17. století pak německý název Hirschberg zcela vytlačil název český. Souvisí to s vlnou germanizace po Bílé hoře. Dokládá to i dobová mapa z roku 1720 nazývaná Müllerova mapa (viz. Obrázek 1), zde je vyznačena forma Hirschberg. Zmíněná mapa byla na svou dobu velmi podrobná, přesná a také nejdražší a nejrozměrnější. Také v Máchových poznámkách z cest najdeme pouze Hirschberg či Hiršperch Český název Doksy se znovu prosadil až po roce 1945. (Mauserová, 1993, s. 2)

Obrázek 1: Müllerova mapa z roku 1720

Zdroj: Müller, 1720

Počátky cestovního ruchu v Doksech ve druhé polovině 19. století

V osmdesátých letech 19. století se v Doksech začal rodit cestovní ruch. Městečko svou romantickou polohou v krásné krajině u Velkého rybníka lákalo k příjemnému odpočinku stále větší množství lidí. Lékaři z okolních měst doporučovali svým pacientům pobyt u Velkého rybníka a jeho okolí jako ozdravovnu při plicních a nervových potížích. Díky hradním zříceninám, které Doksy obklopují, se stalo místo oblíbeným cílem turistů. Doksy pomalu začaly plnit roli rekreačního a lázeňského letoviska. V roce 1888 byl v Doksech založen okrašlovací spolek zaměřený na estetický vzhled města a péči o zeleň v okolí. Jeho zásluhou byly upraveny lesní cesty, osázeny holé vrcholy kopců a veřejná prostranství byla vybavena lavičkami.

Koupání nebylo ještě na začátku 20. století příliš rozšířenou zábavou. Nebylo zvykem, aby dámy odhalovaly více než kolena, což bylo pro koupání značně nepohodlné. Oblibě se však těšily projížďky v loďkách po jezeře. Okrašlovací spolek zavedl v roce 1903 projížďky i na Čepelském rybníku. Do počínajícího cestovního ruchu se začalo zapojovat i městečko Staré Splavy, ležící na severní straně velkého rybníka. Slibný rozvoj rekreačního ruchu však přerušila první světová válka. Po celou dobu jejího trvání byl v Doksech vojenský lazaret., jehož zásobování jídlem spočinulo na bedrech dokských občanů. Raněné svázely hasičské spolky a péči o ně zajišťovaly řádové sestry. Také události bezprostředně po válce nepřály rozvoji cestovního ruchu. V oblasti byla řešena samostatnost České republiky, kterou německé úřady nebraly na vědomí. (Mauserová a Richtmocer, 2003, s. 56)

Severočeské jezerní lázně mezi válkami

V době mezi válkami pokračovaly národnostní spory o pohraničí mezi Čechy a Němci. Vzrostly aktivity Čechů ve snaze vyzdvihnout Máchův český odkaz a na přelomu 20. a 30. let 20. století se objevily první snahy o pojmenování významných míst regionu Máchovým jménem. V roce 1930 umístil dokský turistický spolek na Bezdězu pamětní desku věnovanou K. H. Máchovi a turistickou cestu vedoucí k Bezdězu přes Doksy do České Lípy pojmenoval Máchovou stezkou. Spory mezi Čechy a Němci se znovu rozhořely kolem přejmenování Velkého rybníka na Máchovo jezero, nové pojmenování bylo nakonec Geografickým komitétem zamítnuto. (Mauserová, 2006, s. 55)

Během 20. a 30. let se Doksy staly vyhledávaným letoviskem. V roce 1920 odkoupila obec od hraběte Adolfa Valdštejna rozsáhlé parcely v okolí Velkého rybníka a začala na nich budovat pláže. Otevření turistům se konalo v roce 1928, zřízením Velké hlavní pláže.

Velkou a vyhledávanou atrakcí se stala plavba na jezeře motorovou lodí, která kromě okružní jízdy nabízí romantické dopravní spojení mezi Doksy a Starými Splavy. Již v červnu 1920 byl spuštěn na vodní hladinu parníček Greif, v roce 1924 jej vystřídaly motorové lodě Maria a Tista. Po druhé světové válce byly stávající lodě přejmenovány podle hrdiny Máchova Máje na Hynka a Jarmilu, v květnu 1959 vyplula zatím největší loď Máj, jediná českého původu. Nejmladší loď Racek brázdí vody jezera již od roku 1966. (Mauserová, 2006, s. 55)

Ve 20. letech se také změnil náhled na koupání. Úbory k tomuto účelu určené začaly být konečně pohodlnější a praktičtější a koupání začalo být vnímáno jako zdraví prospěšné. Na pláži Velkého rybníka byly zřízeny převlékací kabiny, převlékání volně za stromky bylo zakázáno, k dispozici byly i půjčovny koupacích úborů. Nudismus v té době nepřicházel v úvahu. Návštěvníci se mohli občerstvit v Jezerní restauraci.

Za první republiky vešly Doksy ve známost jako Severočeské jezerní lázně. Už v roce 1906 byly naproti Čepelskému rybníku zřízeny městské lázně a po první světové válce vzrostl o ně zájem návštěvníků. Lázně sloužily celoročně, největší nápor byl od května do září. Byly zde nabízeny různé druhy koupelí, vanové, sprchové, horkovzdušné, parní, rašelinové, jehličnaté, mléčné a uhelné. K nejvyhledávanějším patřily rašelinové lázně, přičemž používaná rašelina pocházela z nedalekého ložiska Břehyně. Léčit se zde měly díky prostředí dýchací cesty, nespavost a nechutenství, revmatismus a srdeční potíže. Dle Mauserové, (2003, s. 61) pobýlo v Doksech v roce 1925 21 tisíc hostů, v roce 1927 již 50 tisíc hostů a v roce 1930 dokonce 98 tisíc lázeňských hostů. Tomu odpovídá postupná výstavba hotelů, penzionů a vilových čtvrtí s nabídkou privátního ubytování. V roce 1928 byl na místě původního zájezdního hostince Berkova domu, kde pravděpodobně přespával K. H. Mácha, vybudována nová budova spořitelny s pobočkou pošty. V témže roce byl otevřen Luxusní hotel Grand s padesáti pokoji. Druhým největším hotelem v Doksech byl penzion Teubner s vlastními minilázněmi. Fungovalo a užívalo se zde celkem okolo třiceti hotelů, kaváren a restaurací, nabízena

byla také taxislužba. Od roku 1920 tedy došlo k prudkému rozvoji městečka vzestupu cestovního ruchu, který však opět zastavila válka. Pro svou romantickou krásu a množství přírodních a kulturně-historických objektů si zachovalo Doksko po roce 1945 svůj turistický rekreační charakter, ale lázeňská proslulost se bohužel již nevrátila. Spor o přejmenování Velkého rybníka na Máchovo jezero byl definitivně vyřešen až po roce 1961. František Patočka v turistickém průvodci Máchův kraj vymezuje oblast jako Máchův kraj o rozloze 1813 km. (Patočka, 1961, s. 4)

Vývoj cestovního ruchu po roce 1989

Po roce 1989 došlo v České republice v oblasti cestovního ruchu a rekreace k významným změnám. Aspekty změn se týkají hledisek společenských, ekonomických a také hledisek rozvoje a změn různých forem a druhů nabídky a poptávky v cestovním ruchu. Na změny ve vývoji a organizaci cestovního ruchu měla zásadní vliv demokratizace politických poměrů v zemích východního bloku. V roce 1991 to byl zákon o malé privatizaci, kterým byla navracena znárodněná zařízení základní infrastruktury cestovního ruchu do rukou podnikatelských subjektů, fyzických osob. Šlo především o ubytovací a stravovací zařízení, byť většinou v zanedbaném stavu. Tento proces trval zhruba 15 let.

Navazující velká privatizace proběhla během let 1993-2000 přinesla změnu majetkových poměrů u větších zařízení infrastruktury cestovního ruchu, jednalo se o hotely, lázeňská zařízení, sportovně rekreační areály, cestovní kanceláře a podobně, přičemž největší boom zaznamenaly cestovní kanceláře, což se neobešlo bez velkých problémů. (Vystoupil, Kunc, Šauer, Tonev, online, cit. 2015-11-28, s. 93-97)

Otevření hranic na západ způsobilo zásadní změny ve směřování našich obyvatel ke krátkodobým i pobytovým rekreačním turistickým cestám, následně došlo k razantnímu poklesu zájmu o tradiční tuzemské destinace. Nejprve byly tyto změny doprovázeny prudkým poklesem domácího a stagnací příjezdového cestovního ruchu. Až v roce 1993 byly zaznamenány první známky oživení, které zesílilo v druhé polovině devadesátých let. Rychlý růst domácí návštěvnosti ve zmíněné době byl však ukončen měnovou krizí v roce 1997 a faktem, že celková ekonomická situace se zhoršovala. Reformní opatření, jako investiční pobídky, privatizace bank, vedla

k nastartování ekonomického růstu, bohužel však bez pozitivní odezvy na straně domácí poptávky v cestovním ruchu. Důvodem je rostoucí obliba cestování rezidentů do zahraničí. Z výsledků satelitního účtu vyplývá, že mezi lety 2003-2005 rostly výdaje na zahraniční cesty o 4%, v domácím cestovním ruchu byl zaznamenán každoroční pokles o 6%. V příjezdovém cestovním ruchu došlo ke změně struktury zahraniční návštěvnosti, které do roku 1989 dominovaly země východní Evropy a po roce 1989 vzrostl zájem návštěvníků o naši zemi ze strany návštěvníků ze západní Evropy. Stagnaci vývoje českého příjezdového ruchu způsobily negativní události, jako byly povodně v ČR 2002, epidemie SARS a válečný konflikt v Iráku, v současné době válečný stav v Sýrii, politická nestabilita Ukrajiny či rostoucí hrozby terorismu ze strany Islámského státu. (Vystoupil, Kunc, Šauer, Tonev, online, cit. 2015-11-28, s. 93-97)

Významný impulz k rozvoji regionálního cestovního ruchu v souvislosti s potřebou budování nové vybavenosti středisek byl dán ze strany strukturálních fondů EU. Nyní je již ve všech regionálních operačních programech regionů soudržnosti NUTS II cestovní ruch jednou z rozvojových priorit.

2.3 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti cestovním ruchem. Dělí se na **přírodní** (povrch, podnebí, hydrologické poměry, flóru, faunu) a **kulturně-historické předpoklady**, jež vyplývají z výsledků tvořivé činnosti člověka (architektonická díla- hrady, zámky, sakrální stavby, památníky, muzea, galerie, užitkové stavby, sídelní komplexy, parky apod.) Můžeme k nim přiřadit také kulturní akce- festivaly, karnevaly, poutě apod. (Drobná a Morávková, 2010, s. 17)

Přírodní předpoklady

Tématem **povrchu** se zabývá podrobněji podkapitola 2.1 Geografická charakteristika území.

Podnebí v oblasti Máchova kraje je mírně teplé, v různých částech však odlišné, Region je možno rozdělit na dvě části, mírně teplou oblast s průměrnými ročními teplotami 7-8°C v Dokeské pahorkatině a teplou oblast Kokořínska, nacházející se v jižnější části Máchova kraje, s průměrnými ročními teplotami 8-9°C. Průměrné roční srážky v oblasti Doks činí 588 mm. Sněhová pokrývka bývá nízká, netrvanlivá, s nízkým počtem dnů se sněžením. Na Kokořínsku a v Mělnické kotlině v zimě vznikají inverzní zvraty, pro něž je charakteristické stékání chladného vzduchu do nižších poloh. Průměrná délka slunečního svitu je 1700-1800 hodin ročně, průměrný počet jasných letních dnů je 30-40 v mírně teplé oblasti a 40-50 v teplé oblasti, zataženo je 120-150 dnů v roce. (Ludvík, 1985, s. 16)

„Podnebí v této oblasti jest velmi příznivé a vzduch bez továrních kouřů. Trochu nepříjemné bývají podzimní mlhy, neboť tu jest přece jen nadměrné množství vod. Všude jest však zdrávo!“ (Kinský, B., 1931)

Na území Máchova kraje se nachází velké množství rybníčních **vodních ploch**, tvořících celé důmyslné soustavy vodních děl, v minulosti hospodářsky využívaných. Tato vodní díla byla vytvořena již ve 14. a 15. století. Jedná se hlavně o dokeskou, holanskou a strážsko-hamerskou rybníční soustavu. Ne všechny jsou vhodné k rekreačnímu využití, všechny však tvoří malebný krajinný prvek, některé z nich jsou lokalitami mezinárodního významu a v režimu Ramsarské úmluvy ochrany přírody, proto je v nich koupání zakázáno. Takovými plochami jsou Národní přírodní rezervace Novozámecký rybník (200 ha) a Břežský rybník (91 ha). (Mauserová, 2006, s. 46)

V Máchově kraji se však také nachází velké množství menších i větších vodních ploch, jež poskytují možnosti koupání v letní sezóně, jde většinou o rybníky s písčitými břehy a nabídkou stravovacích a ubytovacích služeb. Takovými přírodními koupališti jsou: Máchovo jezero, Koupaliště v Bělé pod Bezdězem, Hradčanský rybník, Koupaliště – autokemp v Nedamově, Zákupy, Dubice u České Lípy, Hamr na Jezeře, Heřmanice v Podještědí, Jablonné v Podještědí, Žandov, Mšeno.

Nejvýznamnějším z nich je pro cestovní ruch **Máchovo jezero**. Rybník obklopený borovými lesy vznikl zahrazením močálovité a rašelinité průrvy. Napájí ho dva potoky- Břežský a Doksý. Menší zátoky o rozloze asi dva hektary jsou

pozůstatky původního třetihorního jezera. Původních 350 hektarů plochy se zmenšilo během staletí na dnešních 278 hektarů. Do jezera vybíhají dva poloostrovy. Na dokske straně Klůček a na starosplavské Jarmilina skála. Z hladiny vyčnívají dva ostrůvky-Kachní a Myší. (Tamtéž, s. 47) Máchovo jezero je vyhlášené rekreační středisko, jehož čtyři písčné pláže (Hlavní pláž, Klůček, Staré Splavy a Borný) jsou v provozu od května do září. Tyto pláže nabízejí mnoho příležitostí k trávení volného času. Konají se zde okružní plavby lodí po jezeře. Motorové lodě Racek, Hynek, Jarmila a Máj jezdí během prázdninových měsíců od rána do večera. Velkému zájmu se těší plavby při západu slunce, s občerstvením a barem na palubě, vybrané termíny s živou hudební produkcí. Na plážích je možno využít půjčoven šlapadel a veslic, v areálech pláží je v sezóně velké množství stánků s občerstvením, v provozu jsou sprchy, skluzavky, na pláži Klůček je vybudováno zázemí pro autokemp. V blízkosti pláže Staré Splavy se nachází hotel Port, jehož součástí je aquapark a hotelový bazén, v hotelu mohou návštěvníci využít kromě ubytovacích stravovacích služeb také wellness služby. Hrozbou je však neustálý pokles zájmu českých i zahraničních návštěvníků, který souvisí především se špatnou kvalitou vody v Máchově jezeře, omezeným množstvím služeb vysoké kvality, krátkou sezónou a z toho plynoucím trendem navštěvovat spíše přímořská letoviska. (Máchovo jezero, online, 2016-02-10)

Fauna a flóra v oblasti Máchova kraje je druhově rozmanitá, jsou zastoupeny i vzácné druhy. Faunu z větších savců zastupuje srnčí zvěř, po válce vysazený muflon, divoké prase. V roce 2014 byla spatřena prostřednictvím fotopastí v okolí Břežňského rybníka u Doks rodina vlka obecného. Menší savce představuje ubývající zajíc, liška, jezek, jezevec, kuna lesní a skalní, rozmanité druhy malých hrabošů. U vodních ploch Nedamova lze spatřit ondatru pižmovou. Významnou lokalitou s hojným výskytem ptáků je přírodní rezervace Novozámecký rybník, kde žije na 200 druhů ptáků. Jsou to například kolonie racků, různé druhy kachen, labuť, pochop rákosní, sýkory, bukačové, chřástalové, volavka, sluka, kulík, jespák, ledňáček apod. Vzácně můžeme spatřit orla mořského, běžněji motáka pochopa, sokola stěhovavého, výra velkého nebo krkavce velkého. Skalní štěrbinu obývají netopýři, zastoupení několika druhy. Z plazů je možno spatřit zmiji obecnou, užovku obojkovou, obojživelníky zastupují různé druhy žab, např. skokan hnědý, skřehotavý a štíhlý, blatnice skvrnitá, rosnička zelená. Dále mlok skvrnitý a čolek obecný a horský. Na horním toku Pšovky žije rak říční., na jejím

dolním toku pak severoamerický rak pruhovaný. V rybnících a tůních žije kapr, sumec, štika a řada dalších druhů. Vzácným druhem je pak ryba sekavec podunajský. Ze zajímavých brouků lze zmínit tesaříka pižmového a několik druhů střevlíků. V oblasti se vyskytuje také největší český pavouk lovcík vodní. (Ludvík, 1985, s. 20-21)

Flóru, vázanou na pískovcové svahy tvoří nejčastěji vegetační jednotka borové doubravy s brusinkou obecnou a borůvkou černou. V oblasti Máchova kraje rostou reliktní bory a hospodařením zavedené kulturní bory. Na okrajích roklí je možno spatřit habrové doubravy a javořiny s podrostem jatvníku trojlaločného, hrachoru jarního. Břehy vodních toků zarůstají olšiny s kapradínkem bažinným a ostřicí prodlouženou. Kromě borovice je v lesních porostech zastoupen dub, zimní i letní, smrk, buk, topol, jasan, modřín, bříza, lípa, javor, habr, olše. Zvláštní biotop představují stinné a vlhké rokly, jejichž stěny a okraje zarůstají polštáři mechorostů a společenstvy kapradin. V severní východní zátoce Máchova jezera byla zřízena Národní přírodní památka SWAMP, jejímž předmětem ochrany je unikátní flóra řas v rašelinných tůňkách a mokřadech. Vyskytuje se jich tu 400 druhů. Právě z tohoto území byly popsány pro vědu desítky druhů řas. Hrotnosemanka hnědá má zde poslední lokalitu v ČR. V této oblasti se vyskytuje například drobná orchidej hlízovec Loeselův či pryskyřník velký. (AOPK České republiky) Ve stojatých vodách Kokořínského dolu, v Novozámeckém a Břežňanském rybníce a jeho okolí jsou stanoviště pro vodní a vlhkomilné rostliny jako je leknín, stulík žlutý, vachta trojlístá, rojovník bahenní, ďáblík bahenní, masožravé rostliny bublinatka menší a rosnatka okrouhlolistá. V údolí Robečského potoka u České Lípy je chráněné naleziště bledule jarní. (Ludvík, 1985, s. 18-19)

Kulturně - historické předpoklady

Máchův kraj disponuje mnoha historickými objekty, které spoluvytvářejí typický ráz kraje, roubené a hrázděné chalupy, velké i drobné sakrální stavby, hrady a zříceniny hradů. Ve výčtu této práce jsou zmíněny jen ty, které se nacházejí v bezprostředním jádru Máchova kraje nebo mají přímý vztah ke K. H. Máchovi.

Součástí kraje je také lidová architektura dřevěných stavení, malebně rozmístěných ve vesnicích i na samotách. Pro taková stavení, jež představují chalupy z 18. a 19. století je typická roubená světnice v přízemí, zděná část v okolí kamen či pece a zadní partie

domu s chlévy. V pozdější době zavádění vyššího patra pronikl do severních Čech stavební prvek hrázděné konstrukce. Pozdějším okrasným prvkem se stala podstávka, někdy s bohatě vyřezávanými sloupky. Ve štítech mladších zděných chalup je možné vidět štukové reliéfy s náboženskými motivy. Pro návštěvníky je zpřístupněná **Vísecká rychta** v Kravařích z roku 1797, která je jednou z největších roubených staveb v Čechách a v níž je zřízena expozice lidového umění. Je součástí Vlastivědného muzea a Galerie v České Lípě. (Mauserová, 2006, s. 32-33)

Památník K. H. Máchy, tzv. **Hospitálek**, je nejstarším domem v Doksech. Jedná se o roubenou stavbu se šindelovou střechou a věžičkou, která přečkala všechny zhoubné požáry. Dům nechala postavit v roce 1669 hraběnka Marie Františka, jako chudobinec a sirotčinec. Později sloužil jako špitál. Dům byl restaurován a od roku 1960 se v něm nachází památník K. H. Máchy. Básník v něm nikdy nebydlel, ale dnes je zde instalována stálá expozice věnovaná životu, dílu a době tohoto významného romantického básníka (1810-1836). Památník je pobočkou Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě. (Tamtéž, s. 36)

Mezi nejatraktivnější historické památky Máchova kraje patří gotický hrad **Bezděz**, je kulturní národní památkou. Byl založen Přemyslem Otakarem II. v letech 1260-1278. Jako královský hrad sloužil až do konce 16. století. Od poloviny 17. století sloužil jako benediktýnský klášter. Díky zázračné sošce Panny Marie, tzv. Černé Madony, byl vyhledávaným poutním místem. Po zrušení kláštera v roce 1785 hrad chátral. S jeho záchranou začal v polovině 19. století Kristián z Valdštejna. Dnes je klenotem rané gotiky ve střední Evropě a tvoří dominantu Máchova kraje. (Ludvík, 1985, s. 65)

Hrad **Houska** byl založen kolem roku 1270 Přemyslem Otakarem II. na vysokém skalním ostrohu. Traduje se však, že Houska je možná starší než Bezděz. Během své existence prošel původně nedobytný hrad mnoha stavebními úpravami. Renesanční zámek s prvky gotického hradu je zřejmě nejvýstižnější charakteristika pro nynější podobu. Podle legendy byl hrad zbudován na skalní průrvě vedoucí do pekla. V původní gotické hradní kapli se zachovaly malby z přelomu 13. a 14. století, které jsou hodnoceny jako středoevropský unikát. Hrad byl poprvé veřejnosti zpřístupněn teprve v roce 1999. (Ludvík, 1985, s. 66)

Skalní hrad **Jestřebí** patří mezi nejstarší hrady na Českolipsku. Byl založen Ronovci okolo roku 1295 na pískovcovém skalním bloku a opuštěn v 16. století. V 15. století se majitel hradu Čeněk Berka zúčastnil Mikešem Pancířem ze Smojna záškodnických loupeživých válek proti lužickým městům. Hrad se stal útočištěm kriminálních živlů. Zřícenina hradu silně zapůsobila na K. H. Máchu. Hrad si nakreslil a nazval jej „Mořským korábem“. Dnes jsou zachovány pouze zbytky zdiva a bloky pískovce hrozí zřícením. (Mauserová, 2006, s. 9)

Hradní zřícenina **Starý Bernštejn**, nacházející se na kuželovitém čedičovém kopci nad obcí Vrchovany, je mladým hradem Máchova kraje. Byl založen až počátkem 15. století Jindřichem Hlaváčem z Dubé pouze proto, že na Hlaváčově území dosud žádný hrad nestál. Svému účelu sloužil pouhých sto let, neboť v roce 1547 se jeho majitel Adam Berka z Dubé rozhodl postavit pohodlný zámek blízko Dubé, tzv. Nový Bernštejn. (Tamtéž, s. 10) Spolu s Kokořínem a Jestřebím je zřícenina Starého Bernštejna uvedena v Máchově zápisníku v kapitole *Hrady spatřené* (Mácha, 1929, s. 311)

Hrad **Kokořín** byl postaven kolem roku 1320, sloužil do poloviny 16. století, dále chátral. V 19. století se dostala zřícenina do centra pozornosti romantiků, jako byl K. H. Mácha, Antonín Mánes a Josef Navrátil. Hrad a jeho okolí zachytil K. H. Mácha v próze Cikáni. (Tamtéž, s. 8)

2.4 Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady vyjadřují způsobilost společnosti podílet se na cestovním ruchu aktivně (přijímat účastníky) a pasivně (stávat se jimi). Dále se člení na **objektivní** a **subjektivní předpoklady**. (Drobná a Morávková, 2010, s. 19)

Do **objektivních** faktorů řadíme politické faktory, dosaženou životní úroveň a objem volného času, stav životního prostředí a demografickou strukturu. Nejdůležitější objektivní podmínkou rozvoje cestovního ruchu je mírový stav a vnitropolitická situace v zemi.

Mezi objektivní faktory patří například **osídlení a demografické charakteristiky Máchova kraje**. Území svazku obcí je tvořeno 18 obcemi Libereckého kraje o celkové výměře 37 tis. ha s počtem obyvatel 16,7 tis. a průměrným věkem 37,9 let. Region má nízkou hustotu zalidnění 93 ob. na 1 km² oproti průměru ČR 133 ob. na 1 km². Většina obcí spadá pod velikostní skupinu do 499 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel vykazuje trvalý růst.

Trh práce a zaměstnanost je důležitým předpokladem pro rozvoj území. Nezaměstnanost se pohybuje pod celostátním průměrem. Míra nezaměstnanosti se liší mezi jednotlivými obcemi. Mezi ty s vyšší nezaměstnaností patří Tuhaň, Dubá, Luka. Naopak Doksy, Bezděz a Okna jsou obce s nižší mírou nezaměstnanosti. Nový vývoj na trhu práce inicioval rozvoj malého a středního podnikání zaměřený na výrobu pro automobilový průmysl, stavebnictví a služby. (Agentura regionálního rozvoje, online, 2016-02-18, s. 7-9)

Do skupiny **subjektivních faktorů** je možno zařadit rozličné psychologické pohnutky, které ovlivňují rozhodování jednotlivců a skupin, jakými jsou například předešlé zážitky a zkušenosti, vliv reklamy, módnost, schopnost překonat jazykové bariéry a podobně.

2.5 Realizační předpoklady

Realizační předpoklady umožňují uskutečnit nároky účastníků cestovního ruchu v oblastech s vhodnými lokalizačními předpoklady **materiálně technické a dopravní**. (Drobná a Morávková, 2010, s. 19)

Materiálně technické předpoklady cestovního ruchu představují zařízení ubytovací, stravovací, sportovní, zábavná, kulturní. Tato zařízení disponují kapacitou, která omezuje množství návštěvníků v těchto zařízeních. (Tamtéž, s. 19) Těmto zřízením v oblasti Máchova kraje je věnována následující kapitola 3 Subjekty působící v oblasti cestovního ruchu.

Dopravní předpoklady cestovního ruchu zahrnují dopravní síť a dopravní prostředky, jimiž je možno se do oblasti dopravit a v oblasti se jimi pohybovat k turistickým cílům.

Týkají se kvality a hustoty dopravní sítě v oblasti. Dopravní dostupnost turistických cílů je základní podmínkou úspěchu. Silniční síť na území Libereckého kraje vykazuje stále se zhoršující stav.

Oblast Máchova kraje má nízkou hustotu **silničních sítí**. Dostupnost území Svazku obcí Máchova kraje je zajištěna následnými silnicemi 1. třídy:

Silnice č. I/9: Praha, Neratovice, Mělník, Dubá, Jestřebí, Zahrádky, Česká Lípa, Nový Bor, Svor, Rumburk, Jiříkov a státní hranice s Německem.

Silnice č. I/38: Jestřebí, Doksy, Bělá pod Bezdězem, Mladá Boleslav, Nymburk, Kolín, Kutná Hora, Havlíčkův Brod, Jihlava, Znojmo a státní hranice s Rakouskem.

Silnice 4. I/15: Most, Lovosice, Litoměřice, Úštěk, Kravaře, Zahrádky.

Další dostupnost je v kraji zajištěna silnicemi 2. třídy.

Autobusová doprava na trase silnice č. 9 projíždí poměrně často, ne vždy však v menších obcích zastavují. Místní linky na Kokořínsku fungují do větších obcí dobře ve všední dny. Dobré spojení je mezi Mělníkem a Mladou Boleslaví. Mezi Mšenem a Dubou však veřejná doprava prakticky neexistuje. Dopravní obslužnost v oblasti Kokořínska zajišťuje autobusový regionální dopravce Kokořínský SOK, vlastněný svazkem obcí.

Železniční tratě centrální částí Kokořínska neprocházejí. Částí Máchova kraje vede **trat' č 076** z Mělníka do Mladé Boleslavi a **trat' 072** z Lysé nad Labem do Ústí nad Labem přes Liběchov a Štětí. Severním okrajem oblasti vede **trat' 087** z České Lípy do Lovosic a **trat' 080** mezi Českou Lípou a Mladou Boleslaví a **trat' 086** z České Lípy do Liberce.

Pro úplnost je třeba zmínit **lodní dopravu** provozovanou na Máchově jezeře firmou Regata Máchovo jezero, a.s. Blíže je popsána v následující kapitole 3 Subjekty působící v oblasti cestovního ruchu.

3 SUBJEKTY V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

Mezi nejvýznamnější subjekty působící v oblasti cestovního ruchu Máchova kraje lze zařadit Agenturu ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR), Svazek obcí Máchův kraj, Městský úřad Doksy, Městské kulturní středisko, Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero, Národní památkový ústav (NPÚ), Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a ostatní subjekty vlastníci nemovité kulturní památky, které nespravuje Národní památkový ústav. Ze subjektů soukromě podnikajících v oblasti Máchova kraje je blíže popsána společnost Regata Máchovo jezero, a. s., Regata Čechy, a. s. a Hotel Berg s. r. o..

Mezi veřejnými a podnikatelskými subjekty chybí spolupráce. Je zde znatelná různorodost zájmů a malá společná motivace k rozvoji cestovního ruchu. Pomalu ale k této spolupráci dochází. Příkladem je Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero či Svazek obcí Máchův kraj. Do budoucna je třeba tuto snahu ještě více rozvinout.

AOPK ČR zřizuje Správu Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Kokořínsko - Máchův kraj, která náleží Regionálnímu pracovišti Správě CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Subjektem sdružujícím 17 obcí je dobrovolný Svazek obcí Máchův kraj. Ten usiluje o rozvoj této destinace především v oblasti cestovního ruchu. Dalším subjektem je Městský úřad Doksy, který spravuje ve spolupráci s Městským kulturním střediskem Infocentrum Doksy, Městskou knihovnu Doksy, Muzeum Čtyřlístek, Kino Máj a Zámek Doksy. Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero vznikla za účelem dlouhodobého zajišťování čistoty Máchova jezera a vedení činností, které by přispívaly k udržitelnému rozvoji cestovního ruchu v Máchově kraji. Mezi tyto činnosti patří založení naučných stezek, obnova tradic a další projekty podporující cestovní ruch Máchova kraje. V této oblasti se nachází nemovité kulturní památky v majetku státu, které spravuje Národní památkový ústav. Současně jsou navštěvované i nemovité kulturní památky v majetku obcí, měst, Biskupství Litoměřického a v osobním vlastnictví fyzických osob. Za soukromý sektor podnikatelů v oblasti ubytovacích služeb Máchova kraje jsou zmíněny 3 největší firmy Regata Máchovo jezero, a. s., Regata Čechy, a. s. a Hotel Berg s. r. o..

Nejedná se tedy o úplný výčet všech subjektů působících v oblasti cestovního ruchu Máchova kraje. Uvedené subjekty jsou ovšem stěžejní pro oblast Máchova kraje a pro rozsah této práce. V následujících podkapitolách jsou blíže specifikované jednotlivé subjekty a jejich projekty podporující cestovní ruch Máchova kraje.

3.1 Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

AOPK ČR zastřešuje Správu CHKO Kokořínsko - Máchův kraj. Sídlem je Praha 11, Kaplanova 1931/1. Předmětem činnosti je výkon státní správy na území CHKO (mimo CHKO Šumava), dále na území národních přírodních rezervací a jejich ochranných pásem a národních přírodních památek a jejich ochranných pásem mimo území národních parků jejich ochranných pásem, pozemků určených k obraně státu a vojenských újezdů v rozsahu určeném zákonem. (O Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, online, cit. 2016-02-07)

Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj

Chráněná krajinná oblast CHKO Kokořínsko byla zřízena výnosem Ministerstva kultury Československé socialistické republiky č. j. 6.070/76 ze dne 19. března 1976. Původní rozloha je 274 km². V minulosti byla oblast známá pod názvem Polomené hory, Dubské skály či Dubské Švýcarsko. Její součástí se stala v roce 2014 nenavazující část s názvem Máchův kraj, znázorněno na Obrázku 2. Rozkládá se v severovýchodním okolí Máchova jezera. Má velikost 136 km². Správa CHKO se nachází v Mělníku, v České ulici 149. Město Mělník však leží cca 7 km za hranicí CHKO. Celá oblast má nejméně stopadesátiletou tradici cestovního ruchu, je velice oblíbeným výletním místem českých i německých turistů (do druhé světové války byla oblast německojazyčná). (Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, online, cit. 2016-02-07)

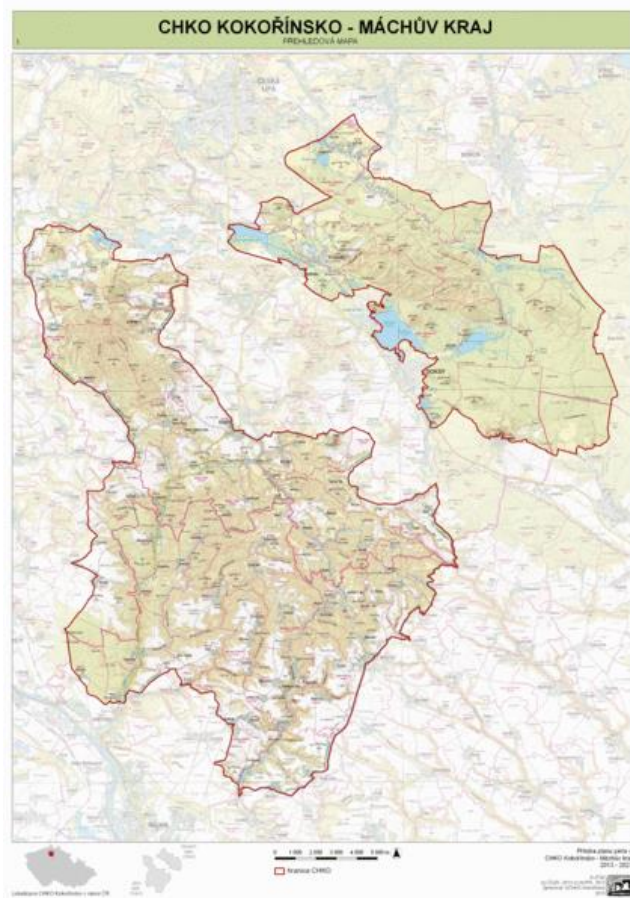
„Posláním Chráněné krajinné oblasti je uchování a obnova jejího přírodního prostředí, zejména ekosystémů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zachování a obnova ekologických funkcí území a zachování typického charakteru krajiny za

současného rozvíjení ekologicky optimálního systému využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů.“ (Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, online, cit. 2016-02-07)

Za předmět ochrany v CHKO je označována unikátní krajina se svým typickým geomorfologickým utvářením, například rašeliništní a rybniční ploché pánve, kaňonovitá údolí a pískovcová skalní města, neovulkanické vrchy, údolí potoků a přirozeně meandrující tok řeky Ploučnice. Jedná se o oblasti Dubska, Mšenska, Liběchovska, Kokořínského dolu, Jestřebka, Dokeska, Podbezdězí, Ralska. Krajina je výsledkem harmonického utváření a formování dlouhodobou činností člověka, přičemž byly zachovány její ekologické funkce. K tomu přispívá významný podíl přírodě blízkých lesních, lučních, skalních, vodních a mokřadních ekosystémů, na něž se váží vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Typický malebný ráz krajiny spoluvytváří množství kulturně- historických objektů souborů lidové architektury. Předmětem ochrany jsou také přírodní stanoviště a evropsky významné lokality vzácných druhů rostlin a živočichů, včetně ptačí oblasti na území CHKO. (Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, online, cit. 2016-02-07)

Do působnosti CHKO Kokořínsko Máchův kraj spadá 41 Maloplošných zvláště chráněných území. (Tamtéž) Jedním z nich je Národní přírodní památka Swamp, na níž je zbudována **Naučná stezka Swamp**.

Obrázek 2: Mapa CHKO Kokořínsko - Máchův kraj

Zdroj: Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, online, cit. 2016-02-07

3.2 Svazek obcí Máchův kraj

V roce 2003 byl založen dobrovolný **Svazek obcí Máchův kraj** sloužící ke sdružení sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem účastnickou obec. Jeho sídlo je v Doksech, náměstí Republiky 193. Svazek založily následující obce: město Bělá pod Bezdězem, obec Bezděz, obec Březovice, obec Čistá, město Doksy, město Dubá, obec Chlum, obec Jestřebí, obec Kravaře, obec Luka, obec Okna, obec Skalka u Doks, obec Tachov, obec Tuhaň, obec Vrchovany, obec Zahrádky a obec Ždírec. Předmětem činnosti jsou: „rozvoj cestovního ruchu založený na

atraktivnosti oblasti, koordinace aktivit v oblasti cestovního ruchu včetně komplexních služeb, zajištění informačního servisu pro potřeby cestovního ruchu vč. marketingu, propagace reprezentace oblasti na mezinárodních výstavách a veletrzích, rozvoj sportovních a kulturních aktivit, rozvoj kulturního dědictví a tradic, péče o památky, všeobecná ochrana životního prostředí, úkoly v oblasti školství, veřejná osobní doprava k zajištění dopravní obslužnosti území, koordinace významných investičních akcí, publikační a propagační činnost, spolupráce na vytvoření strategie rozvoje oblasti Svazku obcí Máchův kraj, zastupování členů svazku v jednání o společných věcech s třetími osobami.“ (Máchův kraj, online, cit. 2015-11-28)

Svazek obcí Máchova kraje provozuje internetové stránky, které nabízejí typy na výlet, uvádějí možnosti ubytování, kalendář akcí, fotogalerii, odkazují na infocentra v oblasti Máchova kraje. (Máchův kraj, online, cit. 2015-11-28)

Svazek obcí Máchův kraj řeší fakt, že není možné stavět rozvoj cestovního ruchu pouze na nabídce Máchova jezera a jeho nejbližšího okolí. Ukázalo se, že cestou, jak přilákat návštěvníka, je příprava provázané turistické nabídky celého regionu Máchův kraj. Pro tyto účely nechal Svazek obcí Máchův kraj vypracovat **Plán rozvoje cestovního ruchu Máchova kraje**. Ten byl navržen Agenturou regionálního rozvoje v roce 2005 a přichází s konkrétním výstupem rozděleným do tří priorit nezbytných k rozvoji cestovního ruchu v této oblasti. Hlavní priority jsou spolupráce k rozvoji cestovního ruchu, infrastruktura cestovního ruchu a destinační management. Jedná se o soubor konkrétních opatření, aktivit a navržených projektů v oblasti těchto tří priorit. (Agentura regionálního rozvoje, online, cit. 2016-02-18, s. 2)

3.3 Městský úřad Doksy, Městské kulturní středisko Doksy

Vyskytuje se zde pět významných objektů. Jedná se o Infocentrum Doksy, Městskou knihovnu Doksy, Muzeum Čtyřlístek, Kino Máj a Zámek Doksy.

Infocentrum Doksy bylo zřízeno v roce 1996. Stalo se tak prvním infocentrem na Českolipsku. Během let se činnost infocentra rozšířila na celou oblast Máchova kraje.

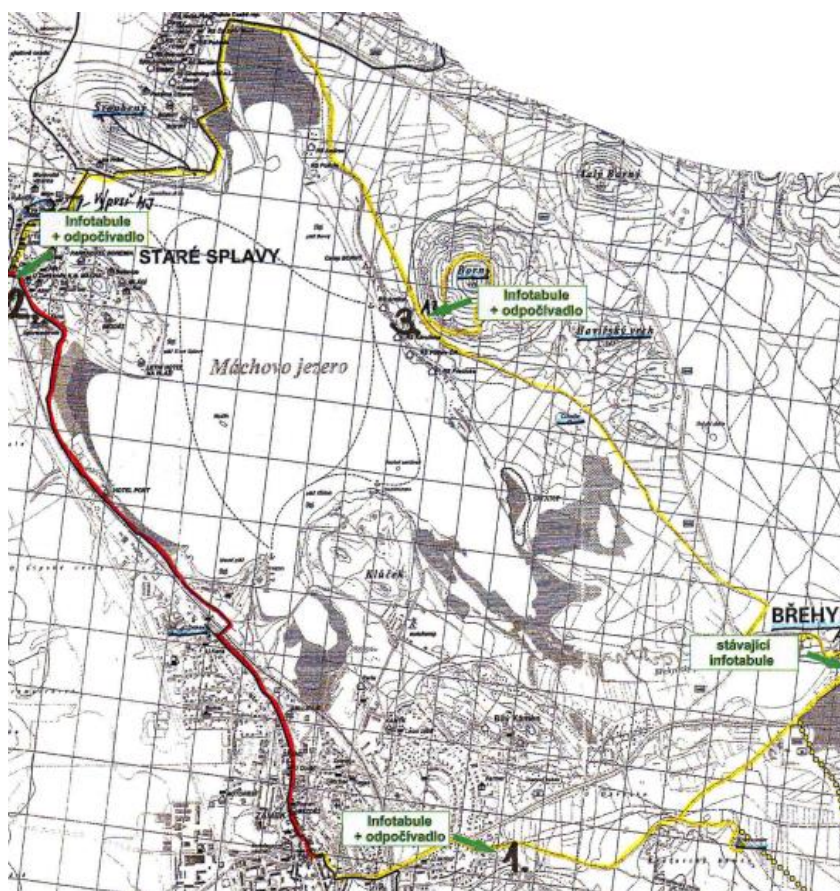
Infocentrum v Doksech nabízí: informace o městě a okolí, možnosti výletů pěšky i autem, možnosti cyklovýletů s popisem a mapou, informace o ubytování a stravování, přehled kulturních a sportovních akcí, informační servis Městského úřadu v Doksech, informace podnikatelské sféry a obchodech, informace o službách, barevné kopírování, veřejný internet, bezbariérový přístup, možnost výlepu plakátů a další. Je možno zakoupit mapy, průvodce, pohlednice, upomínkové předměty, turistické známky a cykloznámky. V nabídce Infocentra najdeme tři naučné stezky: **Naučná stezka Swamp, Máchova stezka a Naučná stezka Se Čtyřlístkem okolo Blat'áku.** (Infocentrum, online, cit. 2016-02-18)

Městská knihovna Doks je součástí příspěvkové organizace Městské kulturní středisko Doksy. Zřizovatelem je Město Doksy. Knihovna má charakter veřejné všeobecné knihovny, historie její původní existence je datována kolem roku 1920. Původně však obsahovala jen několik regálů českých knih, věnovaných Národní jednotou severočeskou zdejší menšinové škole. Služeb knihovny může užívat občan nebo instituce zaregistrováním a vydáním čtenářského průkazu. Kromě výpůjčních a knihovních služeb provozuje knihovna také služby propagační, mezi nimiž je možno využít například pořádání **literárních procházek po stopách Karla Hynka Máchy** (tzv. **Máchovy Doksy**), dále pak pořádání výstav, přednášek, besed a podobných akcí. (Městská knihovna Doksy, online, cit. 2016-02-07)

Muzeum Čtyřlístek bylo vybudováno v prostorách Městské knihovny v Doksech, je zde instalována stálá expozice komiksové tvorby Jaroslava Němečka určená dětem a mládeži, svého druhu jediná v České republice Autor sice pochází z Prahy, ale příběhy zvířecích hrdinů z časopisu Čtyřlístek umístil do Máchova kraje. Máchovo jezero je v jeho příbězích označováno jako Blat'ák, hrad Bezděz jako Bezzub, městečko Doksy jsou Třeskoprsky. Motiv slavných Němečkových hrdinů- Fifinky, Bobíka, Pindi a Myšpulína se objevil v roce 2010 také na poštovních známkách, které je možno vidět ve zdejším muzeu. Návštěvníci zde mohou vidět postavičky Čtyřlístku v životní velikosti, mohou si pročítat příběhy Čtyřlístku ve velkoformátových knižních reedicích, mohou se zúčastňovat tematických besed, soutěží v kresbě. K dispozici jsou zde CD s tématem Čtyřlístku, počítačové hry s tímto tématem, které je možno zde zakoupit. (Muzeum Čtyřlístek, online, cit. 2016-02-07)

Naučná stezka Se Čtyřlístkem okolo Blatáku je projekt s didakticko-turistickou aktivitou určený dětem. Turistické informační centrum Doksy ve spolupráci s autorem komiksových postavíček předkládá dětem informace na tabulích na třech zastaveních na trase okolo Máchova jezera. Trasa je dlouhá 15 km, startovní místo je v Muzeu Čtyřlístek, její součástí je Jarmilina stezka. (Šebelka, online, cit. 2016-02-09) Trasa je znázorněna na Obrázku 3.

Obrázek 3: Mapa Naučné stezky Se Čtyřlístkem okolo Blatáku

Zdroj: Naučná stezka Čtyřlístku, online, cit. 2016-02-09

Kino Máj bylo otevřeno v roce 1963. Autorem architektonického projektu budovy kina Máj byl Ing. arch. Karel Hubáček, který byl zároveň autorem projektu budovy hotelu a vysílače na Ještědu, oceněným Perretovou cenou za architekturu. Po sametové revoluci došlo k významnému poklesu návštěvnosti kin, tento trend se nevyhnul ani kinu Máj, což dnes způsobuje provozovateli značnou finanční zátěž. (Mausarová, online, cit. 2016-02-07)

Zámek Doksy je v současné době majetkem města Doksy. Pro veřejnost je zatím zpřístupněn pouze zámecký park, který je součástí naučné stezky Máchova stezka – naučná stezka pro pěší a cyklisty. V areálu zámku se konají kulturní akce pořádané městem, například adventní trhy, hudební festivaly a podobně. V Rytířském sále zámku se konají koncerty komorní hudby.

3.4 Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero

Tato společnost má statut obecně prospěšné společnosti se sídlem v Doksech, náměstí Republiky 193. Zakladatelé společnosti jsou: město Doksy, Občanské sdružení pro rozvoj Starých Splavů, REGIO Máchova kraje, a. s., Petr Staněk a REGATA ČECHY, a. s.. Správní rada společnosti se ve své zakládací smlouvě zavazuje k dodržování povinností v rámci poskytovaných obecně prospěšných služeb, jakými je například péče o Máchovo jezero v kontextu ekonomických tlaků a globálních změn, zajištění monitoringu nebezpečných látek v jezeře, zavazuje se realizovat programy k podpoře přirozeného fungování vodních a mokřadních ekosystémů rybníčního hospodaření. Dále se zavazuje podporovat rozvoj ekoturismu a šetrného cestovního ruchu s minimálními dopady na okolí. Společnost může v souladu se zákonem vykonávat doplňkovou činnost. (OPS Máchovo jezero, O společnosti, online, cit. 2016-02-09)

Kontrolním orgánem Obecně prospěšné společnosti Máchovo jezero je dozorčí rada. Společnost usiluje o posílení rozvoje cestovního ruchu v oblasti Máchova kraje realizací projektů. Jedná se o tyto zrealizované projekty:

S Máchou za Máchou po Máchově kraji je projekt zrealizovaný v roce 2010 ke 200. výročí narození K. H. Máchy. Zahrnuje kulturně- didakticko- turistické aktivity, putovní výstavy s máchovskou tematikou, dále Máchovské řezbářské sympozium pro odbornou veřejnost. Současně byla vydána publikace *Máchův kraj poetický* autorů Zdeňka Halíře, Vladimíra Kuřátka a Renaty Mauserové. (OPS Máchovo jezero, S Máchou za Máchou po Máchově kraji, online, cit. 2016-02-09)

Máchova stezka- naučná stezka pro pěší a cyklisty je projekt realizovaný v roce 2011. Jedná se o turisticko-didaktickou aktivitu na trase Doksy - Staré Splavy - Břehyně. Trasa se historicky neshoduje se skutečnou Máchovou cestou z Mělníka k Máchovu jezeru, ale je tematicky věnována jeho odkazu. Jedním z celkem 30 zastavení na trase je například Památník K. H. Máchy v Doksech. Celkem je instalováno 17 informačních tabulí a 13 menších tabulek. V rámci projektu byl nově zpřístupněn také zámecký park v Doksech. Na informačních tabulích jsou zajímavosti z historie zámku, flóry parku. (Máchova stezka - naučná stezka pro pěší a cyklisty, online, cit. 2016-02-09)

Naučná stezka SWAMP je projekt s turisticko-didaktickou aktivitou. Cílem poznávání je Národní přírodní památka SWAMP. Předmětem ochrany jsou zde rašeliniště a tůňky se stanovišti pro řadu vzácných, v evropských zemích vyhynulých či na pokraji vyhynutí stojících druhů. Jedná se především o unikátní flóru řas. (Národní přírodní památka Swamp, online, cit. 2016-02-09). Na trase Doksy – Břehyně - Doksy o celkové délce 15 km je umístěno 6 naučných panelů s tematikou ochrany životního prostředí u Máchova jezera. Trasa je znázorněna na Obrázku 4. Součástí aktivity je průběžná znalostní soutěž pro školáky a předškoláky. Školáci zodpovídají otázky, odpovědi hledají na informačních tabulích naučné stezky, předškoláci kreslí výkresy na téma zoologie a botaniky. Výsledky práce dětí jsou vyhodnocovány a slosovány v Infocentru Doksy v pravidelných časových intervalech. Vítězové dostávají odměny. (Naučná stezka SWAMP, online, 2016-02-09)

Obrázek 4: Mapa Naučné stezky SWAMP

Zdroj: Naučná stezka SWAMP, online, 2016-02-09

Sportovní rybolov je projekt teprve nově připravovaný, schválený zastupitelstvem města Doksy v lednovém zasedání v roce 2016. Měl by navázat na přerušené aktivity ze 70. a 80. let 20. století a zpřístupnit tak aktivitu nejen rybářům, ale i široké veřejnosti s výhledem na budování rybářských posedů a lovu z loděk v určitých úsecích jezera. Projekt byl konzultován s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR a dalšími subjekty, aby bylo vyhověno požadavkům ochrany přírody v CHKO. (OPS Máchovo jezero, Sportovní rybolov, online, cit. 2016-02-09)

3.5 Národní památkový ústav a Vlastivědné muzeum v České Lípě

Národní památkový ústav (NPÚ) je státní příspěvková organizace s celostátní působností. Zřizovatelem NPÚ je Ministerstvo kultury České republiky. (Národní památkový ústav, online, cit. 2016-02-10) NPÚ se člení na tři složky: **Generální ředitelství (GnŘ)** zabývá se řízením celkové činnosti NPÚ a zajišťuje úkoly státní památkové péče. Sídli v Praze 1, Valdštejnské náměstí 3. (Národní památkový ústav, online, cit. 2016-02-10) **Územní odborná pracoviště (ÚOP)** zajišťuje úkoly odborné činnosti v oboru státní památkové péče v rozsahu své územní působnosti. Jedním z nich je ÚOP v Liberci, sídlem v Liberci, Jablonecká 23/ 642. (Národní památkový ústav, online, cit. 2016-02-10) **Územní památkové správy (ÚPS)** se zabývá úkoly v oblasti péče a využití kulturních památek ve správě NPÚ v rozsahu své územní působnosti. ÚPS na Sychrově, sídlem Zámek Sychrov 3, spravuje 18 památkových objektů v Libereckém, Pardubickém a Královéhradeckém kraji. (Národní památkový ústav, online, cit. 2016-02-10)

Do správy NPÚ v této lokalitě spadají tyto památkové objekty:

Státní hrad Bezděz je otevřen veřejnosti sezónně duben až říjen. V hlavní sezóně (květen až září) je otevřen denně mimo pondělí. V dubnu a září je zpřístupněn pouze o víkendech a svátcích. (Hrad Bezděz, online, cit. 2016-02-10)

Státní zámek Zákupy je otevřen veřejnosti sezónně březen až prosinec. V hlavní sezóně (duben až září) je otevřen denně mimo pondělí. V říjnu je zpřístupněn o víkendech. V březnu a v listopadu až prosinci je zpřístupněn v rámci konání mimořádných akcí. Pravidelně se zde konají například adventní prohlídky zámku, Císařské slavnosti podobně. K zámku náleží zámecký park, který je otevřen veřejnosti denně od dubna do října. (Zámek Zákupy, online, cit. 2016-02-10)

Státní zámek Lemberk je otevřen veřejnosti sezónně duben až říjen. V hlavní sezóně (květen až září) je otevřen denně mimo pondělí. V dubnu a říjnu je zpřístupněn o víkendech a svátcích. Rovněž se zde konají pravidelné akce, například Velikonoce na zámku. (Zámek Lemberk, online, cit. 2016-02-10)

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě je příspěvkovou organizací, zřizovatelem je Liberecký kraj. Sídlo organizace je v České Lípě, Náměstí osvobození 297. Nadregionálním zaměřením je muzeum exotické přírody, jeskynní archeologie a K. H. Mácha. (Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, online, cit. 2016-02-10)

Památník K. H. Máchy je pobočkou Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě. Tvoří jej nejstarší historická budova v Doksech (bývalý panský špitál). V současnosti jsou zde výstavní prostory pro expozici O životě a díle K. H. Máchy a expozice věnovaná rybářství a rybníkářství na Českolipsku. Součástí Památníku je nově zpřístupněný pokoj s ukázkou mobiliáře z 19. století. Je otevřen pro veřejnost sezónně od dubna do října. V hlavní sezóně (květen až září) je otevřen denně mimo pondělí. V dubnu a říjnu je zpřístupněn o víkendech a svátcích. Pravidelně se zde konají akce s máchovskou tematikou - výstavy, soutěže, besedy a řezbářská sympozia. Památník je jedním ze zastavení naučné stezky Máchova stezka – naučná stezka pro pěší a cyklisty. (Památník K. H. Máchy v Doksech, online, cit. 2016-02-10)

3.6 Ostatní vlastníci nemovitých kulturních památek

Mezi nemovité kulturní památky, které nespravuje Národní památkový ústav je možno zařadit Vodní hrad Lipý, zříceninu hradu Jestřebí, zřícenina hradu Ronov, zřícenina hradu Starý Bernštejn, hrad Houska a hrad Kokořín.

Vodní hrad Lipý spravuje příspěvková organizace Lipý Česká Lípa, kterou zřizuje město Česká Lípa, se sídlem Česká Lípa, náměstí T. G. Masaryka 1. (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, online, cit. 2016-02-10) Vodní hrad Lipý je zpřístupněn v letní sezóně od dubna do září denně mimo pondělí. (Vodní hrad Lipý, online, cit. 2016-02-10)

Zřícenina hradu Jestřebí je ve vlastnictví obce Jestřebí. (Český úřad zeměměřický a katastrální, online, cit. 2016-02-10). V současné době je zřícenina volně přístupná veřejnosti.

Zříceninu hradu Starý Bernštejn vlastní obec Vrchovany. (Český úřad zeměměřický a katastrální, online, cit. 2016-02-10) Prohlídky jsou možné po předchozí domluvě se současným nájemcem zříceniny hradu panem Milošem Novákem. (Další hrady a zámky, online, cit. 2016-02-10)

Zřícenina hradu Ronov je ve vlastnictví Biskupství litoměřického se sídlem v Litoměřicích, Dómské náměstí 1/1. (Český úřad zeměměřický a katastrální, online, cit. 2016-02-10) Zřícenina hradu je volně přístupná veřejnosti.

Hrad Houska je ve vlastnictví MUDr. Blanky Horové, bydlištěm Praha 8, Bořanovická 441/4 a Ing. Jaromíra Šimonka, bydlištěm Lobeč 87. Oba majitelé se spolupodílí polovičním podílem na vlastnictví hradu. (Český úřad zeměměřický a katastrální, online, cit. 2016-02-10) Hrad je otevřen pro veřejnost v hlavní sezóně od května do září denně mimo pondělí. V dubnu a říjnu je otevřeno o víkendech. (Hrad Houska, online, cit. 2016-02-10)

Hrad Kokořín byl v restituci navrácen do vlastnictví rodu Špačků, kteří jej dále ponechávají zpřístupněný veřejnosti. Hrad je otevřen veřejnosti v hlavní sezóně od května do září denně mimo pondělí. V dubnu a v říjnu je otevřeno o víkendech. (Hrad Kokořín, online, cit. 2016-02-10)

3.7 Soukromé firmy v oblasti cestovního ruchu

Mezi nejvýznamnější firmy podnikající v cestovním ruchu Máchova kraje je možno zařadit především firmu: Regata Máchovo jezero, a. s., Regata Čechy, a. s., Hotel Berg s. r. o..

Regata Máchovo jezero, a. s. je akciová společnost se sídlem Doksy, U Jezera 393. (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, online, cit. 2016-02-10) Tato společnost zajišťuje rekreační, sportovní a společenské potřeby návštěvníkům Máchova jezera. Nabízí rekreačně zábavné činnosti, ubytování návštěvníků v chatkách, stanech a karavanech včetně jejich stravování. Ubytovaní nabízí v Autokempu Klůček, kde je možnost ubytování v chatkách, stanech či karavanech. Menší kemp je na pláži Klůček,

kde je další možnost stanování. Společnost spravuje dvě pláže Máchova jezera – Hlavní pláž Doksy a pláž Klůček. Zde poskytují širokou nabídku rekreačních služeb. Jedná se především o půjčování lodních plavidel typu veslice, šlapadla, kanoe a windsurfing. Dále nabízí plážový volejbal, nohejbalové a streetballové hřiště, tobogán, vodní skluzavku, lezení v korunách stromů, minigolf a další. Společnost vlastní čtyři lodě - Máj, Hynka, Jarmilu a Racka. Na těchto lodích zajišťuje v letních měsících pravidelnou lodní dopravu, vyhlídkové okružní plavby a zážitkové večerní plavby. (Máchovo jezero, online, cit. 2016-02-10)

Regata Čechy, a. s. je akciová společnost se sídlem v Praze 6, Číllova 304/9. (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, online, cit. 2016-02-10) Mimo jiné vlastní a provozuje **Hotel****Port** v Doksech u Máchova jezera. Hotel nabízí ubytování v 62 moderně vybavených pokojích přímo u jezera. Hotel disponuje restaurací a pro ubytované hosty zajišťuje večeře a snídaně formou bufetu. Hosté mohou využívat v letních měsících vlastní hotelovou písčnou pláž, venkovní vyhřívaný bazén a další sportoviště. Celoročně nabízí možnost využití vnitřního bazénu, wellness centra a bowlingových drah. Pravidelně pořádá Hotel Port společenské, kulturní i vzdělávací akce např. vinobraní, gastronomické víkendy, nabízí také akční balíčky víkendových pobytů. (Hotel Port, online, cit. 2016-02-10)

Hotel Berg s. r. o. je společnost s ručením omezeným se sídlem v Průhonicích, Pod Valem 851. (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, online, cit. 2016-02-10) Tato společnost provozuje **Hotel****Berg** ve Starých Splavech. Hotel nabízí ubytování o kapacitě 85 lůžek, restauraci, vinotéku a vnitřní bazén s wellness centrem. (Hotel Berg, online, cit. 2016-02-10)

PRAKTICKÁ ČÁST

Princip a smysl praktické části je na základě vyhodnocených poznatků načerpaných v teoretické části navrhnout projekt schopný fungovat ve stávajících podmínkách regionu Máchův kraj. A to takovým způsobem, aby byl v souladu s principy udržitelného cestovního ruchu a existujícími strategickými dokumenty, jež přinášejí doporučení pro podnikatelské aktivity v Máchově kraji. Projekt je navržen pro služby v cestovním ruchu, které by měly svým charakterem přispět ke snížení sezónnosti cestovního ruchu v regionu. Zaměřuje se především na zážitkové pobyty, pohostinství a volnočasové aktivity spojené s agroturistikou. Nabízí seznámení s chodem na farmě, jízdu na koni, pěší turistiku a poznávání historických památek v souvislosti s faktorem K. H. Máchy. Součástí projektu je návrh dvou produktů vhodných a využitelných pro tento projekt. Z těchto souvislostí vyplývají výzkumné otázky a hypotézy.

Výzkumná otázka č. 1: Je možné vytvořit takovou nabídku v rámci agroturistiky, která by přilákala nový segment návštěvníků- milovníků koní a tím by se snížil dopad sezónnosti cestovního ruchu v místě?

Výzkumná otázka č. 2: Je možné vytvořit takovou nabídku v agroturistice, kde by bylo využito faktoru K. H. Máchy, protože tím by se odlišila od podobných produktů agroturistiky?

V práci jsou stanoveny dvě hypotézy:

Hypotéza H1: Předpokládáme, že klesající návštěvnost Máchova kraje lze zvýšit prostřednictvím nabídky služeb agroturistiky, protože mohou přilákat do regionu nový segment zákazníků - milovníků koní a protože tato možnost skýtá snížit dopad sezónnosti.

Hypotéza H2: Předpokládáme, že je možno v rámci agroturistiky posílit motivaci k návštěvě regionu využitím faktoru K. H. Máchy, protože by se tím nabídka odlišila od již realizovaných služeb v podobných firmách.

4 AGROTURISTIKA V MÁCHOVĚ KRAJI

Máchův kraj je svými kulturně přírodními předpoklady velmi vhodný pro rozvoj venkovské turistiky a agroturistiky. Nachází se na území CHKO s atraktivními přírodními památkami a tradicí lázeňství. Neodmyslitelnou dominantou je Máchovo jezero s četnými možnostmi sportovního vyžití, dále hustá síť značených turistických a cyklistických tras včetně stezek vhodných pro jízdu na koni. V tomto kraji je možno obnovit původní tradice jako jsou rybaření či myslivost. Borovicové a smíšené lesy vybízí v sezóně k houbaření. V neposlední řadě jsou s regionem spjaty historické osobnosti, především K. H. Mácha. Tradice zvyklostí českého venkova se v poslední době snaží obnovit i místní lidé. Tradičně jsou zde již pořádané a širokou veřejností s oblibou navštěvované například masopustní průvody ve městě Ústěk, Doksy a obci Okna.

Na druhé straně se Máchův kraj potýká s nedostatky, které mohou rozvoj agroturistiky zpomalit. Je to především sezónnost nabídky služeb, které jsou většinou vázány na pobyt u vody u Máchova jezera. Dále jsou to nedostatky, se kterými je třeba pracovat v oblasti agroturistiky v celé České republice. Jedná se zejména o nedostatečnou spolupráci subjektů mezi veřejným a soukromým sektorem. S tím souvisí malá nebo téměř žádná podpora malých podnikatelů rodinných farem ze strany měst a obcí. Chybí certifikace a jednotný systém doporučení, který by zvýšil kvalitu poskytovaných služeb v agroturistice. Nízká je také centrální propagace zařízení ať už na úrovni infocenter, tisku či jednotného internetového portálu. Doposud neexistuje oficiální databáze agroturistických zařízení, která by usnadňovala turistům výběr destinace. Ačkoliv jsou zde první snahy, například produkt Evropského centra ekoagroturistiky (ECEAT) a Svazu venkovské turistiky Prázdniny na venkově. Je třeba si také uvědomit konkurenci ze strany zahraničí, kde je agroturistika mnohem rozvinutější.

Tradice fungujících zemědělských statků lze však v Máchově kraji obnovit a podpořit tak udržitelný cestovní ruch vznikem nových podnikatelských možností v tomto regionu. Podpora rozvoje venkovské turistiky v Máchově kraji je jedním ze strategických cílů již vypracovaného Plánu rozvoje udržitelného cestovního ruchu Máchova jezera z roku 2010. (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2015-11-28, s. 20)

Tuto tendenci navíc podporuje zvyšující se zájem o zdravý způsob trávení dovolených, zájem o biopotraviny, tradiční způsob žití a postupný zájem o původní zvyky na českém venkově i ze strany zahraničních turistů.

V následující kapitole jsou zpracována specifika agroturistiky Máchova kraje a přehled nejvýznamnějších provozovatelů farem a zemědělských podniků v Máchově kraji, které mohou být turisty využity pro venkovskou turistiku a agroturistiku. Farmy byly vyhledány pomocí turistických portálů.

4.1 Specifika agroturistiky v Máchově kraji

Specifika agroturistiky v Máchově kraji lze rozdělit na geografická, historická, lokalizační a selektivní a realizační. Z **geografických a lokalizačních přírodních** specifík agroturistiky je významná jedinečnost krajiny, což potvrzuje i zařazení oblasti do Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko – Máchův kraj. Je to malebná krajina rozlehlých borových lesů, údolí, roklí, pískovcových skal protkaná četnou sítí vodních ploch, z nichž největší dominantou kraje je Máchovo jezero. Unikátní je zejména dokeská, holanská a strážsko–hamerská rybníční soustava, která dotváří malebný ráz krajiny. Význam např. Břežského či Novozámeckého rybníku potvrzuje i jejich zařazení do Národních přírodních rezervací. Máchův kraj poskytuje i četná přírodní koupaliště či chovné rybníky umožňující rybolov.

Lokalizační kulturně–historické specifika disponují mnoha historickými objekty. Typický ráz lidové architektury českého venkova utvářejí původní roubené a hrázdné chalupy. Romantika krajiny je zachována díky četným hradům, zříceninám a sakrálním stavbám. Nejznámější je hrad Bezděz, který je spjatý s osobností K. H. Máchy. Charakteristickým rysem je také tradice lázeňství, rybníkářství či myslivosti. Je snahou tyto tradice v Máchově kraji opět oživovat.

Selektivní specifika vyplývající z analýz dokumentů Plán rozvoje udržitelného cestovního ruchu Máchova kraje (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2016-28-11) a Plán rozvoje cestovního ruchu Máchova kraje (Agentura regionálního rozvoje, online,

cit. 2016-02-18) ukazují, že obyvatelé Máchova kraje nejsou dostatečně aktivní a přizpůsobivý v otázkách rozvoje a podpory cestovního ruchu. V oblasti agroturistiky se dají předpokládat obdobné tendence. Nicméně podnikatelské subjekty aktivně provozující agroturistiku v Máchově kraji usilují o rozvoj této oblasti.

Realizační materiálně technická specifika jsou charakterizovány podrobně v následujících dvou kapitolách. Jedná se o zařízení, která poskytují služby v agroturistice. Pro Máchův kraj jsou typické rodinné farmy s chovem koní a jiných hospodářských zvířat. Návštěvníkům nabízejí ubytování a především jízdu na koních ve zdejší krajině, seznámení s chodem na rodinné farmě a péčí o zvířata. V menší míře se pak vyskytuje agroturistika provozovaná zemědělskými podniky. Ty v současné době neposkytují ubytování, konají spíše nepravidelně exkurze návštěvníků a nabízejí k prodeji jejich živočišnou i rostlinou produkci. Služby v agroturistice jsou zde teprve ve vývoji s malým využitím podpory organizací, jako jsou Evropské centrum ekoagroturistiky (ECEAT) či Svaz venkovské turistiky apod. Společným rysem těchto zařízení je také malá propagace v turistických informačních centrech a spolupráce s veřejnými subjekty.

Realizační dopravní specifika jsou pozitivní v oblasti dobré dopravní dostupnosti regionu.

4.2 Agroturistika na rodinné farmě

V této oblasti se nalézá šest nejvýznamnějších zařízení, které poskytují služby v oblasti agroturistiky. Jedná se o malé rodinné farmy v odlehlejších klidných oblastech Máchova kraje, které poskytují hostům ubytování v areálu statku. Zabývají se především chovem koní. Nabízejí možnost zapojení hostů do běžného dění na farmě. Zaměřují se nejčastěji na pobyty rodin s dětmi. Jednotlivé specifika jsou pro názornost zpracovány do Tabulky 1.

Tabulka 1: Specifika rodinných farem v Máchově kraji

Zařízení	Vzdálenost od města Doksy [km]	Typ ubytování	Ubytovací kapacita [počet osob]	Agroturistická specifika
Penzion U kopyta	15	2 – 4 lůžkové pokoje	20	chov koní / ovčí / hipoterapie
Šťastný statek	10	6 a 4 lůžkové pokoje / týpí	10 + možnost týpí	chov koní / indiánská tematika
Penzion Ždírecký Důl	9	2 – 4 lůžkové apartmány / 2 lůžkové pokoje	8	chov koní / ovčí / býků
KWJ FALADA	20	kemp	neomezená kapacita (kemp)	chov koní / western / jezdecký klub
Nord ranč Bohatice	20	chalupa	6	chov koní
JS Vrchovany – Obrok, z. s.	7	apartmán	15	chov koní / jezdecký klub

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Penzion U kopyta je rodinná farma manželů Procházkových v obci Pavličky, která leží 15 km od města Doksy. Farmu zřizuje fyzická osoba paní Soňa Procházková se sídlem Tuhaň, Pavličky 15. Penzion je přestavěný původní historický statek, který má první písemné zmínky z roku 1654. Poskytují ubytování ve 2 dvou až 4 čtyřlůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením. Ubytování hosté mají možnost využít snídaní, služeb restaurace nebo společnou vybavenou kuchyňku pro přípravu vlastních pokrmů. Hosté si mohou prohlédnout rodinnou farmu, která se věnuje chovu koní. Zabývá se především chovem irských cobů, kteří jsou vhodní pro začínající jezdce a děti. Dospělým i dětem nabízí výcvik jízdy na koni ve venkovní jízdárně, pořádají projížďky v terénu s průvodcem a poskytují i hipoterapii. Hosté si mohou vyzkoušet péči o koně. Mimo koní se na farmě mohou hosté setkat s ovci, psy a kočkami. (Penzion U kopyta, online, cit. 22-02-2016)

Šťastný statek je rodinná farma manželů Šťastných, kterou provozuje fyzická osoba paní Luděk Šťastný se sídlem v Provoďíně, Provoďín 211. Farma se nachází v obci Provoďín, která leží 10 km od města Doksy. Zaměřují se na pobyty rodin s dětmi

s výukou jízdy na koních v okolních lesích, seznamování s péčí o koně a chod na jejich statku. V letních měsících také v rámci vyjížděk do terénu plaví koně v Máchově jezeře. Chovají shetlandské poníky a chladnokrevné noriky. Pobyty jsou určeny jak pro začínající, tak pro pokročilé jezdce. Nabízejí ubytování v šesti a čtyřlůžkovém pokoji s možností využití kuchyňky pro vlastní stravování. Pro děti připravují ubytování v indiánském týpí a indiánsky laděné pobyty. V případě zájmu zajišťují snídani, polopenzi i plnou penzi. Pan Šťastný absolvoval prezenční vzdělávací program Vysoké školy ekonomické v Praze „Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj“. Snaží se uplatňovat cíle agroturistiky v jeho podnikání. (Šťastný statek, online, cit. 23-02-2016)

Penzion Ždírecký Důl je rodinná farma v obci Ždírec, která leží 9 km od města Doksy. Penzion zřizuje fyzická osoba pan Libor Drahota se sídlem Ždírec, Ždírecký Důl 3. Penzion je zrekonstruovaná více než 200 let stará roubená usedlost, která je prohlášena za kulturní památku. Pamětní zmínka z roku 1809 uvádí, že zde stál špýchar a stodola, jehož obyvatelé se živili pěstováním lnu a sadařstvím. Dnes jsou na statku chovány v menším počtu koně, ovce a býci. Hosté se mohou ubytovat ve dvou až čtyřlůžkovém apartmánu nebo mají na výběr ze dvou dvoulůžkových pokojů se společnou kuchyňkou. Penzion nabízí ubytovaným hostům prohlídku farmy, která se nachází na samotě obklopena lesy a pastvinami. V závěru sezóny vybízí k houbaření v přilehlých lesích. (Šťastný statek, online, cit. 23-02-2016)

KWJ FALADA je spolek se sídlem v České Lípě, Dolní 28. Jedná se o malou rodinnou farmu s klubem westernového ježdění ve městě Česká Lípa, které leží 20 km od města Doksy. Mimo aktivit jezdeckého klubu pořádá dobrovolné sdružení lidí, kteří se zajímají o westernový způsob ježdění také zážitkové akce pro rodiny. Ubytovaní je možné v kempu ve vlastních stanech, případně lze využít týpí. V areálu je k dispozici kuchyňka, pro vlastní přípravu jídel a sociální zařízení s WC. Klub nabízí návštěvníkům možnost porozumění práce s koňmi, bezprostřední ubytování v areálu farmy a výlety po okolí. (KWJ Falada, online, cit. 23-02-2016)

Nord ranč Bohatice je rodinný ekologicky zaměřený ranč, který provozuje fyzická osoba paní Anna Folaufová se sídlem v Bohaticích, Bohatice 7. Leží 20 km od města Doksy. Ranč se zabývá chovem koní amerických plemen. Nabízí hostům ubytování

v plně vybavené chalupě přímo v areálu ranče. Chalupa je vhodná pro ubytování rodin s dětmi o celkové kapacitě 6 dospělých osob ve třech ložnicích. V chalupě je kuchyňka, pro možnost vlastního stravování i sociální zařízení. Hosté si mohou prohlédnout areál, vyzkoušet si chod na ranči a péči o koně včetně vyjížděk do okolních lesů. (Nord ranč Bohatice, online, cit. 23-02-2016)

JS Vrchovany – Obrok, z. s. je spolek se sídlem v obci Vrchovany, Vrchovany 35, kde manželé Studničkovi provozují jezdeckou ekofarmu. Obec Vrchovany leží 7 km od města Doksy. Manželé Studničkovi chovají koně, provozují jezdecký klub, pořádají jezdecké závody a výstavy koní plemene hafling. Dále pořádají pobyty u koní pro děti od 9 let. Během pobytů seznamují s ošetřováním a chovem koní. Nabízejí také ubytování v apartmánu roubené chalupy s celkovou kapacitou 15 lůžek. Apartmány se nacházejí přímo v areálu farmy. Farma je vhodná pro pobyty rodin s dětmi. (Vrchovany, online, cit. 22-02-2016)

4.3 Agroturistika provozovaná zemědělskými podniky

V Máchově kraji se nachází dva významné zemědělské podniky, které v současné době začínají poskytovat drobné služby v oblasti agroturistiky. Jedná se o Dvůr Obrok a Pavlin Dvůr. Ani jeden z těchto podniků neposkytuje turistům ubytování, ale je jejich snahou přiblížit dění na farmách v rámci exkurzí. Dvůr Obrok prodává své produkty živočišné i rostlinné produkce široké veřejnosti a pořádá akce, jako jsou Hubertova jízda či zabíjačka. V budoucnu by se právě na těchto farmách mohla agroturistika více rozvinout.

Dvůr Obrok je zemědělská farma rodiny Sixtovy, kterou provozuje společnost RAPAT Tuhaň, s. r. o. se sídlem v obci Tuhaň, Tuhaň 26. Dvůr Obrok se nachází 20 km od města Doksy. Jedná se o zemědělskou farmu, jejíž hlavní činností je rostlinná a živočišná produkce. Spravují 1000 ha zemědělské půdy. Chovají skot, prasata, drůbež, králíky a další hospodářská zvířata. Mimo to provozuje soukromý chov koní plemene haflinger a český teplokrevník. Zabývá se také myslivostí. Pořádají pravidelnou Hubertovu jízdu a jezdecké závody ve spolupráci s JS Vrchovany – Obrok, z. s.

Veřejnosti nabízejí k prodeji z vlastní produkce mléko, krmiva (seno, oves, pšenici, ječmen, siláž, senáž) a vykrmená prasata na domácí porážku. Zatím neposkytují ubytování. Po předchozí domluvě je možnost exkurze na farmě, výuka jízdy na koních, seznámení se zemědělskou činností a dalšími prací na farmě. Veřejností je navštěvovaná oblíbená tradiční skoková Hubertova jízda či zabíjačka. (Dvůr Obrok, online, cit. 22-02-2016)

Pavlin Dvůr s. r. o. je zemědělská farma se sídlem v obci Ralsko, Pavlín Dvůr 800. Nachází se 20 km od města Doksy. Hlavním předmětem podnikání je zemědělská výroba na 570 ha vlastní zemědělské půdy a na dalších 300 ha půdy zákazníků provádí zemědělské služby. Provozují dostihové stáje a zabývají se chovem anglického plnokrevníka, masného skotu plemene galloway a prasat, drůbeže, králíků a kaprů. Farma neposkytuje zatím ubytování pro hosty. Po předchozí domluvě pořádají exkurze, během kterých se mohou návštěvníci v areálu seznámit s pracemi na farmě, hospodářskými zvířaty, jízdou na koni, v kombajnu či traktoru. (Pavlin Dvůr, online, cit. 23-02-2016)

5 NÁVRH PROJEKTU – „DVŮR ZBYNY“

Jak vyplývá z analýz dokumentů Plán rozvoje udržitelného cestovního ruchu Máchova kraje (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2016-28-11) a Plán rozvoje cestovního ruchu Máchova kraje (Agentura regionálního rozvoje, online, cit. 2016-02-18) je potřeba včlenit do stávající nabídky nové subjekty podnikající v cestovním ruchu a jejich prostřednictvím oživit nabídku novými produkty cestovního ruchu. Jednou z možných nových příležitostí je využít **potenciál tohoto kraje pro agroturistiku**. Předchozí kapitola 4 uvádí přehled zařízení, které v Máchově kraji agroturistiku provozují.

V následující kapitole je zpracovaný návrh projektu rodinné farmy, která reaguje na současné potřeby a trendy agroturistiky v tomto kraji s ohledem na analýzu konkurenčních zařízení. Jedná se o teoretický návrh, který by vytvořil nové centrum volnočasových aktivit a relaxace v Máchově kraji. Koncept Dvora Zbyny navrhuje novou provázanou nabídkou služeb v cestovním ruchu, která se v takové míře v této lokalitě dosud nevyskytuje. Přináší dva konkrétní produkty navržené pro toto zařízení, které využívají osobnosti K. H. Máchy.

Projekt Dvůr Zbyny je navrhnout s ohledem na novou vizi Máchova jezera a Máchova kraje: „*Malebný region nabízející návštěvníkům romantiku a vzrušení. Region, který umí optimálně využívat svého přírodního a kulturně-historického bohatství pro svůj hospodářský rozvoj a současně poskytuje příjemné místo pro život místním obyvatelům.*“ (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2015-11-28, s. 10-13) Tato vize byla stanovena v dokumentu Plán rozvoje udržitelného cestovního ruchu Máchova kraje.

Současně je snahou zdůraznit potřebu uplatňování cest kvality. Dle analýz výše uvedeného dokumentu Plánu rozvoje je v regionu nedostatečně využita certifikace zařízení v cestovním ruchu. Kvalita je rozhodujícím faktorem konkurenceschopnosti. V současné době je Ministerstvem pro místní rozvoj na základě Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2007- 2013 Projekt kvality a inovací služeb

cestovního ruchu „Czech Quint“, jehož součástí je vytvoření a zavedení „Národního systému kvality služeb cestovního ruchu v České republice“. Společnost Dvůr Zbyny popsaná v následujícím návrhu projektu usiluje o certifikaci Českým systémem kvality služeb (ČSKS) a inspiruje se modelem **Total Quality Management** (TQM) v oblasti kvality vnitřního řízení organizace, jehož součástí je společenská odpovědnost. (Český systém kvality služeb, online, cit. 2016-01-20)

5.1 Charakteristika projektu

Dvůr Zbyny je obchodní společnost s právní formou společnosti s ručením omezeným, poskytující služby v odvětví cestovního ruchu a zemědělských činností.

Jedná se o centrum pro využití volného času v Máchově kraji. Společnost má hlavní předmět podnikání agroturistiku, poskytování ustájení pro koně a výuku jízdy na koni, dále poskytuje pohostinství a ubytovací služby. Filosofii podniku je oslovit skupiny lidí, kteří mají zájem trávit svůj volný čas na venkově – rodiny s dětmi, rekreační sportovce, školy, firmy, zahraniční turisty. Z těchto důvodů nabízíme k hlavnímu předmětu podnikání i další volnočasové aktivity, které lze realizovat v naší lokalitě – rybaření, myslivost, půjčování jízdních kol, v zimním období půjčování běžek, projížďky na saních tažených koňmi.

Lokalita

Dvůr Zbyny leží v obci Zbyny vzdálené 3 km od města Doksy. Nachází se v malebné krajině Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko známé také jako Máchův kraj, vzdáleném cca 80 km od Prahy. Tato strategicky výhodná poloha Dvora Zbyny vedla k realizaci tohoto projektu. Prvotním impulsem pro začátek podnikání v tomto oboru byl dlouhodobý zájem ze strany potenciálních zákazníků, kteří tento typ služeb v dané lokalitě postrádají. Nabídka zmíněných služeb na trhu je v lokalitě Kokořínska velmi omezená, až nulová.

Velikost a klasifikace

Tato společnost s ručením omezeným zajišťuje služby v cestovním ruchu. Zaměřuje se především na zážitkové pobyty, pohostinství a volnočasové aktivity spojené s agroturistikou. Nabízí seznámení s chodem na farmě, dále nabízí jízdu na koni, pěší turistiku a poznávání památek v malebném Máchově kraji.

Dvůr je komplex několika budov a přilehlých pastvin. Uprostřed dvora je velký rodinný dům – správní budova, který obývá rodina Novákova. Ten je obklopen hospodářskými budovami a stavbami, které jsou využívány projektem.

Jedna z budov bude zrekonstruována tak, aby byla využívána pro ubytování hostů, kteří si pobyt zaplatí a budou zde trávit víc jak jeden den. Chtěli bychom zřídit jeden rodinný apartmán – 2 ložnice, kuchyň, WC, koupelna; další 3 dvoulůžkové pokoje se sociálním zázemím a se společnou kuchyní. Veškeré návrhy a výsledné stavební plány bude zpracovávat mladá pražská architektka Magdalena Nová.

Při stavbě nebo rekonstrukci jakékoli části naše projektu jsme si samozřejmě vědomi splnění dalších požadavků na provoz, například technických a hygienických.

Další budova představuje moderní stáje pro koně. To znamená prostorné boxy pro sportovní koně, speciální boxy pro březí klisny, které se zde mohou hřebit a je nutné je neustále sledovat, a boxy pro mladé koně a odstávčata.

Součástí areálu je krytá jezdecká hala a venkovní jízdárna.

Obchodní zaměření

Hlavní podnikatelská činnost Dvora Zbyny, ze které vychází tento plán projektu, je agroturistika a chov koní. Tyto cílové činnosti jsou svázané především s koňmi, pro příklad uvádíme několik služeb – poskytování ustájení koní, výuka jízdy na koních, přednášky o chovu koní, poskytování exkurzí, pronájem kryté nebo venkovní jízdárny, plemenitba, hipoterapie, soustředění jezdců pod vedením zkušeného trenéra.

Služby bychom pro názornost rozdělili do několika skupin podle jejich různorodosti poskytování. Jedná se o to, že některé služby se zaměřují především na koně, naopak jiné na ubytování nebo volnočasové aktivity jako rybaření či prohlídka nedaleké obory.

První skupina služeb se orientuje na koně. Jako „hlavní“ službu v této skupině jsme si zvolili poskytování ustájení pro koně, které si v našem komplexu potencionální zákazníci mohou ustájit. Činnost zahrnuje další aktivity jako krmení zvířete a ošetřování v podobě kontroly jeho stavu. Součástí ceny, kterou zákazníci měsíčně platí je zároveň i možnost využívání venkovní jízďárny nebo kryté jezdecké haly.

Další služby spojené s koňmi – výuka jízdy na koni, agroturistika, hipoterapie. Výuka jízdy na koních je zaměřena především na začátečníky a středně pokročilé jezdce. Výuka probíhá na koních, kteří jsou v majetku společnosti. Zákazníkům přiřadíme koně podle jejich zkušeností a fyzických proporcí. Máme možnost klientům poskytnout koně malého vzrůstu – poníci, středního vzrůstu – haflingeři a samozřejmě koně velkého vzrůstu – český teplokrevník, zahraniční plemena – holštýnský kůň. Cena výuky zahrnuje samozřejmě nastrojení koně kvalitním sedlem a uzdečkou. Zákazník si zvolí dobu výuky, nejkratší doba výuky je 1 hodiny čisté jízdy, to znamená, že do času se nezapočítává doba strávená sedláním koně a odstrojováním koně. Výuka probíhá podle počasí nebo volby klienta, na venkovní písčité - travnaté jízďárně nebo v kryté jezdecké hale. Výuka je celou dobu řízena podle zkušeností jezdce, to znamená, že naprostého začátečníka nebudeme nutit ke sportovním výkonům, ale naopak ho naučíme základní sed na koni, držení otěží a podle jeho učenlivosti následně zařadíme i všechny chody s koněm a další prvky, které se člověk musí naučit pro zvládnutí jízdy na koni.

Druhá skupina služeb se bude orientovat na ubytování v našem středisku. Klienti si budou moci vybírat mezi dvoulůžkovými pokoji a rodinným apartmánem.

Počet pracovníků

Dvůr Zbyny zaměstnává 30 zaměstnanců. Jedná se především o ošetřovatele koní, jezdce a cvičitele koní. Dále zaměstnává trenéra jízdy na koni, chovatele koní, administrativního pracovníka, sekretářku, kuchaře, řezníka a pomocnou úklidovou sílu.

Organizační schéma

Tuto společnost založili: Veronika Nováková, Radek Novák, Tereza Nováková. Společníci mají dostatek zkušeností a velký přehled ve zvoleném předmětu podnikání. Veronika Nováková zajišťuje pozici vedoucího agroturistiky a trenéra jízdy na koni. Má na starosti pracovní pozice spojené s ošetřováním a chovem koní. V jejím pracovním týmu je 20 lidí, kteří jsou jejími podřízenými a pomáhají zajišťovat chod s touto pozicí spojený. Jedná se o ošetřovatele koní, jezdce, cvičitele koní, trenéra jízdy na koni, chovatele koní a pomocnou úklidovou sílu. V průběhu pobytu klientů vedou výcviky jízdy a pomáhají se zvládnutím všech činností spojených s jízdou na koni.

Radek Novák je vedoucí pracovník ubytovacích služeb naší společnosti. V jeho popisu práce je organizace ubytování pro klienty a pohostinství. V jeho týmu pracuje 6 podřízených. Z toho jsou 2 vyučení kuchaři, 1 řezník a 3 pracovníci zajišťující pomocné a úklidové práce.

Tereza Nováková je vedoucí marketingu společnosti. Její podřízenou je sekretářka, která má na starosti pomocné administrativní práce.

Popis tří pracovních pozic

Příkladem uvádíme Veroniku Novákovou, která má mnohaletou praxi v prostředí koní, vlastní jezdeckou licenci udělenou od České jezdecké federace – ježdění, ošetřování, výcvik mladých jezdců. Je úspěšná chovatelka koní a její dlouholetá praxe ji předurčuje k činnostem spojeným s chovem koní – plemenitba, agroturistika, výcvik jízdy na koni, ustájování koní a další možné činnosti spojené jakkoli s koňmi. Ve společnosti zajišťuje pracovní pozici vedoucího agroturistiky a trenéra jízdy na koni. Pro naše klienty vede odborný výcvik výuky jízdy na koni a organizuje zážitkové projížďky na koních do Máchova kraje. K těmto činnostem má k dispozici dvacetičlenný tým podřízených, kteří pomáhají zajišťovat chod.

Radek Novák je úspěšný podnikatel v pohostinství, a proto v tomto směru nadále pokračuje a rozšířil jej i o ubytování zákazníků. Má na starosti organizaci ubytování se

snídaněmi pro klienty. V případě akcí v rámci balíčku služeb zajišťuje také občerstvení pro klienty formou rautů. V jeho týmu pracuje 6 podřízených.

Tereza Nováková je vedoucí marketingu společnosti. Má ve své náplni práce chod, finance, investování, účetnictví, propagaci, zviditelnění a další ekonomicko-provozní funkce firmy. Její podřízenou je sekretářka, která má na starosti pomocné administrativní práce.

5.2 Faktor „Mácha“

Faktor K. H. Máchy je do tohoto projektu zařazen s ohledem na historické aspekty zdejšího kraje a z důvodu využití osobnosti K. H. Máchy v dokumentech navrhujících rozvoj cestovního ruchu Máchova kraje (Plán rozvoje udržitelného cestovního ruchu Máchova kraje a Plán rozvoje cestovního ruchu Máchova kraje). Tyto dokumenty navrhuji využít osobnost K. H. Máchy jako jeden z atraktivních prvků kraje podporujících zvýšení návštěvnosti regionu a provázanosti nabídek cestovního ruchu. Z těchto důvodů již vznikly turisticko-didaktické aktivity. Mezi ně patří Máchova stezka - naučná stezka pro pěší a cyklisty jako součást projektu S Máchou za Máchou po Máchově kraji a pro děti město Doksy ve spolupráci s autorem komiksových postaviček vytvořilo Naučnou stezku Se Čtyřlístkem okolo Blaťáku, kde jsou na trase instalovány tabule tematicky věnovány odkazu K. H. Máchy. Tato osobnost je rovněž úzce spjata s okolními historickými objekty, ke kterým patří například hrad Bezděz.

Z výše uvedených důvodů by společnost Dvůr Zbyny mohla snadno navázat na již vzniklé naučné stezky a vytvořit tak nabídku celoročních aktivit s máchovskou tematikou za účelem odlišit svou nabídku od ostatních služeb nabízených v agroturistice regionu, kde doposud toto téma nebylo využito. Zároveň se nabízí možnost spolupráce s jinými subjekty, které toto téma aktivně podporují. Mezi ně patří například město Doksy či Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero. Do budoucna by společnost Dvůr Zbyny ve spolupráci s městem Doksy mohla vypracovat návrh hipostezky, která by byla rozšířením již existujících naučných stezek. Dále se nabízí možnost nabídky služeb Dvora Zbyny na kulturních akcích pořádaných městem (výročí K. H. Máchy)

a touto cestou by mohla vzniknout trvalá spolupráce s městem Doksy a možnost propagace společnosti Dvůr Zbyny.

Konkrétně byly pro projekt Dvůr Zbyny navrženy produkty „V sedle za Máchou“ a „Vyšlápněme za Máchou“ využívající naučných stezek a historických objektů spjatých s osobností K. H. Máchy. Jedná se o produkty navržené pro letní období. Blíže o nich uvádí samostatná kapitola 6 Návrh produktů „Dvůr Zbyny“. Podobně by z důvodu celoročního využití mohly být navrženy produkty na jarní, podzimní a zimní sezónu. Mohlo by se jednat o víkendové pobyty s jízdou na koních v terénu na naučných stezkách K. H. Máchy. Doprovodné aktivity by zahrnovaly například jízdu na saních tažených koňmi, možnost myslivosti, rybaření či účast na vinobraní pořádající každoročně Hotel Port. Dalším produktem by mohly být tematicky laděné pobyty na farmě pro děti s výlety na koních po naučných stezkách, návštěvou Památníku K. H. Máchy v Doksech, muzea Čtyřlístek a celopobytovou hrou zaměřenou na osobnost K. H. Máchy. Takové produkty by využívaly osobnost K. H. Máchy a romantiky tohoto regionu jako marketingový prvek odlišující nabídku Dvora Zbyny od ostatních nabídek agroturistiky v regionu. Která doposud nemá jasné téma a podobných prvků nevyužívá.

5.3 Financování projektu

Dvůr Zbyny je komplex několika budov, přilehlých pastvin a částí lesa. Vše zde uvedené do tohoto projektu vložila Veronika Nováková jako nepeněžitý vklad do společnosti s ručením omezeným Dvůr Zbyny jak uvádí Tabulka 2 a 3.

Tabulka 2: Vklad Veroniky Novákové – budovy

Budovy	Hodnota [Kč]
Správní	2.100.000 Kč
Hospodářské	3.700.000 Kč
Celkem	5.800.000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Tabulka 3: Vklad Veroniky Novákové - pozemky

Pozemky		
Výměra v ha	Cena za 1 ha	Celková cena [Kč]
10	60.000 Kč	600.000 Kč
Celkem		600.000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Všechny koně, které má společnost ve vlastnictví, do společnosti vložila Tereza Nováková, také jako nepeněžitý vklad uvedeno v Tabulce 4.

Tabulka 4: Vklad Terezy Novákové - koně

Druh	Počet	Celková hodnota [Kč]
Chovné klisny¹⁾	7	545.000 Kč
Provozní koně	5	480.000 Kč
Hříbata²⁾	5	260.000 Kč
Chovný hřebec³⁾	1	200.000 Kč
Celkem	18	1.485.000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

- ¹⁾ chovné klisny jsou zároveň využívány jako provozní koně pro zákazníky
- ²⁾ hříbata budou zařazena do provozu turistické jízdárny ihned po dosažení dospělosti a následném výcviku
- ³⁾ chovného hřebce budeme využívat k plemenitbě nejen ve vlastním chovu haflingerů, ale i klisen cizích majitelů (za stanovený připouštěcí příplatek 4000 Kč/1 klisna)

Radek Novák vložil peněžitý i nepeněžitý vklad do společnosti Dvůr Zbýny. Peněžitý vklad byl ve výši 5 000 000,-. Nepeněžitý vklad byla obora, která se nachází přímo naproti Dvoru Zbýny. Vklady pana Radka Nováka uvádí Tabulka 5.

Tabulka 5: Vklad Radka Nováka

Vklad	Hodnota [Kč]
Peněžitý	5.000.000 Kč
Nepeněžitý	5.555.000 Kč
Celkem	10.555.000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Celkové vklady společníků a jejich součet je vyčíslen v níže uvedené Tabulce 6.

Tabulka 6: Celkové vklady společníků

Jméno	Výše vkladu [Kč]
Veronika Nováková	6.400.000 Kč
Tereza Nováková	1.485.000 Kč
Radek Novák	10.555.000 Kč
Celkem	18.440.000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Hlavní dodavatelé

Hlavní dodavatel společnosti bude pan Pavel Novák, soukromý zemědělec. Pan Pavel Novák nám bude především dodávat své zemědělské produkty jako krmení koní. Hlavní sortiment, který bude dodáván je seno, sláma, oves, ječmen. Smluvní zajištěnost je ústní. Cena všech produktů je stanovena v podobě nákladové ceny. Všechny dodané suroviny se budou 1x za měsíc platit.

Veterinární ošetření bude provádět pan MVDr. Jan Hruška, který sídlí v Doksech a spolupracuje s rodinou Novákových již několik let. O koňská kopyta se již řadu let ve Dvoře Zbyny stará pan Pavel Kinský mistr kovářský, klienti si budou moci zvolit svého kováře, kterého si zajistí samostatně.

Hlavní odběratelé

Odbyt se zaměřuje na regionální úroveň, kde se nachází mnoho potencionálních zákazníků, kterým tyto služby v regionu schází. Velký přínos pro podnikání bude i zájem zahraničních turistů a zákazníků, kteří nebudou z našeho stanoveného regionu. Vliv sezónnosti na průběh podnikání bude minimální z důvodu nabízených služeb a možnosti využívání venkovního i uzavřeného prostředí.

Distribuční cestu samozřejmě volíme přímou, to znamená, že naše služby budeme poskytovat přímo zákazníkům a mezi nás poskytovatele služeb a konečného spotřebitele nevstupuje již žádný jiný subjekt.

Cenová politika

Jako společnost usoudila, že podnik by měl svoji cenovou politiku stanovit jako politiku středních cen. Tato cenová politika preferuje služby s vyšší kvalitou neboli standard a služby nemusí být denně užívány. Politika středních cen se zaměřuje na střední příjmové skupiny, které jsou většiny rodiny, na které se chce naše společnost zaměřit. Rozhodně ale je v plánu užívat i politiku velmi vysokých cen, která se naopak zaměřuje na vysoké příjmové skupiny. Tito lidé vyžadují především luxus. Společnost pro takové klienty bude mít luxus a vysokou kvalitu služeb. Byli by to především zákazníci, kteří

by si ve Dvoře Zbyny nechali ustájit své koně, o které by bylo postaráno, tak jak by si klienti přáli. Zároveň by mohli na koních trénovat, tam kde by to uznali za vhodné.

Při jakémkoli požadavku ze strany zákazníků bude vyhověno, jestliže bude takový požadavek možno uskutečnit. Všechny jejich požadavky by byly zahrnuty ve smlouvě.

V případě požadavku o službu hipoterapie, byla by tato služba poskytnuta za minimální symbolickou cenu.

Ceny za služby budou stanovy podle různých kritérií. Cena ustájení se bude odvíjet podle celorepublikového průměru a podle dalších nadstandardních služeb k základní službě. Cena bude stanovena jako měsíční taxa.

Cena výcviku jízdy na koni se bude odvíjet především od konkurence a podle nároků klientů. Cena se stanoví jako hodinová taxa.

Cena ubytování bude stanovena na minimální hranici neboli jako nákladová cena a bude se odvíjet především podle zájmu o možné ubytování ve Dvoře Zbyny. Tato cena musí pokrývat část nákladů vložených do vybudování tohoto ubytování. Cena za apartmán bude vyšší než za dvoulůžkový pokoj. Cena bude stanovena jako poplatek na jednu noc.

5.4 SWOT analýza

Na základě šetření pomocí SWOT analýzy byly stanoveny silné a slabé stránky (tzv. vnitřní faktory) a zároveň byly definovány příležitosti a hrozby (tzv. vnější faktory) navrhovaného projektu Dvůr Zbyny. SWOT analýza byla stanovena na základě využití poznatků z předchozích kapitol. Analýza je pro přehled zpracována v následující Tabulce 7 a 8.

Tabulka 7: SWOT analýza projektu „Dvůr Zbyny“ - silné a slabé stránky

Vnitřní prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
- vlastnictví komplexu budov a pozemků v osadě Zbyny - vlastnictví stáda koní - vlastnictví venkovního jezdeckého areálu a kryté jezdecké haly - vzdělanost a dlouholetá zkušenost pracovníků v daném odvětví jezdectví - sehranost týmu pracovníků - původní tradice hospodářství a zemědělských činností zařízení - různorodé služby pro celoroční provoz - tvorba zážitkových balíčků služeb	- vysoká potřeba lidské práce při práci s koňmi - závislost na klíčových zkušených zaměstnancích - závislost na zdravotní kondici koní - vysoké náklady na rekonstrukci ubytovacích zařízení - vysoká mzdová náročnost oproti konkurenci

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Tabulka 8: SWOT analýza projektu „Dvůr Zbyny“ - příležitosti a hrozby

Vnější prostředí	
Příležitosti	Hrozby
- potřeba kvalitních služeb (certifikace služeb) - minimální konkurence v takovém rozsahu projektu na trhu v daném regionu - trend tradice turistické oblasti Máchův kraj spojené s osobností K. H. Máchy	- blízká konkurence rodinné farmy Vrchovany - nedostatečný marketing - závislost atraktivity kraje na kvalitě vody Máchova jezera

- rostoucí atraktivita doprovodných tradičních služeb (zabíjačka, myslivost, rybolov) - potenciál hipotezek v rozlehlých okolních lesích - ochota spolupráce města Doksy, Svazku obcí Máchův kraj, Obecně prospěšné společnosti Máchovo jezero - kvalitní činnost turistických informačních center (nejbližší ve městě Doksy) - pravidelné kulturní akce pořádané městem Doksy (koncerty, výstavy) - snaha o obnovení původních tradic ze strany města Doksy (podpora rybníkářství, osobnosti K. H. Máchy) - rostoucí trend zdravého životního stylu (biopotraviny) a venkovského způsobu života - zvyšující se zájem o tradice českého venkova (zejména zahraničních turistů) - obliba nákupu dovolených prostřednictvím internetu - atraktivní rozmanitá krajina s velkým množstvím lesů vhodná pro agroturistiku - výjimečnost krajiny chráněných oblastí (CHKO Kokořínsko – Máchův kraj) - kulturně - historické bohatství krajiny (hrady, zříceniny, zámky, sakrální památky) - bohatá nabídka regionu pro sportovní aktivity (četnost turisticky značených cest, cyklostezek)	- návštěvnost regionu ekonomicky slabšími turisty - pokles zájmu turistů o region - špatná kvalita nabídky ostatních služeb v cestovním ruchu regionu - konkurence ze strany vyspělé zahraniční agroturistiky - omezení cestovního ruchu případným rozšířením CHKO - nízký zájem místních občanů o rozvoj v cestovním ruchu - nezájem veřejných subjektů o spolupráci a rozvoj - závislost návštěvnosti na klimatických podmínkách
---	---

- pestré možnosti koupání v letních měsících (známá dominanta Máchovo jezero) - dobrá dopravní a časová dostupnost z velkých měst a výhodná poloha ve střední Evropě	
---	--

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Z šetření jsou patrné **silné stránky** navrhovaného projektu především ve vlastnictví budov, koní a přilehlých částí pastvin. Výhodou je také dlouholetá zkušenost a aktivní vzdělávání zaměstnanců v jezdeckví. Velkou konkurenční výhodou představuje krytá hala, která umožňuje celoroční nabídku služeb výcviku jízdy na koni. Do této haly by v budoucnu společnost investovala v rámci rekonstrukce právě z důvodu převládající sezónnosti nabízených služeb v agroturistice okolních zařízení. Výhodou je také pestrost nabízených služeb, kterou navrhovaný projekt disponuje. V současnosti jsou zákazníci často žádané balíčky služeb, pro které jsou navrženy konkrétní produkty v následující kapitole.

Na druhé straně s takovou škálou služeb souvisí i **slabé stránky** projektu. Jedná se především o náročnost počtu zaměstnanců, kteří se starají o chod práce s koňmi. Tuto slabou stránku lze částečně eliminovat možnostmi podpory nezaměstnanosti v regionu prostřednictvím nabídek v přilehlých obcích. Nezbytní jsou v tomto projektu zaměstnanci, kteří se zabývají klíčovými body projektu. Je důležité vytvořit prostředí, ve kterém by zaměstnanci byli dlouhodobě spokojení. Možnou cestou k takovému prostředí je pravidelné sdílení názorů na chod farmy, motivace a systém odměn.

Máchův kraj nabízí mnoho **příležitostí**, které lze využít v tomto projektu. Cestou zvýhodnění oproti konkurenci by mohla být certifikace Českým systémem kvality služeb, o kterou Dvůr Zbýny v návrhu usiluje. Pro tuto strategii si společnost stanovila cíle kvality, mezi které patří i zpětná vazba od zákazníků formou dotazníků (viz. Příloha A) k získání lepšího povědomí o potřebách zákazníků. Blíže je popsána tato politika kvality dále ve strategických cílech a opatření Dvora Zbýny. Snahou společnosti je také využít potenciál osobnosti K. H. Máchy, pro kterou navrhla samostatné produkty

popsané v následující kapitole 6 Návrh produktů „Dvůr Zbýny“. V poslední době roste zájem návštěvníků o tradiční způsob života na venkově spojený se zdravým způsobem trávení dovolených. S tím souvisí také zájem o biopotraviny. V tomto směru by mohl v budoucnu Dvůr Zbýny rozvinout nabídku vlastních produktů k prodeji nejen ubytovaným návštěvníkům. Tuto nabídku již okolní farmy poskytují. Krokem dál by bylo navázat aktivní spolupráci s městem Doksy prostřednictvím Obecně prospěšné společnosti Máchovo jezero či Svazku obcí Máchův kraj. Mohlo by se jedna například o zapojení Dvora Zbýny do pravidelných kulturních akcí měst, během kterých by mohl Dvůr představovat dění na farmě, své biopotraviny a poskytnout jízdu na koni. Pro společnost by to mohla být forma přirozené propagace a podpory agroturistiky. Rozmanitost krajiny a atraktivita přírodně - kulturních památek regionu je největší příležitostí, na které je možno stavět nabídku služeb Dvora Zbýny. Pro tyto účely je zapotřebí dostatečné propagace atraktivit regionu pro přilákání potenciálních zákazníků Dvora Zbýny. Propagaci je věnován níže jeden ze strategických cílů a opatření rozvoje projektu.

Důležitou částí SWOT analýzy je i stanovení **hrozeb**. V jižní části okresu Česká Lípa se vyskytuje několik chovatelů koní, mezi největší se řadí farma ve Vrchovanech, tuto farmu vlastní manželé Studničkovi, zaměřují se na agroturistiku a výcvik jízdy. Jejich farma představuje asi největšího konkurenta pro navrhovaný projekt. Proto je v souvislosti s touto konkurenční hrozbou v další části navrhnout strategický cíl a opatření vedoucí k zacílení na jiný druh návštěvníků a širší nabídku služeb oproti farmě Vrchovany. Důležité je také nepodcenit marketingové aktivity pro zajištění dostatečné propagace odbytu. Ty jsou rovněž stanoveny v jednom ze strategických cílů. Hrozby v podobě zhoršených klimatických podmínek a závislosti návštěvnosti regionu na kvalitě vody v Máchově jezeře lze částečně mírnit pestrostí nabízených služeb a krytou jezdeckou halou.

Strategické cíle rozvoje návrhu projektu „Dvůr Zbýny“

Na základě zjištěných údajů SWOT analýzy byly výše stanoveny klíčové problémy a na jejich základě jsou navrženy hlavní strategické cíle (SC) rozvoje projektu Dvora Zbýny:

1. Zvýšit a udržet kvalitu služeb projektu Dvůr Zbýny.

2. Propagovat projekt Dvůr Zbýny při minimálních nákladech a maximálním efektu.
3. Rozšířit nabídku služeb pro celoroční využití a zaujmout nové cílové skupiny návštěvníků.

Opatření a konkrétní aktivity rozvoje návrhu projektu „Dvůr Zbýny“

Opatření (O) a konkrétní aktivity k podpoře rozvoje projektu Dvůr Zbýny jsou navrženy pro naplnění jednotlivých strategických cílů. Jedná se o soubor opatření, které využívají silné stránky, snaží se eliminovat slabé stránky projektu s maximálním využitím příležitostí navrhovaného projektu Dvora Zbýny. Důležité jsou i stanovené hrozby. Na jejich důsledky je třeba se připravit.

SC1: Zvýšit a udržet kvalitu služeb projektu Dvůr Zbýny.

Opatření O1: Vypracování politiky kvality projektu Dvora Zbýny.

Aktivity naplňující opatření:

Politika kvality

Společnost Dvůr Zbýny usiluje o certifikaci Českým systémem kvality služeb (ČSKS). V současné době vytvořila návrh k registraci na ČSKS a vybrala jako svého Trenéra kvality Terezu Novákovou. V nadcházejících měsících bude školená v Centru pro školení a regionální koordinaci, aby si osvojila práci s jednoduchými nástroji pro zlepšování kvality služeb. Po návratu ze školení lze očekávat uplatnění nabytých znalostí a dovedností v našem Dvoře Zbýny. Dostane prostor pro vedení a motivaci kolegů z jednotlivých týmů nad klíčovými procesy. Poté bude sestaven Plán opatření, který začne Dvůr Zbýny naplňovat a pošle jej Certifikační autoritě. (Český systém kvality služeb, online, cit. 2016-01-20)

Pro takový plán je třeba získat především povědomí o potřebách klientů a neustálou motivaci ke zlepšování služeb Dvora Zbýny. V této chvíli je pro toto opatření zaveden dotazník spokojenosti klientů (viz. Příloha A). Z této zpětné reakce klientů by se společnost ráda poučila a zareagovala případnými změnami v poskytovaných službách.

Aby mohli růst v oblasti řízení kvality, potřebují především odborné a praktické znalosti z oblasti řízení kvality ve službách. Toho by rádi dosáhli zapojením Trenéra kvality do projektu ČSKS. (Tamtéž, online, cit. 2016-01-20)

Cíle kvality

V současné době je stěžejním předpokladem pro budoucí splnění cílů kvality vzdělání Trenéra kvality Terezy Novákové. Pak bude stanoven Plán opatření jištění kvality společnosti a budou se jej snažit plnit.

Vychází z hlavních principů modelů řízení dle norem řady **ISO 9001:2008**.

Zaměření na očekávání a spokojenost zákazníka. V této souvislosti dělají průzkum trhu prostřednictvím dotazníků spokojenosti (viz. Příloha A). Aby mohli služby ještě lépe specifikovat pro cílovou klientelu. Zatím předpokládají širokou veřejnost se zájmem o agroturistiku. V této souvislosti nabízí zážitkové víkendové balíčky služeb s nabídkou poznávacích výletů v malebné krajině Máchova kraje.

Společnost Dvůr Zbyny usiluje o certifikaci Českým systémem kvality služeb (ČSKS) a inspirované se modelem **Total Quality Management (TQM)**. Společnost by se ráda inspirovala koncepcí řízení kvality TQM. Cílem by kromě zlepšování vnitřního řízení organizace a jejich procesů měla být i **společenská odpovědnost**. (Citellus, online, cit. 2016-01-20) Každá společnost by se měla nějakým způsobem podílet na pomoci pro druhé, kteří neměli takové štěstí, aby mohli služby Dvora Zbyny využívat v plném rozsahu a bez omezení. V dnešní době velmi propagovaná hipoterapie někdy pojmenovaná i jako hiporehabilitace je vyhledávána nadacemi a spolky, které soustředí postižené děti nebo dospělé. A právě na tyto lidi by se chtěli zaměřit a nabídnout jim terapii na koních. Hipoterapii budou poskytovat zcela zdarma nebo za minimální poplatek.

Dalšími cíli jsou i ostatní principy ČSKS. Jako je například podpora technických předpokladů kvality cestovního ruchu, rozvoj měkkých předpokladů kvality a dalších dovedností, zaměření na efektivní komunikaci mezi vedením, zaměstnanci a našimi klienty a rozvoj firemní kultury v organizaci. (Český systém kvality služeb, online, cit. 2016-01-20)

SC2 Propagovat projekt Dvůr Zbýny při minimálních nákladech a maximálním efektu.

Opatření O2: Vypracování propagace odbytu projektu Dvora Zbýny.

Aktivita naplňující opatření:

Propagace odbytu

Hlavní forma propagace společnosti na trhu je především zaměřena na její reklamu v médiích, které se zabývají stejnou nebo podobnou problematikou a tématy. Hlavní cíl je vytištění reklamy na společnost Dvůr Zbýny v těchto médiích: Jezdectví – nejrozšířenější časopis o jezdeckém sportu, který je vydáván jedenkrát za měsíc, dále Jezdec – časopis a Koně – časopis, který se zabývá především chovem koní, nejméně známý. Další tiskoviny, do kterých by reklamu chtěli umístit: Fauna – časopis, Květy – časopis, který si vybrali, kvůli jeho velmi vysoké oblíbenosti v České republice a je propagován jako rodinný, Českolipský deník – oslovení regionu. Reklamu ovšem použijí také na internetových stránkách, které se zabývají jezdeckým a přichází na ně největší množství lidí – www.equichannel.cz. Propagační brožury společnosti poskytnou do všech městských i obecních informačních center, které se nachází v okolí 100 kilometrů. Vlastní internetové stránky budou také nedílnou součástí celého projektu Dvora Zbýny.

Společnost bude také propagována díky postavení jejích společníků, kteří se pohybují v jezdeckém sportu a znají široký okruh lidí, kterým mohou společnost doporučit k jakémukoli účelu – ustájení, trénování v moderní jezdecké hale nebo na písčito-travnaté jízdárně.

SC3 Rozšířit nabídku služeb pro celoroční využití a zaujmout nové cílové skupiny návštěvníků.

Opatření O3: Vypracování pestré nabídky služeb projektu Dvora Zbýny.

Aktivita naplňující opatření:

Nabídka služeb

Jak je již uvedeno v hrozbách SWOT analýzy, největším konkurentem navrhovaného projektu Dvůr Zbiny představuje farma ve Vrchovanech. Jejich služby vykazují menší rozsah než navrhovaný projekt Zbiny. Nevlastní krytou jezdeckou halu, služby mají zaměřené především na koně a přes letní období poskytují ubytování. Prioritou navrhovaného projektu je zaměřit se na klienty z hlavního města, případně z jiných velkých měst v okruhu 100 kilometrů. Farma Vrchovany se zaměřuje především na německé turisty a turisty, kteří tráví volný čas u Máchova jezera. Nesoustředí se na získání stálých zákazníků, což je naopak priorita Dvora Zbiny. Teorie společníků je taková, že farma Vrchovany nebude konkurovat v nabízených službách jako spíše v cenách. Centrum volnočasových aktivit Dvůr Zbiny bude otevřené celý rok, nebude se soustředit na sezónní provoz, ale na celoroční. Z tohoto důvodu chce v budoucnu nabízet doplňkové služby zahrnující možnost myslivosti, rybaření, v zimních měsících projížďky na saních tažených koňmi a podobně. Atraktivitu okolí a především osobnost K. H. Máchy společnost využila v návrhu víkendových poznávacích pobytů. Konkrétní produkty jsou popsány v následující kapitole 6 Návrh produktů - „Dvůr Zbiny“.

5.5 Možnosti realizace

Tento návrh projektu nebyl vypracován pro konkrétního zadavatele. Je určen pro zařízení v agroturistice, která jsou zaměřena na chov koní nebo jej plánují do svého hospodaření zavést. Mělo by jít o vlastníky zemědělských budov a pastvin. Dále jsou uvedeny možnosti, které mohou pomoci návrh projektu zrealizovat s ohledem na možnosti regionu.

Cesta dotací

Předpokládáme, že tento projekt by neměl mít žádný záporný dopad na životní prostředí, ve kterém se Dvůr Zbiny nachází. Chov koní je zde realizován již od roku 1989 a to velmi úspěšně bez jakéhokoli skandálu ke vztahu k životnímu prostředí. Změna nastane ve frekvenci návštěvnosti, která by se měla zvýšit. Potencionální

zákazníci zde budou moci realizovat své volnočasové aktivity v neomezené míře a v jakékoli společnosti, kterou si sami vyberou nebo se mohou seznamovat s jinými lidmi, kteří naše služby budou využívat. Společnost by chtěla získat silnou základnu stálých zákazníků, kteří její služby budou využívat co nejdéle nebo velmi frekventovaně. Předpokládáme jejich doporučení dalším potencionálním zákazníkům, kteří o společnosti do té doby ještě netušili. Všechny plány a realizace by byly zajištěny dotacemi z fondů Evropské unie, která projekty tohoto rázu podporuje, a z tohoto podstatného důvodu by společnost zažádala o tři dotace. Každá z nich bude použita na financování jiné věci.

První dotace je poskytována zemědělcům, a to na podporu cestovního ruchu – výstavba turistických a sportovních zařízení. Tato dotace je definována v Ose III. – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova v Programu rozvoje venkova (www.szif.cz). Výše této dotace je až 90 % a realizace projektu musí být mimo Prahu. Tuto dotaci by společnost chtěla využít na výstavbu nové moderní jezdecké haly, která je v dnešní době v jezdeckém sportu nezbytnou součástí všech větších jezdeckých středisek a center.

O druhou dotaci by společnost mohla zažádat z podpory cestovního ruchu v Programu rozvoje venkova (www.szif.cz). Dotace by byla využita především v rekonstrukci a nové výstavbě malokapacitních ubytovacích zařízení – apartmán, dvoulůžkové pokoje.

Třetí dotace by byla použita na celkový chod střediska Dvůr Zbýny. Tato dotace je poskytována na podporu cestovního ruchu a čerpána z Regionálních operačních programů, společnost by žádost zaslala na oblast Severozápad (www.nuts2severozapad.cz).

Časový plán podnikání z hlediska rozvoje projektu

Datum zahájení není stanoveno, vše je závislé na vyjádřeních o rozhodnutích úřadů a institucí, na které budou zaslány všechny nutné žádosti. Nejnutnější je stavební povolení od stavebního úřadu. Hlavním cílem je získání dlouhodobě stabilní pozice v příslušném segmentu trhu, která umožní nejen pokrývat náklady, ale také vytvářet

zisk. Mezi nejsilnější stránky tohoto projektu patří nulová konkurence tohoto rozsahu v dané přírodní lokalitě a vlastnictví celého komplexu budov i pozemků.

Ostatní konkurenti nejsou dostatečně profesionální, respektive motivovaní nebo nemají volné zdroje na potřebnou modernizaci a propagaci. Služby uváděné na trh budou určeny potencionálním zákazníkům, kteří mají vztah ke koním a chtějí trávit svůj volný čas na venkově – v přírodě a jsou schopni služby bez problému odebírat. Společnost chce získat co nejvíce zákazníků, kteří budou mít o poskytované služby zájem.

Veškeré vlastnictví je obrovskou výhodou toho projektu, protože dojde k ušetření mnoho nutných nákladů, které by byly spojeny s nákupem nebo pronájmem budov, pozemků a koní. Dle mínění společnosti, by bylo úplným ztroskotáním postavit takovýto komplex na „zelené louce“.

Do budoucna by společnost mohla rozšířit počet poskytovaných služeb v rámci volnočasových aktivit, například půjčování jízdních kol, rybářského vybavení, pořádání exkurzí po tomto kraji – Máchovo jezero, hrad Bezděz, zámek Zákupy, hrad Kokořín a další. Společníci berou na vědomí, že do budoucna se budou muset zaobírat směrem, kterým se vydá trh, aby mohli uspokojit všechny požadavky zákazníků. Jejich hlavní cíl je získání stálých klientů a jejich udržení a také získat pevnou pozici na trhu. V budoucnu by mohli požádat o dotaci na chov koní, který by mohla společnost neustále rozšiřovat.

6 NÁVRH PRODUKTŮ - „DVŮR ZBYNY“

Následující kapitola navrhuje dva konkrétní produkty, které jsou navrženy pro zařízení Dvůr Zbyny. Jedná se o produkty „V sedle za Máchou“ a „Vyšlápněme za Máchou“. Nabízí zákazníkům víkendové zážitkové balíčky služeb s ubytováním na farmě. Pro zákazníky je připraven program zahrnující poznávací výlety po okolních historických objektech spjatých s osobností K. H. Máchy.

Tyto produkty mohou fungovat provázaně pro dvě skupiny tržních segmentů - příznivce jezdeckého sportu a skupinu pěších turistů, kteří jezdit na koni neumějí, ale mohou pobývat ve Dvoře Zbyny současně s tím, že se jedná o rodinné příslušníky, přátele a podobně. Mohou tak část aktivit prožívat společně. Jedná se o produkty navržené pro období letní sezóny, kdy je Máchův kraj navštěvovanou destinací především díky Máchovu jezeru. Z tohoto důvodu je do části programu zahrnutá možnost využití zdejších pláží Máchova jezera. V případě nepřízně počasí je pro zákazníky domluvená možnost návštěvy wellness centra blízkého Hotelu Port, které disponuje krytým bazénem.

Produkty využívají naučných stezek a objektů zaměřených na máchovskou tematiku, která je pro tento region charakteristická. Přichází s provázanou nabídkou služeb využívajících již vzniklých projektů s tematikou K. H. Máchy. Díky tomu se odlišuje od již existujících služeb poskytovaných v oblasti agroturistiky Máchova kraje.

Cílem je zaujmout navrhovanými produkty širokou skupinu potencionálních zákazníků a motivovat je k návštěvě regionu. Nabídka nových produktů by využívala spojení agroturistiky a tradičních témat Máchova kraje. Došlo by tak k návratu k původním hodnotám regionu, mezi které patřila tradice ozdravných pobytů.

Z důvodu využití nabídky produktů celoročně mohou být analogicky zpracované i produkty pro zbývajících ročních období. Nabízí se možnost zapojení doprovodných služeb s tématem vinobraní, zabíjačkových hodů, myslivosti, rybaření, vyhlídkových jízd v saních tažených koňským spřežením a podobně.

6.1 Navržený produkt I „V sedle za Máchou“

Produkt je prezentován jako aktivní prodloužený víkend u vody se zážitkovými prvky, jízdou na koni střední náročnosti tematicky zaměřenou na osobnost K. H. Máchy a místa, která navštívil. Počítá se s předchozí domluvou a předpokladem, že klient přijíždí vlastním autem a má ho v průběhu pobytu k dispozici. Parkování v areálu Dvora Zbyny je součástí balíčku služeb a je tudíž v ceně produktu. Pro jezdce budou zajištěny služby jezdeckého klubu Dvůr Zbyny a spřáteleného jezdeckého klubu Nosálov.

Profil návštěvníka a popis služeb

Tento produkt je určen především pro milovníky přírody, kulturních památek a koní. Jednou ze stěžejních aktivit produktu je rekreační jízda na koni. Předpokládá se, že potencionální zákazník je středně pokročilý až pokročilý jezdec, který tento typ aktivního odpočinku vyhledává. Tomu odpovídá způsob nabídky produktu - specializované webové stránky s tematikou jezdeckví a specializovaná periodika česká i zahraniční. Dalším předpokladem je vztah zákazníka k dílu a osobnosti Karla Hynka Máchy.

Návrh produktu cestovního ruchu - charakteristika produktu

Cílová skupina: středně pokročilí až pokročilí jezdci nespecifikovaných věkových skupin od 12 let.

Délka pobytu: třídní pobyt, se dvěma noclehy.

Cena třídního pobytu pro jednu osobu:

- dospělý: **4900,-**

- děti 12 až 15 let: **3900,-**.

Způsob prodeje: přímý prodej, webové stránky, jezdecká periodika.

Ubytování: Dvůr Zbyny, dvoulůžkové pokoje s možností přistýlky, případně možnost apartmánu.

Balíček služeb: snídaně formou bufetu, hlídané parkoviště, možnost návštěvy bazénu a wellness služeb v hotelu Port.

Stravování: snídaně v ceně pobytu.

Doprava: vlastní automobilová.

Navštívené historické objekty: Památník K. H. Máchy v Doksech, Hrad Bezděz, hrad Houska, Vrátecká rozhledna.

Aktivita:

- jezdecká turistika střední náročnosti,
- pobyt u vody, třídní volný vstup (pláže Máchova jezera dle vlastní volby, aquapark Staré Splavy), v případě nepřízně počasí krytý bazén hotelu Port,
- zážitková večerní plavba parníkem s večerí a živou hudbou při západu slunce,
- návštěvy historických objektů,
- wellness služby v hotelu Port,
- kulturní večer, projekce v kině Máj.

Podrobný itinerář programu

1. den

- 14:00 - 14:30 příjezd klientů do Dvora Zbyny, ubytování,
- 15:00 - 16:00 prohlídka stájí Dvora Zbyny u Doks,
- 16:30 - 17:30 návštěva Památníku K. H. Máchy v Doksech,
- večerní osvěžení na plážích Máchova jezera dle vlastní volby nebo návštěva venkovního aquaparku ve Starých Splavech,

- v případě nepřízně počasí lze využít krytý bazén hotelu Port s nabídkou wellnes služeb,
- 18:00-19:00 možnost večeře v hotelu Port s vyhlídkou na Máchovo jezero,
- večerní projekce kina Máj (od 20:00).

2. den

- 9:00 - 10:30 po snídani dopolední projížďka v sedle romantickou lesní Máchovou cestou na hlídané úvaziště pod Bezdězem (8 km),
- 10:30 - 11:15 pěší výstup na hrad Bezděz (2,3 km),
- 11:15 - 12:00 prohlídka hradu Bezděz s vyhlídkou na Máchův kraj,
- 12:30 - 13:30 možnost oběda v tamější restauraci Pod Lipami,
- 13:30 - 15:00 návrat v sedle Máchovou cestou (8 km),
- odpolední osvěžení na plážích Máchova jezera dle vlastní volby, popř. krytý bazén hotelu Port,
- 19:30 - 21:30 zážitková večerní plavba parníkem s večeří a živou hudbou při západu slunce.

3. den

- 9:00, po snídani přesun vlastními auty do osady Nosálov (14 km),
- 9:15 - 10:00 výlet v sedle k hlídanému úvazišti u rozhledny Vráteňská hora (1,5 km),
- 10:00 - 11:00 odsud putování v sedle k hlídanému úvazišti u hradu Houska (3 km),
- 11:00 - 12:00 prohlídka hradu Houska,
- 12:00 - 13:00 návrat v sedle do stájí jezdeckého klubu Nosálov (3 km),
- 13:00 - 14:00 možnost oběda v Nosálově, stylová hospůdka U Nás,

- 14:00 přesun vlastním autem do obce Nedamov (15 km), v případě nepřízně počasí krytý bazén s aquaparkem v Mladé Boleslavi (29 km),
- odpolední osvěžení v přírodním koupališti Nedamov, rozloučení.

Kalkulace produktu

V Tabulce 9 jsou uvedeny ceny produktu pro jednu osobu. Údaje jsou uvedeny zvlášť pro dospělou osobu, dítě ve věku od 12 do 15 let. Do kalkulace není pro zjednodušení započítaná položka vlastních organizačních nákladů, ani marže zprostředkovateli prodeje, neboť se jedná o přímý prodej.

Tabulka 9: Kalkulace ceny produktu

Položka	Dospělá osoba	Dítě 12 - 15 let
Ubytování se snídaní (2 noci)	1000,-	500,-
Víkendová permanentka pro vyjížďky na koních	2200,-	2000,-
Vstupné do Památníku K. H. Máchy	30,-	15,-
3 denní permanentka na pláži Máchova jezera	180,-	100,-
Vstupné do kina Máj	120,-	80,-
Vstupné do hradu Bezděz	70,-	45,-
Plavba parníkem s večerí a živou hudbou	300,-	200,-
Vstupné na Vrátnskou rozhlednu	20,-	20,-
Vstupné do hradu Houska	80,-	60,-
Vstupné na koupaliště Nedamov	30,-	20,-
Náklady celkem	4030,-	3040,-
Navrhovaný vlastní zisk 20%	806,-	608,-
Výsledná cena produktu pro zákazníka	4836,-	3648,-
Upravená cena produktu pro zákazníka	4900,-	3900,-

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

6.2 Navržený produkt II „Vyšlápněme za Máchou“

Charakteristika produktu: produkt je prezentován jako poklidná dovolená u vody se zážitkovými prvky, pěší turistikou střední náročnosti tematicky zaměřenou na osobnost K. H. Máchy a místa, která navštívil. Počítá se s předchozí domluvou a předpokladem, že klient přijíždí s rodinou vlastním autem a má ho v průběhu pobytu k dispozici. Parkování v areálu Dvora Zbyny je součástí balíčku služeb a je tudíž v ceně produktu.

Profil návštěvníka a popis služeb

Tento produkt je určen taktéž pro milovníky přírody, kulturních památek a vyznavače pobytu u vody. Jednou ze stěžejních aktivit produktu je pěší turistika střední náročnosti. Předpokládá se, že potencionální zákazník, který tento typ aktivního odpočinku vyhledává, má vztah k dílu a osobnosti Karla Hynka Máchy.

Návrh produktu cestovního ruchu- charakteristika produktu

Cílová skupina: mladé rodiny s dětmi.

Délka pobytu: třídní pobyt, se dvěma noclehy.

Cena třídního pobytu pro jednu osobu:

- dospělý: **2200,-**
- dítě 6 až 15 let: **1200,-**
- děti do 6 let: **zdarma.**

Způsob prodeje: přímý prodej, webové stránky, jezdecká periodika.

Ubytování: Dvůr Zbyny, dvoulůžkové pokoje s možností přistýlky nebo možnost apartmánu.

Balíček služeb: snídaně formou bufetu, hlídané noční parkoviště, vstup do bazénu a možnost wellness služeb hotelu Port.

Stravování: snídaně v ceně.

Doprava: vlastní automobilová, železniční.

Navštívené historické objekty: Památník K. H. Máchy v Doksech, Muzeum Čtyřlístku, Hrad Bezděz, hrad Houska, Vrátecká rozhledna.

Aktivita:

- pěší turistika střední náročnosti (trasy vhodné i pro menší děti),
- pobyt u vody, třídní volný vstup (pláže Máchova jezera dle vlastní volby, aquapark Staré Splavy), v případě nepřízně počasí krytý bazén hotelu Port,
- zážitková večerní plavba parníkem s večeří a živou hudbou při západu slunce,
- návštěvy historických objektů,
- wellness služby v hotelu Port,
- kulturní večer, projekce v kině Máj.

Podrobný itinerář programu

1. den

- 14:00 - 14:30 příjezd klientů do Doks, ubytování ve Dvoře Zbyny a prohlídka stájí,
- 15:00 - 16:00 návštěva muzea Čtyřlístek v Doksech (menší děti),
- 15:00 - 16:00 návštěva Památníku K. H. Máchy v Doksech (větší děti),
- odpolední osvěžení na plážích Máchova jezera dle vlastní volby nebo návštěva venkovního aquaparku ve Starých Splavech,
- v případě nepřízně počasí lze využít krytý bazén hotelu Port s nabídkou wellness služeb,
- 18:00 - 19:00 možnost večeře v hotelu Port s vyhlídkou na Máchovo jezero,

- večerní projekce kina Máj (program pro menší děti od 19:00 hod., pro větší děti a dospělé od 20:00 hod.).

2. den

- 9:00, po snídani, přesun vlakem do stanice Bezděz,
- 9:15 - 10:15 pěší výstup na hrad Bezděz (2,3 km),
- 10:15 - 11:00 prohlídka hradu Bezděz s vyhlídkou na Máchův kraj,
- 11:30 - 12:30 možnost oběda v tamější restauraci Pod Lipami,
- 12:30 - 15:00 pěší návrat k Máchovu jezeru Máchovou cestou (8,5 km),
- odpolední osvěžení na plážích Máchova jezera dle vlastní volby, popř. krytý bazén hotelu Port,
- 19:30 - 21:30 zážitková večerní plavba parníkem s večeří a živou hudbou při západu slunce.

3. den

- 9:00, po snídani přesun vlastními auty do osady Nosálov (14 km),
- 9:15 - 10:00 pěší výlet na rozhlednu Vrátenská hora (1,5 km),
- 10:00 - 11:00 odsud pěšky putování k hradu Houska (3 km),
- 11:00 - 12:00 prohlídka hradu Houska,
- 12:00 - 13:00 pěšky návrat do Nosálova (3 km),
- 13:00 - 14:00 možnost oběda v Nosálově, stylová hospůdka U Nás,
- 14:00 přesun vlastním autem do obce Nedamov (15 km), v případě nepřízně počasí krytý bazén s aquaparkem v Mladé Boleslavi (29 km),
- odpolední osvěžení v přírodním koupališti Nedamov, rozloučení.

Kalkulace produktu

V Tabulce 10 jsou uvedeny ceny produktu pro jednu osobu. Údaje jsou uvedeny zvlášť pro dospělého osobu, dítě ve věku od 6 do 15 let a děti od 2 do 6 let. V této kalkulaci nejsou řešeny možnosti zvýhodněných rodinných vstupů a jízdného z důvodu zjednodušení a variability potencionální klientely. Do kalkulace není pro zjednodušení započítána položka vlastních organizačních nákladů, ani marže zprostředkovateli prodeje, neboť se jedná o přímý prodej.

Tabulka 10: Kalkulace ceny produktu

Položka	Dospělá	Dítě 6 - 15	Dítě 2 - 6
Ubytování se snídaní (2 noci)	1000,-	500,-	zdarma
Vstupné do Památníku K. H. Máchy	30,-	15,-	zdarma
Vstupné do Muzea Čtyřlístek	zdarma	zdarma	zdarma
3 denní permanentka na pláži Máchova	180,-	100,-	zdarma
Vstupné do kina Máj	120,-	80,-	zdarma
Jízdné vlak	20,-	15,-	zdarma
Vstupné do hradu Bezděz	70,-	45,-	zdarma
Plavba parníkem s večeří a živou	300,-	200,-	90,-
Vstupné na Vráteckou rozhlednu	20,-	20,-	zdarma
Vstupné do hradu Houska	80,-	60,-	zdarma
Vstupné na koupaliště Nedamov	30,-	20,-	zdarma
Náklady celkem	1850,-	1055,-	90,-
Navrhovaný vlastní zisk 20%	370,-	211,-	18,-
Výsledná cena produktu pro zákazníka	2220,-	1266,-	108,-
Upravená cena produktu pro zákazníka	2200,-	1200,-	0,-

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

6.3 Faktor „Mácha“

Produkty „V sedle za Máchou“ a „Vyšlápněme za Máchou“ využívají naučných stezek a historických objektů spjatých s osobností K. H. Máchy. Část trasy je vedena po Máchově stezce a Naučné stezce Se Čtyřlístkem okolo Blatáku, kde jsou na trase instalovány tabule tematicky věnovány odkazu K. H. Máchy. Máchova stezka je součástí projektu S Máchou za Máchou po Máchově kraji, který vytvořila Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero. Pro děti město Doksy ve spolupráci s autorem komiksových postavíček vytvořilo Naučnou stezku Se Čtyřlístkem okolo Blatáku, na které jsou umístěny komiksové tabule mimo jiné i se zapojením K. H. Máchy. Těchto naučných stezek produkty částečně využívají při výletu na hrad Bezděz konaný druhý den pobytu. V průběhu této trasy bude možnost zastávek pro odpočinek právě na místech, kde jsou umístěny naučné tabule. Vznikne tak provázaný program s nádechem máchovské romantiky, která vyvrcholí návštěvou samotného hradu Bezděz. Zde je možnost výstupu na věž, ze které je nabídnut výhled na celý Máchův kraj. V průběhu prohlídky hradu Bezděz budou objasněny souvislosti týkající se hradu a K. H. Máchy.

V průběhu prvního dne pobytu mají zákazníci možnost navštívit Památník K. H. Máchy v Doksech s většími dětmi a v případě pobytů rodin s menšími dětmi Muzeum Čtyřlístek, kde je rovněž část expozice věnována osobnosti K. H. Máchy. Památník K. H. Máchy seznámí mimo jiné návštěvníky s expozicí O životě a díle K. H. Máchy. Pravidelně se zde konají kulturní akce s máchovskou tematikou - výstavy, soutěže a besedy. Památník je rovněž jedním ze zastavení naučné stezky Máchova stezka.

V balíčku služeb je zákazníkům nabídnuto osvěžení na plážích Máchova jezera dle vlastní volby formou tří denní permanentky a druhý večer je pro ně zařízena zážitková večerní plavba parníkem s večeří a živou hudbou při západu slunce. Prostředí Máchova jezera na plážích obklopených borovými lesy a večerní plavba na lodi Máj opět uvádí zákazníky do romantického pojetí Máchova odkazu zdejší krajiny.

Snahou těchto produktů je vytvořit novou nabídku služeb v agroturistice Máchova kraje prostřednictvím návratu k původním tématům regionu jako je právě osobnost K. H. Máchy.

6.4 SWOT analýza

Na základě šetření pomocí SWOT analýzy byly stanoveny silné a slabé stránky (tzv. vnitřní faktory) a zároveň byly definovány příležitosti a hrozby (tzv. vnější faktory) navrhovaných produktů Dvora Zbyny. SWOT analýza byla stanovena na základě využití poznatků z předchozích kapitol. Analýza je pro přehled zpracována v následující Tabulce 11 a 12.

Tabulka 11: SWOT analýza produktů „Dvůr Zbyny“ - silné a slabé stránky

Vnitřní prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
- osobní vlastnictví koní vhodných pro projekt - dvě varianty produktu dle možností a zkušeností klientů - znalost vhodných stezek v okolí pro projekt - atraktivní trasa s využitím osobnosti K. H. Máchy - spolupráce se spřáteleným jezdeckým klubem	- náročnost na práci lidí v okolí koní - sezónnost produktu - rezervy ve vhodnosti a návaznosti programu - nedostatečné zpřístupnění produktu všem potencionálním zákazníkům - závislost na zdravotní kondici koní

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Tabulka 12: SWOT analýza produktů „Dvůr Zbyny“ - příležitosti a hrozby

Vnější prostředí	
Příležitosti	Hrozby
- potenciál rozmanitých hipostezek v okolí - vytvoření produktů využitelných v dalších ročních obdobích - širší rozpracování produktu dle cílových skupin zákazníků - větší možnost zapojení zákazníků do péče o koně - možnost podpory projektu ze strany města Doksy (Turistické informační centrum, Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero, Svazek obcí Máchův kraj)	- závislost produktu na klimatických podmínkách - konkurence ze strany vyspělé zahraniční agroturistiky - omezení trasy projektu případným rozšířením CHKO - pokles zájmu turistů o region - nízký zájem místních občanů o rozvoj v cestovním ruchu - nezájem veřejných subjektů o spolupráci a rozvoj

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016

Z výše uvedené SWOT analýzy jsou zřejmé hlavní **silné stránky** produktů, kterými jsou především vlastnictví koní a atraktivita trasy vedená malebnou krajinou Máchova kraje. Z toho důvodu je kladen důraz na faktor osobnosti K. H. Máchy.

Ze **slabých stránek** produktů je zřejmá náročnost pracovního týmu zajišťující chod produktu ve spojitosti s péčí o koně. Dále jsou rezervy ve vhodnosti načasování a provázanosti celého produktu. To je třeba zharmonizovat dle zkušeností v průběhu realizace. Sezónnost navržených produktů je zřejmá. Dvůr Zbyny navrhne obdobné produkty i pro zbylé roční období tak, aby mohl nabízet své služby celoročně.

Příležitosti jsou v produktu veliké, jedná se především o využití zdejších rozlehlých lesů pro potenciál oficiálních hipostezek. Výše zmiňovaná tvorba produktů pro ostatní roční období je samozřejmostí. Zapojení do spolupráce s nejbližším městem Doksy by bylo nadějně především v období konání pravidelných kulturních akcí. Pro ně by mohly být vytvořeny sezónní produkty např. zapojení návštěvníků do masopustních průvodů v koňském spřežení.

Hrozby se týkají především klimatických podmínek a obecného trendu poklesu zájmu turistů o region jako takový.

Strategické cíle rozvoje návrhu produktů „Dvůr Zbiny“

Na základě zjištěných údajů SWOT analýzy byly výše stanoveny klíčové problémy a na základě nich jsou navrženy hlavní strategické cíle (SC) rozvoje produktů Dvora Zbiny:

1. Zacílit na efektivní marketing produktů Dvůr Zbiny.
2. Rozpracovat nabídku podobných produktů pro všechny roční období a věkové kategorie návštěvníků.
3. Zapojit více klienty do péče o koně.

Opatření a konkrétní aktivity rozvoje návrhu produktů „Dvůr Zbiny“

Opatření (O) a konkrétní aktivity k podpoře rozvoje produktů Dvora Zbiny jsou navrženy pro naplnění jednotlivých strategických cílů.

SC1: Zacílit na efektivní marketing produktů Dvůr Zbiny.

Opatření O1: Vypracování atraktivních letákových materiálů, které budou umístěny v městských informačních centrech.

SC2: Rozpracovat nabídku podobných produktů pro všechny roční období a věkové kategorie návštěvníků.

Opatření O2: Navrhnout konkrétní produkty inspirované těmito letními především pro zimní období a období jara a podzimu. Lze navázat na spolupráci s městem Doksy, které již z podobných důvodů koná pravidelně celoročně kulturní akce.

SC3: Zapojit více klienty do péče o koně.

Opatření O3: Během přípravy koní na vyjížďky je možnost aktivního zapojení klientů do péče o koně. Jedná se o hřebelcování, uzdění a sedlání koní. Vše by bylo možno formou dobrovolného zapojení.

6.5 Možnosti realizace

Produkty „V sedle za Máchou“ a „Vyšlápněme za Máchou“ jsou navrženy pro využití společností Dvůr Zbýny. Ta by s tímto produktem seznámila své zaměstnance a určila tým lidí, kteří by zajišťovali chod celého produktu. Pro variantu produktu „V sedle za Máchou“ je zapotřebí především vybrat vhodné koně k vyjížďkám do terénu a zajistit úvaziště, kde budou tyto koně přebráni od zákazníků zaměstnanci v průběhu pěších výšlapů na hrad Bezděz a hrad Houska. Se spřáteleným jezdeckým klubem Nosálov je třeba předem domluvit přesné organizační záležitosti pro možnost poskytnutí výběhu pro koně třetí den pobytu.

S jednotlivými subjekty je rovněž třeba předem vyjednat podmínky k zajištění volných vstupů našich zákazníků do těchto zařízení. Jedná se o vstup do Památníku K. H. Máchy, Muzea Čtyřlístek, kina Máj, hradu Bezděz, hradu Houska, na Vráteckou rozhlednu a koupaliště Nedamov. Dále se jedná o zajištění třídní permanentky na pláži Máchova jezera a služby Hotelu Port zahrnující volný vstup do wellness centra a zážitkovou večerní jízdu parníkem s večeří a živou hudbou. Vstupy by společnost uhradila a zákazníkům zprostředkovala volné vstupenky.

Navržené produkty budou nabízeny přímou cestou prodeje zákazníkům prostřednictvím internetové nabídky na stránkách společnosti Dvůr Zbýny. Dále by formu propagace představovala reklama informující o pravidelných nabídkách produktů v časopisu Jezectví, Jezdec a Kone. Formu propagace oslovující region by představovala reklama

v Českolipském deníku. Zde by se nabízela možnost článku v internetových stránkách Českolipského deníku. Největší množství lidí zabývajících se jezdeckým sportem navštěvuje internetové stránky www.equichannel.cz, proto by bylo vhodné umístit reklamu i zde.

Nedílnou součástí propagace by bylo vytvořit propagační brožury společnosti, které by informovali o nabízených produktech víkendových balíčků služeb s pobytem ve Dvoře Zbýny. Tyto brožury by byly poskytnuty do všech městských i obecních informačních center, které se nachází v okruhu 100 kilometrů.

Další formu propagace by představovalo postavení společníků, kteří se pohybují v širokém okruhu lidí zabývajících se jezdeckým sportem a tak by mohly být produkty nabízeny přímým osobním doporučením.

ZÁVĚR

V této diplomové práci bylo zpracováno téma „Tradice cestovního ruchu v Máchově kraji“. Jejím cílem bylo definovat specifika cestovního ruchu tohoto regionu a charakterizovat subjekty působící v oblasti cestovního ruchu v souvislosti s obecnými teoretickými východisky. Dále analyzovat aktuální problémy cestovního ruchu v Máchově kraji a poukázat na vztahy mezi faktorem K. H. Máchy a cestovním ruchem a na perspektivy dalšího rozvoje cestovního ruchu v Máchově kraji. Cíl diplomové práce byl naplněn prostřednictvím historických, analytických empirických metod výzkumu a tím, že na základě těchto poznatků byl navržen projekt schopný pomoci naplnit doporučené strategické cíle rozvoje cestovního ruchu v podmínkách Máchova kraje. V rámci práce byly položeny a zodpovězeny dvě výzkumné otázky a vytvořeny a potvrzeny dvě hypotézy:

Otázka č. 1: Je možné vytvořit takovou nabídku v rámci agroturistiky, která by přilákala nový segment návštěvníků- milovníků koní a tím by se snížil dopad sezónnosti cestovního ruchu v místě?

Otázka č. 2: Je možné vytvořit takovou nabídku v agroturistice, kde by bylo využito faktoru K. H. Máchy, protože tím by se odlišila od podobných produktů agroturistiky?

V hypotéze H1 předpokládáme, že klesající návštěvnost Máchova kraje lze zvýšit prostřednictvím nabídky služeb agroturistiky, protože může přilákat do regionu nový segment zákazníků - milovníků koní a protože tato možnost skýtá snížit dopad sezónnosti.

V hypotéze H2 předpokládáme, že je možno v rámci agroturistiky posílit motivaci k návštěvě regionu využitím faktoru K. H. Máchy, protože by se tím nabídka odlišila od již realizovaných služeb v podobných firmách.

Práce je rozčleněna do šesti kapitol. První tři kapitoly tvoří teoretickou část a definují základní pojmy v cestovním ruchu, zvláště pak pojem venkovského cestovního ruchu a agroturistiky. V těchto kapitolách je kladen důraz hlavně na pojmy a souvislosti

s environmentálním pojetím cestovního ruchu a s udržitelným cestovním ruchem, neboť právě jejich principy vytvářejí předpoklady k naplnění vize Máchova kraje: „*Malebný region nabízející návštěvníkům romantiku a vzrušení. Region, který umí optimálně využívat svého přírodního a kulturně-historického bohatství pro svůj hospodářský rozvoj a současně poskytuje příjemné místo pro život místním obyvatelům.*“ (Bičíková, Jasná Kubinová, online, cit. 2015-11-28, s. 13)

Druhá kapitola analyzuje Máchův kraj, jeho geografické a historické charakteristiky a předpoklady cestovního ruchu. Důležitým historickým momentem byl okamžik, kdy K. H. Mácha s přítelem Eduardem Hindlem v roce 1932 poprvé vstoupil do kraje. Byl okouzlen magickou temnou silou krajiny a zřícenin hradů, z nichž nejmocněji na něj zapůsobil Bezděz. Do okolí Máchova jezera pak vsadil svůj nejsilnější motiv děsu a hrůzy. Vsadil jej do básně Máj, do příběhu nešťastné lásky a otcovraždy, který uslyšel z úst místních lidí. Toto dílo zapůsobilo na čtenáře tak mocně, že se stalo součástí místa a vtisklo mu originalitu, která trvale přitahuje pozornost lidí. Z historických pramenů bylo dále v práci zjištěno, že z hlediska cestovního ruchu byla dosud nejúspěšnějším obdobím kraje meziválečná doba, kdy se Doksy, Staré Splavy a Máchovo jezero staly Severočeskými jezerními lázněmi a věhlasným rekreačním letoviskem. Lázeňští hosté zde absolvovali v Městských lázních lázeňské procedury, na jezeře byly pořádány okružní plavby lodí, fungovalo zde 30 hotelů, z nichž nejluxusnější Grand měl 50 pokojů. Tento pozoruhodný rozkvět cestovního ruchu ukončila druhá světová válka a po ní se již proslulost bohužel do této míry nevrátila. Lokalizační předpoklady přes problémy s kvalitou vody a krátkou letní sezónou v Máchově kraji zůstávají výborné, jak přírodní, tak kulturně-historické. V selektivních předpokladech se projevuje klesající návštěvnost regionu změnou zvyklostí populace ve výběru pobytů směrem k upřednostňování zahraničních přímořských pobytů. Realizační předpoklady představují dobrou dopravní dostupnost oblasti, je třeba zmínit i rekreační lodní dopravu po Máchově jezeře. Některá ubytovací a stravovací zařízení jsou analyzována ve třetí kapitole Subjekty v cestovním ruchu. Nejvýznamnější z nich jsou Hotel****Port v Doksech u Máchova jezera a Hotel****Berg ve Starých Splavech. Třetí kapitola zahrnuje charakteristiky subjektů: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Svazek obcí Máchův kraj, Městský úřad Doksy, a Městské kulturní středisko Doksy, Obecně prospěšná společnost Máchovo jezero, Národní památkový

ústav a Vlastivědné muzeum v České Lípě, Ostatní vlastníci nemovitých kulturních památek a Soukromé firmy v oblasti cestovního ruchu. Problémem aktuálním nejen v Máchově kraji je malá spolupráce mezi veřejnými a soukromými subjekty. Ty mají doposud rozličné zájmy a malou motivaci ke spolupráci.

Praktická část je rozčleněna rovněž do tří kapitol. Tvoří ji kapitoly Agroturistika v Máchově kraji, Návrh projektu - „Dvůr Zbyny“ a návrh dvou produktů pro Dvůr Zbyny. Z teoretické části vyplývá, že cestovní ruch Máchova kraje je úzce zaměřený a vázaný především na aktivity u vody a na příznivé slunné počasí v krátké letní sezóně. Výsledkem je pak klesající návštěvnost a nezájem místních obyvatel o rozvoj cestovního ruchu a rozšiřování nabízených služeb. Z těchto skutečností je zřejmé, že nelze nadále rozvíjet cestovní ruch pouze ze sezónní nabídky Máchova jezera. Jedno z řešení snížení dopadu sezónnosti může přinést podnikání v agroturistice, která přináší široké a celoroční možnosti aktivit. Jejímí specifiky v Máchově kraji se zabývá 4. kapitola. Možnosti rekreačního sportu přináší především jízda na koni v romantické krajině pískovcových roklí a borových lesů, doplněná dalšími činnostmi. Zájem o toto podnikání ze strany zemědělců dle průzkumu této oblasti však není velký, neboť vlivem kolektivizace byla tradice českých venkovských rodinných farem narušena a agroturistika se teprve pomalu rozvíjí. V práci byly zjištěny a popsány místní rodinné farmy provozující agroturistiku a místní zemědělské podniky, zabývající se touto činností. Ze šesti v kraji nalezených a zkoumaných rodinných farem provozujících agroturistiku vykazují tři určitou agroturistickou specializaci. Jedná se kromě chovu koní a provozování jezdeckého sportu o indiánskou tematiku včetně ubytování v týpí, hipoterapii a westernové ježdění. V Máchově kraji se nachází dva významné zemědělské podniky, které v současné době začínají poskytovat drobné služby v oblasti agroturistiky. Ani jeden z těchto podniků neposkytuje turistům ubytování, ale je jejich snahou přiblížit dění na farmách v rámci exkurzí. Dvůr Obrok prodává své produkty živočišné i rostlinné produkce široké veřejnosti a pořádá akce, jako jsou Hubertova jízda či zabíjačka. V budoucnu by se právě na těchto farmách mohla agroturistika více rozvinout. Dle zjištěných informací o tom provozovatelé podniku do budoucna uvažují. Dá se tedy shrnout, že konkurence v provozování agroturistiky v kraji není zatím silná, u stávajících farem sice existuje specializace, ne však vázaná na faktor K. H. Máchy. Dále z předchozích kapitol vyplývá, že faktor K. H. Máchy přitahuje pozornost

návštěvníků a ve strategických dokumentech vypracovaných pro rozvoj Máchova kraje je doporučováno vytvoření nabídky na venkovskou turistiku ve vazbě na historickou tradici.

Je tedy možné odpovědět na otázku č. 1: Ano, je možné vytvořit takovou nabídku v rámci agroturistiky, která by přilákala nový segment návštěvníků- milovníků koní a tím by se snížil dopad sezónnosti cestovního ruchu v místě.

Zároveň je možno potvrdit hypotézu H1, že klesající návštěvnost Máchova kraje lze zvýšit prostřednictvím nabídky služeb agroturistiky, protože mohou přilákat do regionu nový segment zákazníků - milovníků koní a protože tato možnost skýtá snížit dopad sezónnosti.

Dále je možné zodpovědět otázku č. 2: Ano, je možné vytvořit takovou nabídku v agroturistice, kde by bylo využito faktoru K. H. Máchy, protože tím by se odlišila od podobných produktů agroturistiky.

Zároveň je možné potvrdit hypotézu H2, že je možno v rámci agroturistiky posílit motivaci k návštěvě regionu využitím faktoru K. H. Máchy, protože by se tím nabídka odlišila od již realizovaných služeb v podobných firmách.

Pátou kapitolu představuje Návrh projektu – „Dvůr Zbýny“. Jedná se o obchodní společnost s právní formou společnosti s ručením omezeným, poskytující služby v odvětví cestovního ruchu a zemědělských činností. Cílem je vytvořit centrum pro využití volného času v Máchově kraji. Hlavním předmětem společnosti je podnikání v agroturistice, poskytování ustájení pro koně a výuka jízdy na koni, dále poskytuje pohostinství a ubytovací služby. Filosofii podniku je oslovit skupiny lidí, kteří mají zájem trávit svůj volný čas na venkově – rodiny s dětmi, rekreační sportovce, školy, firmy, zahraniční turisty. Z těchto důvodů nabízíme k hlavnímu předmětu podnikání i další volnočasové aktivity, které lze realizovat v naší lokalitě – rybaření, myslivost, půjčování jízdních kol, v zimním období půjčování běžek, projížďky na saních tažených koňmi. Hlavní podnikatelská činnost Dvora Zbýny, ze které vychází tento plán projektu, je agroturistika a chov koní. Tyto cílové činnosti jsou svázané především s koňmi, pro příklad uvádíme několik služeb – poskytování ustájení koní, výuka jízdy na koních,

různé přednášky o chovu koní, poskytování exkurzí, pronájem kryté nebo venkovní jízdárny, plemenitba, hipoterapie, soustředění jezdců pod vedením zkušeného trenéra. Dvůr Zbýny má celkem 30 zaměstnanců, v práci jsou popsány 3 vedoucí pracovní pozice. Dále je v práci zdůrazněn faktor K. H. Máchy, vysvětleno a zdůvodněno jeho zapojení do projektu. Zpracovány jsou dodavatelsko-odběratelské vztahy a cenová politika. Dle zjištěných údajů SWOT analýzy projektu byly stanoveny klíčové problémy a na jejich základě jsou navrženy hlavní strategické cíle (SC) rozvoje projektu Dvora Zbýny:

1. Zvýšit a udržet kvalitu služeb projektu Dvůr Zbýny.
2. Propagovat projekt Dvůr Zbýny při minimálních nákladech a maximálním efektu.
3. Rozšířit nabídku služeb pro celoroční využití a zaujmout nové cílové skupiny návštěvníků.

Šestá kapitola přichází s návrhy dvou produktů pro zákazníky Dvora Zbýny. Prvním produktem je „V sedle za Máchou“ určeným pro jezdce. Druhý „Vyšlápněme za Máchou“ je návrhem programu pro nejezdící účastníky pobytu. K oběma produktům je vypracován profil návštěvníka, popis služeb, charakteristika produktu, podrobný itinerář, kalkulace produktu, dotazník spokojenosti hostů (viz. Příloha A). Na základě zjištěných údajů SWOT analýzy produktů byly stanoveny klíčové problémy a následně navrženy hlavní strategické cíle (SC) rozvoje produktů Dvora Zbýny:

1. Zacílit na efektivní marketing produktů Dvůr Zbýny.
2. Rozpracovat nabídku podobných produktů pro všechny roční období a věkové kategorie návštěvníků.
3. Zapojit více klienty do péče o koně.

V této práci se jedná o pouhý návrh projektu a je jasné, že k jeho dovedení k dokonalosti by bylo třeba množství dalšího vynaloženého úsilí, jako je dobré zpřístupnění produktu potencionálním zákazníkům, odzkoušení vhodnosti a návaznosti programu, popř. širší rozpracovanost variability s ohledem na věkové kategorie zúčastněných klientů. Důležitým faktorem bude skutečnost, zda se podaří

zharmonizovat nároky klientské skupiny. V budoucnosti by bylo možné uplatnit další zdokonalující prvky jako například využití kočárové jízdy pro seniory a malé děti, kteří by se takto mohli zúčastnit pobytu a zmíněných aktivit. Dle přání by se také mohli klienti zúčastnit dalších druhů prací spojených s farmou, k čemuž by mohli být přizváni řemeslní odborníci. Mohlo by jít o různé řemeslné práce, výrobu vazeb ze sušených květin, přípravu lidových pokrmů a podobně. Oblast jezdeckého sportu a dalších aktivit v agroturistice je dynamická a je třeba rychle reagovat na měnící se poptávku trhu cestovního ruchu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

DROBNÁ, D. a E. MORÁVKOVÁ, 2010. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. 2. vydání. Praha: Fortuna. ISBN 978-80-7373-079-6.

HALÍŘ, Z., KUŘÁTKO V. a R. MAUSEROVÁ, 2011. *Máchův kraj poetický*. Doksy: Svazek obcí Máchova kraje.

HAMARNEH, I., 2014. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-040-2.

HESKOVÁ, M. a kol., 2011. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2. vydání. Jihlava: Fortuna. ISBN 978-80-7373-107-6.

HOUŠKA, P., 2014. *Environmentální aspekty potenciálu území pro cestovní ruch*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-041-9.

CHARVÁTOVÁ, J., 2016. Odstartoval program rozvoje venkova. *Jezdeckví*. roč. 64, č. 1, s. 68. ISSN 1210-5406.

INDROVÁ, J. a kol., 2009. *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze. ISBN 978-80-245-1569-4.

KINSKÝ, B., 1933. *Českolipsko, Severočeská Riviera, lázně, letoviska, turistika*. Semily.

KINSKÝ, B., 1931. *Doksy, Bezděz a Máchovo jezero s okolím*. Česká Lípa.

LUDVÍK, M., 1985. *Máchův kraj: turistický průvodce ČSSR*. Praha: Olympia.

MÁCHA, K. H., 1986. *Máj a jiné básně a prózy*. Praha: Mladá fronta.

MAUSEROVÁ, R., 2006. *Máchův kraj celoročně: turistický průvodce*. Doksy: Město Doksy.

MAUSEROVÁ, R., 1993. *Doksy a okolí: turistický průvodce*. Doksy: T. Novák. ISBN 80-85640-10-4.

MAUSEROVÁ, R. a V. RICHTERMOC, 2003. *Doksy a Máchův kraj*. Dobřichovice: Kava-Pech. ISBN 80-85853-60-4.

PANÁČEK, J. a J. WÁGNER, 1990. *Karel Hynek Mácha v kraji svého Máje*. 2. vydání. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství Ústí nad Labem. ISBN 80-7047-028-3.

PATOČKA, F., 1961. *Máchův kraj*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství.

PATOČKA, F., 1956. *Máchův kraj*. Oblastní turistický průvodce. Praha.

STŘÍBRNÁ, M., 2005. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press. ISBN 80-86726-14-2.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

MÜLLER, J. K., 1720. *Mappa geographica regni bohemiae in duodecim circlos di visae*. Ausburg.

PERSSON, C., 1979. *Das grosse Buch der Pferde und Ponys*. München: Keyzersche Verlagsbuchhandlung. ISBN 978-38-74050-76-0.

STEINITZ, E., 1922. *Das Hirschberger und Daubaer Land. (Daubaer Schweiz)*. B. Leipziger Verlag.

Seznam použitých internetových zdrojů

AGENTURA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE. *Plán rozvoje cestovního ruchu Máchova kraje: návrh strategie*. [online]. © 2005 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: http://machuvkraj.cz/files/Plan_rozvoje_CR_Machuv_kraj-FINAL.pdf

BIČÍKOVÁ, P. a J. JASNÁ KUBINOVÁ. *Dlouhodobá strategie a střednědobý plán udržitelného rozvoje cestovního ruchu Máchova jezera*. [online]. © 2010 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.opsmachovojezero.cz/wp-content/uploads/2010/11/dlouhodobá_strategie_a_strednedoby_plan_udrzelneho_rozvoje_mj.pdf

CITELLUS. *Citellus*. [online]. © 1999-2012 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.citellus.cz/>

ČESKÝ SYSTÉM KVALITY SLUŽEB. *Český systém kvality služeb*. [online]. © 2000-2016 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.csks.cz/>

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ. *Nahlížení do katastru nemovitostí*. [online]. © 2004-2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>

Další hrady a zámky. [online]. © 2012-2013 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.doksy.com/dalsi-hrady-a-zamky/d-2087/p1=2466>

Dvůr Obrok. [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://www.czecot.cz/sport/13825_dvur-obrok-tuhan

Hotel Berg. [online]. © 2002-2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.hotelberg.cz/cs/uvod>

Hotel Bezděz. [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.hotelbezdemachovojezero.cz/informace/>

Hotel Port. [online]. © 2006-2014 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.hotelport.cz/>

Hrad Bezděz. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.hrad-bezdez.eu/navstevni-doba-1/>

Hrad Houska. [online]. © 2006-2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.hradhouska.cz/index.php?p=otev-doba>

Hrad Kokořín. [online]. © 2012-2013 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z:
<http://www.doksy.com/hrad-kokorin/d-2083/p1=2466>

Infocentrum. [online]. © 5. 10. 2012 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z:
<http://www.doksy.com/infocentrum/d-2443/p1=2441>

KWJ Falada. [online]. © 2012 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z:
http://www.falada.cz/?url=o_nas

Máchovo jezero. [online]. © 2010 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z:
<http://www.regatamachovojezero.cz/>

MÁCHŮV KRAJ. *Svazek obcí*. [online]. © 2015 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z:
<http://www.machuvkraj.cz/svazek-obci-machuv-kraj/>

MAUSEROVÁ, R. *O kině Máj*. [online]. © 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z:
http://kinomaj.mksdoksy.cz/97/o_kine_maj#home

MĚSTSKÁ KNIHOVNA DOKSY. *Služby*. [online]. © 2015 [cit. 2016-02-07].
Dostupné z: <http://knihovna.mksdoksy.cz/106/sluzby>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Veřejný rejstřík a Sbirka listin*. [online]. © 2012-2015 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z:
[https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma)

MUZEUM ČTYŘLÍSTEK. *O muzeu*. [online]. © 2015 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z:
<http://muzeum.mksdoksy.cz/>

Máchova stezka - naučná stezka pro pěší a cyklisty. [online]. © 15. 8. 2012 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: <http://www.doksy.com/machova-stezka-naucna-stezka-pro-pesi-a-cyklisty/d-2071/p1=2471>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Statut a organizace NPÚ*. [online]. © 2003-2015 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/statut-organizace-npu/>

Národní přírodní památka Swamp. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:
<http://kokorinsko.ochranaprirody.cz/mzchu/npp-swamp/>

Naučná stezka Čtyřlístku. [online]. © 2015 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:
http://muzeum.mksdoksy.cz/112/naucna_stezka_ctyrlistku

Naučná stezka SWAMP. [online]. © 15. 8. 2012 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:
<http://www.doksy.com/naucna-stezka-swamp/d-2069/p1=2471>

Nord ranč Bohatice. [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.nordranc.cz/>

O Agentuře ochrany přírody ČR. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z:
<http://www.ochranaprirody.cz/o-aopk-cr/>

O společnosti. [online]. © 2009 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:
http://opsmachovojezero.cz/?page_id=11

Památník K. H. Máchy v Doksech. [online]. © 2008 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z:
http://www.muzeumcl.cz/obsah/pamatnik_k_h_machy_doksy

Pavlin Dvůr. [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z:
<http://www.pavlindvur.com/index.htm>

Penzion U kopyta. [online]. © 2009 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.penzion-ukopyta.cz/cs/>

Penzion Ždírecký Důl. [online]. © 2008-2016 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z:
<http://www.zdirekydul.cz/>

Regionální pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: <http://kokorinsko.ochranaprirody.cz/>

S Máchou za Máchou po Máchově kraji. [online]. © 2009 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: http://opsmachovojezero.cz/?page_id=399

Sportovní rybolov. [online]. © 2009 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:
<http://opsmachovojezero.cz/?cat=8>

ŠEBELKA, J. *Kolem Máchova jezera povede stezka připomínající kreslený Čtyřlístek*. [online]. © 30.4.2011 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: http://liberec.idnes.cz/kolem-machova-jezera-povede-stezka-pripominajici-kresleny-ctyrlistek-1zw-/liberec-zpravy.aspx?c=A110428_1574906_liberec-zpravy_oks

Šťastný statek. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.stastnystatek.cz/>

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě. [online]. © 2008 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.muzeumcl.cz/>

Vodní hrad Lipý. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: http://www.lipy.cz/web/index.php?page=hrad_prohlidky

Vrchovany. [online]. © 2007 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.vrchovany.cz/index.php?page=news>

VYSTOUPIL, J., J. KUNC, M. ŠAUER a P. TONEV. Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990-2009. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2010, roč. 13, č. 5, s. 93-97 [cit. 2015-11-28]. ISSN 1212-0855. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/12_vyvoj%20cestovniho.pdf.

Zámek Lemberk. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.zamek-lembek.cz/navstevni-doba/>

Zámek Zákupy. [online]. © 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.zamek-zakupy.cz/oteviraci-doba/>

SEZNAM ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
ČSKS	Český systém kvality služeb
ECEAT	Evropské centrum ekoagrotistiky
GnŘ	Generální ředitelství
H	Hypotéza
CHKO	Chráněná krajinná oblast
NPÚ	Národní památkový ústav
O	Opatření
SC	Strategický cíl
TQM	Total Quality Management
ÚOP	Územní odborná pracoviště
ÚPS	Územní památkové správy

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Müllerova mapa z roku 1720	26
Obrázek 2: Mapa CHKO Kokořínsko - Máchův kraj	41
Obrázek 3: Mapa Naučné stezky Se Čtyrlístkem okolo Blatáku	44
Obrázek 4: Mapa Naučné stezky SWAMP	47

Seznam tabulek

Tabulka 1: Specifika rodinných farem v Máchově kraji	56
Tabulka 2: Vklad Veroniky Novákové – budovy	67
Tabulka 3: Vklad Veroniky Novákové - pozemky	67
Tabulka 4: Vklad Terezy Novákové - koně	67
Tabulka 5: Vklad Radka Nováka	68
Tabulka 6: Celkové vklady společníků	68
Tabulka 7: SWOT analýza projektu „Dvůr Zbýny“ - silné a slabé stránky	71
Tabulka 8: SWOT analýza projektu „Dvůr Zbýny“ - příležitosti a hrozby	71
Tabulka 9: Kalkulace ceny produktu	86
Tabulka 10: Kalkulace ceny produktu	90
Tabulka 11: SWOT analýza produktů „Dvůr Zbýny“ - silné a slabé stránky	92
Tabulka 12: SWOT analýza produktů „Dvůr Zbýny“ - příležitosti a hrozby	93

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník spokojenosti hosta.....	I
--	---

Příloha A – Dotazník spokojenosti hosta

Vážený hosté,

děkujeme za návštěvu v našem Dvoře Zbyny. Budeme Vám vděční za vyjádření názoru na naše služby. Pomůže nám to následně zlepšovat jejich úroveň. Dotazník je anonymní.

Těšíme se na Vaši další návštěvu. Tým Dvora Zbyny.

1) Jaký byl důvod Vaší návštěvy Dvora Zbyny?

- a) relaxace, wellness, zdraví
- b) pobyt v přírodě a pěší turistika
- c) zájem o zdokonalení v jízdě na koni
- d) pobytový balíček
- e) jiný prosím vypište

2) Jak jste se dozvěděli o Dvoře Zbyny?

- a) od přátel
- b) internet
- c) z tisku
- d) billboard

3) Jak jste byli spokojeni s... (oznámkujte prosím jako ve škole následující aspekty známkou 1-5)

... vybavením pokojů

... čistotou a úklidem na pokoji

... cenou za pokoj vzhledem k jeho kvalitě a vybavení

4) Jak jste byly spokojeni s... (oznámkujte prosím jako ve škole následující aspekty známkou 1-5)

... ochotou a zdvořilostí personálu Dvora Zbýny

... nabídkou a pestrostí pokrmů u snídaní

... kvalitou podávaných jídel

Oznámkujte prosím jako ve škole následující aspekty známkou 1-5

5) Jak hodnotíte atraktivitu pobytu z hlediska okolí a přírody? ...

6) Jak hodnotíte rozsah, pestrost a úroveň nabídky našeho Dvora Zbýny? ...

7) Jaký máte celkový dojem z pobytu? ...

8) Přijeli byste do Dvora Zbýny opakovaně?

a) ano

b) ne

9) Přáli byste si dostávat informace o akcích pořádaných v našem Dvoře Zbýny?

a) ano

b) ne

Pokud ano, uveďte na sebe prosím kontaktní mail

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Monika Švrčková

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Tradice cestovního ruchu v Máchově kraji

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 94

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 18

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 44

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.